

T.C.

NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

KAMU POLİTİKASI ve İŞLETMECİLİĞİ ANABİLİM DALI

**BELEDİYE HİZMETLERİNİN SUNUMUNDA MÜLKİ SINIRA
DAYALI BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE MODELİNİN ETKENLİĞİ:
ADANA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ÖRNEĞİ**

Yüksek Lisans Tezi

Harun POLAT

Danışman

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa ARSLAN

Nevşehir

Temmuz 2018

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK

Bu çalışmadaki tüm bilgilerin, akademik ve etik kurallara uygun bir şekilde elde edildiğini beyan ederim. Aynı zamanda bu kural ve davranışların gerektirdiği gibi, bu çalışmanın özünde olmayan tüm materyal ve sonuçları tam olarak aktardığımı ve referans gösterdiğimi belirtirim.

Tezi Hazırlayan

Harun POLAT

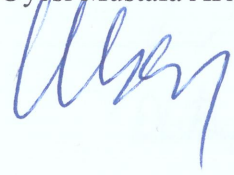
“Belediye Hizmetlerinin Sunumunda Mülki Sınıra Dayalı Büyükşehir Belediye Modelinin Etkenliği: Adana Büyükşehir Belediyesi Örneği” adlı Yüksek Lisans tezi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Lisansüstü Tez Yazım Kılavuzu’na uygun olarak hazırlanmıştır.

Tezi Hazırlayan

Harun POLAT

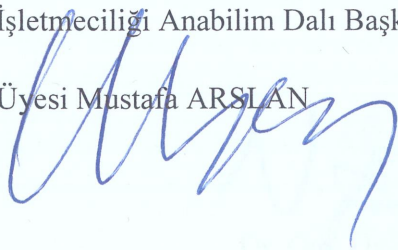
Danışman

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa ARSLAN

Kamu Politikası ve İşletmeciliği Anabilim Dalı Başkanı

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa ARSLAN

BELEDİYE HİZMETLERİNİN SUNUMUNDA MÜLKİ SINIRA
DAYALI BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE MODELİNİN ETKENLİĞİ
ADANA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ÖRNEĞİ

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa ARSLAN danışmanlığında Harun POLAT tarafından hazırlanan “Belediye Hizmetlerinin Sunumunda Mülki Sınıra Dayalı Büyükşehir Belediye Modelinin Etkenliği; Adana Büyükşehir Belediyesi Örneği” adlı bu çalışma jürimiz tarafından Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Politikası ve İşletmeciliği Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

19.07.2018

JÜRİ

Danışman : Dr. Öğr. Üyesi Mustafa ARSLAN

Üye : Doç. Dr. Korhan KARACAOĞLU

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Oktay ALKUŞ

İMZA

U. Arslan
K. Karacaoğlu
O. Alkuş

ONAY:

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulunun 26.07.2018 tarih ve 2018-3-59/sayılı Kararı ile onaylanmıştır.

26.07.2018
V. Aktepe

Dr. Öğr. Üyesi Vedat AKTEPE

Enstitü Müdürü

BELEDİYE HİZMETLERİNİN SUNUMUNDA MÜLKİ SINIRA DAYALI BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE MODELİNİN ETKENLİĞİ: ADANA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ÖRNEĞİ

Harun POLAT

**Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,
Kamu Politikası ve İşletmeciliği Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi,
Temmuz 2018**

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Mustafa ARSLAN

ÖZET

Bu tez çalışmasının amacı, 6360 sayılı kanun bağlamında, il mülki sınırları ölçeğinde yerel hizmet sunum politikasının etkenliği hakkında, bu hizmetlerden yararlanan vatandaşların taşıdıkları algıları ortaya koymaktır. Böylece, kamu yönetimi alan-yazınına katkı sağlamanın yanında etken bir yerel hizmet sunumu sorununa bilimsel çözüm önerileri sunmak hedeflenmiştir.

Çalışma, Adana Büyükşehir Belediyesi'nin hizmet sunmakla yetkili ve görevli olduğu, Adana ili mülki sınırları içerisinde kalan ve 6360 sayılı yasayla köy ve belediye tüzel kişiliklerine son verilerek mahalle statüsüne kavuşturulan yerleşim birimlerini kapsamaktadır.

Çalışmada, 6360 sayılı yasada düzenlenen yerel kamu hizmetleri esas alınarak, araştırmacı tarafından geliştirilen ölçek kullanılmıştır. Araştırmanın örnekleme, Basit Seçkisiz Örnekleme yöntemiyle belirlenen 2123 kişiden oluşmaktadır.

Çalışmada elde edilen başlıca bulgular şunlardır; demografik incelemede, erkek, evli, 41 yaş üzeri, ilköğretim mezunu, köyden mahalleye dönüşen yerde 15 yıldan fazla zamandır yaşayan, çiftçi grubundaki katılımcıların diğer gruplardaki katılımcılara kıyasla çoğunlukta oldukları görülmüştür. Adana Büyükşehir Belediyesi'nin köyden ve beldeden mahalleye dönüşen yerlerde; içme ve kullanma suyu, tarım ve hayvancılığı destekleme, itfaiye, katı atık depolama ve bertaraf, çevrenin ve tarım alanlarının korunması gibi birçok hizmet alanında etken düzeyde hizmet sunumu gerçekleştirdiği tespit edilmiştir. Adana Büyükşehir Belediyesi'nin etken seviyede hizmet sunumunun nedeni, hizmet sunumuna hiç hizmet almayan yerlerden başlaması ve yerinden hizmet ilkesi gereğince sorumluluk bölgelerinde idari teşkilatlanma ile hizmet taleplerine en hızlı şekilde cevap vermesi olduğu görülmüştür. Etken seviyede olmayan hizmetlerin ise hizmet beklentilerini karşılamadığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Etkenlik, Verimlilik, Hizmette Yerellik, Yerel Yönetim, Kamu Hizmet Politikası

THE EFFECTIVENESS OF PROVINCE-BOUNDARY BASED METROPOLITAN MUNICIPALITY IN MUNICIPAL PUBLIC SERVICES: ADANA METROPOLITAN MUNICIPALITY CASE

Harun POLAT

**Nevşehir Hacı Bektaş Veli University, Institute of Social Sciences
Public Policy and Management Master Science, M.A. / M.B. A. Thesis,
July, 2018**

Supervisor: Assistant Professor Mustafa ARSLAN

ABSTRACT

The purpose of this dissertation is to estimate the perception of the resident about the effectiveness of local public services in provincial administrative boundaries scale within the context of Code-6360. Thus, in addition to contributing to the public administration literature; it is aimed to provide a scientific solution for the problem of effective local service delivery.

The study covers residential units that are authorized and assigned by Adana Metropolitan Municipality to provide services and which are within the boundaries of the province of Adana City and which have been converted to neighborhood status by terminating the village and municipality legal entities with the Code-6360.

In the study, a scale based on the local public services regulated in the Code-6360 developed by the researcher was used. The sample of the study consists of 2123 individuals was determined by Simple Random Sampling method.

Major findings of the study are; a demographic review, male, married, 41 years later, turned into a neighborhood where the village primary school graduates, more than 15 years long, compared to other groups of participants in the farmers group participants because they were in the majority. Adana metropolitan municipality and the village turned into a neighborhood of places; drinking water, support for agriculture and farming, the Fire Department, solid waste storage and disposal, the environment and the protection of farmland in service delivery levels as many service area factors we identified carried out. Adana metropolitan municipality factor level service delivery is because no service to the service delivery and service start from places that are not in accordance with the principle of responsibility in areas of administrative reorganization with the fastest way to answer to the demands of to give. If the services are not in the level of service factors expectations.

Keywords: Effectiveness, Efficiency, Subsidiarity, Local Self-Government, Public Service Policy

TEŞEKKÜR

“Belediye Hizmetlerinin Sunumunda Mülki Sınıra Dayalı Büyükşehir Belediye Modelinin Etkenliği: Adana Büyükşehir Belediyesi Örneği” adlı tez çalışmasının hazırlanması sürecinde bana yol ve yöntem gösteren, bilgi ve tecrübelerini paylaşan, kıymetli zamanlarını çalışmam için ayıran Değerli Danışman Hocam, Dr. Öğr. Üyesi Mustafa ARSLAN’a gönülden teşekkür ederim. Ders döneminde bilgi ve tecrübelerinden faydalandığım Değerli Hocalarım; Dr. Öğr. Üyesi H. Serkan AKILLI’ya, Dr. Öğr. Üyesi Aylin ALKAYA’ya, Dr. Öğr. Üyesi İlhan ARAS’a, Doç. Dr. Ulaş ÜNLÜ’ye ve Doç. Dr. İlhan GÜLLÜ’ye ayrı ayrı teşekkür ederim. Tez döneminde bilgi ve tecrübelerinden faydalandığım Değerli Hocam, Doç. Dr. Korhan KARACAOĞLU’na da gönülden teşekkür ederim. Kattığımız değerler bir ömür yolumu aydınlatacaktır, hepinize minnettarım.

Çıktığım bu yolun her aşamasında maddi ve manevi desteğini esirgemeyen kıymetli annem Cennet POLAT’a, çalışmam boyunca kendilerine fazla zaman ayıramadığım, fedakârlık gösteren, desteğini ve katkılarını esirgemeyen sevgili eşim Hüzeyma POLAT’a, ‘‘Yardım edelim mi babacığım?’’ diyerek beni her zaman mutlu ve motive eden canımın parçaları Merve POLAT’a ve Yusuf Sefa POLAT’a, ders ve tez döneminde maddi ve manevi desteğini esirgemeyen komşum Mehmet YILMAZ’a, manevi desteklerini esirgemeyen tüm aile bireylerime gönülden teşekkür ederim.

Anket ve görüşmeler için kıymetli zamanlarını ayıran, görüşlerini paylaşan Adana halkına, çok kıymetli muhtarlarımıza, Adana Büyükşehir Belediyesi Muhtarlık İşleri Daire Başkanı Teoman YILMAZ’a ve Değerli Ekibine, katkılarını esirgemeyen ve ismini sayamadığım, emeği geçen herkese çok teşekkür ederim.

Harun POLAT

Nevşehir, 2018

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK	
TEZ YAZIM KILAVUZUNA UYGUNLUK	
KABUL ve ONAY SAYFASI.....	
ÖZET.....	i
ABSTRACT.....	ii
TEŞEKKÜR.....	iii
İÇİNDEKİLER.....	iv
KISALTMALAR ve SİMGELER.....	x
TABLolar LİSTESİ.....	xi
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xiii
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

YEREL YÖNETİMLER ve DÜNYADA YEREL YÖNETİMLERİN GELİŞİM SEYRİ

1.1. YEREL (YERİNDEN) YÖNETİM	5
1.2. SİYASİ ve İDARİ YERİNDEN YÖNETİM	8
1.2.1. Siyasi Yerinden Yönetim	9

1.2.2. İdari Yerinden Yönetim	10
1.2.2.1. Coğrafi Yerinden Yönetim.....	10
1.2.2.2. Fonksiyonel Yerinden Yönetim	11
1.3. DÜNYADA YEREL YÖNETİMLERİN GELİŞİM SEYRİ.....	12
1.4. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ.....	12
1.4.1. Yerel Yönetimler.....	14
1.4.2. Eyaletler	14
1.4.3. County	15
1.4.4. Belediye Yönetimi ve Sistemleri (Municipality, City, Borough)	16
1.4.4.1. Profesyonel Yöneticili Meclis Sistemi	16
1.4.4.2. Belediye Başkanlı Meclis Sistemi	17
1.4.4.3. Kent Komisyonu Sistemi	17
1.4.5. Kasaba Yönetimi (Township)	17
1.4.6. Özel Amaçlı İlçe Yönetimi (Special Districs)	18
1.4.7. Yerel Yönetimlerin Mali Kaynakları	18
1.4.8. Yerel Yönetimler ile Merkezi Yönetim Arasındaki İlişkiler	19
1.5. FEDERAL ALMANYA	19
1.5.1. Yerel Yönetimler.....	20
1.5.2. Eyaletler (Lander)	21
1.5.3. İlçe Yönetimi (Landkreise)	21
1.5.4. Belediye Yönetimi (Kreisangehörige Gemeinden) ve Sistemleri.....	22
1.5.4.1. Belediye Başkanlığı Sistemi	23
1.5.4.2. Lider Esaslı Belediyeler	23
1.5.4.3. Şehir Meclisleri Sistemi	24
1.5.4.4. Güney Almanya Meclis Sistemi	24
1.5.4.5. Brandenburg Sistemi	24

1.5.4.6. Sachsen – Anhalt Sistemi.....	25
1.5.4.7. Mecklenburg – Vorpommern Sistemi.....	25
1.5.4.8. Thüringen Sistemi	25
1.5.5. Yerel Yönetimlerin Mali Kaynakları	25
1.5.6. Yerel Yönetimler ile Merkezi Yönetim Arasındaki İlişkiler	26
1.6. FRANSA	27
1.6.1. Yerel Yönetimler.....	28
1.6.2. Bölge Yönetimi	28
1.6.3. İl Özel Yönetimi.....	28
1.6.4. Belediye Yönetimi	29
1.6.5. Yerel Yönetimlerin Mali Kaynakları	29
1.6.6. Yerel Yönetimler ile Merkezi Yönetim Arasındaki İlişkiler	29
1.7. ETKENLİK ve VERİMLİLİK.....	30
1.7.1. Etkenlik (Effectiveness).....	31
1.7.2. Verimlilik (Efficiency).....	32

İKİNCİ BÖLÜM

TÜRKİYE’DE YEREL YÖNETİMLERİN GELİŞİM SEYRİ ve 6360 SAYILI KANUN: MÜLKİ SINIRA DAYALI BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE MODELİ

2.1. TÜRKİYE’DE YEREL YÖNETİMLERİN GELİŞİM SEYRİ.....	34
2.2. İL ÖZEL İDARESİ.....	36
2.2.1. İl Özel İdaresinin Organları	37
2.2.1.1. İl Genel Meclisi.....	37
2.2.1.2. İl Encümeni	38
2.2.1.3. Vali.....	39

2.2.2. Denetimi ve Mali Yapısı	39
2.3. KÖY YÖNETİMİ	40
2.3.1. Köy Yönetiminin Organları	41
2.3.1.1. Muhtar	41
2.3.1.2. Köy Derneği (Seçmenler Kurulu)	42
2.3.1.3. Köy İhtiyar Meclisi	42
2.3.2. Denetimi ve Mali Yapısı	42
2.4. BELEDİYE YÖNETİMİ	43
2.4.1. Belediye Yönetiminin Organları	44
2.4.1.1. Belediye Meclisi	44
2.4.1.2. Belediye Encümeni	45
2.4.1.3. Belediye Başkanı	46
2.4.2. Denetimi ve Mali Yapısı	47
2.5. BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE YÖNETİMİ	49
2.5.1. Büyükşehir Belediye Yönetiminin Organları	51
2.5.1.1. Büyükşehir Belediye Meclisi	51
2.5.1.2. Büyükşehir Belediye Encümeni	51
2.5.1.3. Büyükşehir Belediye Başkanı	52
2.5.2. Denetimi ve Mali Yapısı	52
2.6. 6360 SAYILI BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE KANUNU: MÜLKİ SINIRA DAYALI BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE MODELİ	53

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

6360 SAYILI KANUN'UN ETKENLİĞİ ÜZERİNE BİR UYGULAMA: ADANA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ÖRNEĞİ

3.1. UYGULAMA	58
3.1.1. Araştırmanın Amacı ve Hipotezleri	58
3.1.2. Evren – Örneklem	59
3.1.3. Veri Toplama Yöntemi	60
3.1.4. Geçerlilik ve Güvenirlik.....	61
3.2. BULGULAR ve YORUMLAR	61
3.2.1. Demografik Bulgular	61
3.2.2. Verilerin Dağılımına Yönelik Bulgular	63
3.2.3. Tanımlayıcı İstatistikler	64
3.3. BELDEDEN ve KÖYDEN MAHALLEYE DÖNÜŞEN YERLERDE SUNULAN YEREL KAMU HİZMETLERİNİN ETKENLİK DÜZEYLERİNİN DEMOGRAFİK FARKLILIKLARA GÖRE BELİRLENMESİNE YÖNELİK YAPILAN TESTLER	67
3.3.1. Cinsiyetlerine Göre Vatandaşların Yerel Kamu Hizmetlerinin Etkenlik Düzeyini Algılama Boyutları Arasındaki Farklılıkların Parametrik Bağımsız Örneklem t Testi.....	67
3.3.2. Medeni Durumlarına Göre Vatandaşların Yerel Kamu Hizmetlerinin Etkenlik Düzeyini Algılama Boyutları Arasındaki Farklılıkların Parametrik Bağımsız Örneklem t Testi.....	69
3.3.3. Yaşlarına Göre Vatandaşların Yerel Kamu Hizmetlerinin Etkenlik Düzeyini Algılama Boyutları Arasındaki Farklılıkların Parametrik Tek Yönlü Varyans Analizi Testi.....	71
3.3.4. Eğitim Durumlarına Göre Vatandaşların Yerel Kamu Hizmetlerinin Etkenlik Düzeyini Algılama Boyutları Arasındaki Farklılıkların Parametrik Bağımsız Örneklem t Testi.....	77
3.3.5. Yaşanılan Yer Bakımından Yerel Kamu Hizmetlerinin Etkenlik Düzeyleri Arasındaki Farklılıkların Parametrik Bağımsız Örneklem t Testi	80
3.3.6. Yaşanılan Yerin Şehir Merkezine Uzaklığı Bakımından Yerel Kamu Hizmetlerinin Etkenlik Düzeyleri Arasındaki Farklılıkların Parametrik Tek Yönlü Varyans Analizi Testi.....	84
3.3.7. Yaşadıkları Yerde Buldukları Zamana Göre Vatandaşların Yerel Kamu Hizmetlerinin Etkenlik Düzeyini Algılama Boyutları Arasındaki Farklılıkların Parametrik Tek Yönlü Varyans Analizi Testi.....	98

3.3.8. Mesleklerine Göre Vatandaşların Yerel Kamu Hizmetlerinin Etkenlik Düzeyini Algılama Boyutları Arasındaki Farklılıkların Parametrik Tek Yönlü Varyans Analizi Testi.....	102
TARTIŞMA VE SONUÇ.....	111
KAYNAKÇA	119
EKLER.....	126
EK 1. Veri Toplama Aracı (Anket Formu)	126
ÖZGEÇMİŞ.....	128

KISALTMALAR ve SİMGELER

ABD: Amerika Birleşik Devletleri

AYYÖŞ: Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı

FA: Federal Almanya

KGM: Karayolları Genel Müdürlüğü

KİT: Kamu İktisadi Teşebbüsü

KMYKK: Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu

m: Madde

STK: Sivil Toplum Kuruluşu

TODAİE: Türkiye ve Orta Doğu Amme İdare Enstitüsü

TRT: Türkiye Radyo Televizyon Kurumu

TÜBİTAK: Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu

YİKOB: Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı

YKY: Yeni Kamu Yönetimi

YÖK: Yüksek Öğretim Kurumu

yy: Yüzyıl

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 3.1: Adana İline Ait İlçelerin Nüfus Verileri ve Şehir Merkezine Olan Uzaklıkları (km).....	60
Tablo 3.2: Anket Çalışmasında Oluşturulan Yerel Kamu Hizmetlerinin Etkenlik Düzeyini Belirlemeye Yönelik İfadelere Uygulanan Güvenirlik Analizi.....	61
Tablo 3.3: Araştırmaya Katılan Vatandaşların Profillerine İlişkin Frekans ve Yüzdeler Dağılımları.....	61
Tablo 3.4: Yerel Kamu Hizmetlerinin Etkenlik Düzeyini Belirlemeye Yönelik Verilerin Dağılım Analizi Bulguları.....	63
Tablo 3.5: Yerel Kamu Hizmetlerinin Etkenlik Düzeyini Belirlemeye Yönelik Verilere İlişkin Tanımlayıcı İstatistikler.....	64
Tablo 3.6: Cinsiyetlerine Göre Vatandaşların Yerel Kamu Hizmetlerinin Etkenlik Düzeylerini Algılama Boyutları Arasındaki Farklılıkların Parametrik Bağımsız Örneklem t Testi Sonuçları.....	67
Tablo 3.7: Medeni Durumlarına Göre Vatandaşların Yerel Kamu Hizmetlerinin Etkenlik Düzeylerini Algılama Boyutları Arasındaki Farklılıkların Parametrik Bağımsız Örneklem t Testi Sonuçları.....	69
Tablo 3.8: Yaşlarına Göre Vatandaşların Yerel Kamu Hizmetlerinin Etkenlik Düzeylerini Algılama Boyutları Arasındaki Farklılıkların Parametrik Tek Yönlü Varyans Analizi Testi Sonuçları.....	71
Tablo 3.9: Yaşlarına Göre Vatandaşların Yerel Kamu Hizmetlerinin Etkenlik Düzeylerini Algılama Boyutları Arasındaki Farklılıklara Ait Varyansların Eşitlik İncelemesi (Levene) Testi Sonuçları.....	74
Tablo 3.10: Yaşlarına Göre Vatandaşların Yerel Kamu Hizmetlerinin Etkenlik Düzeylerini Algılama Boyutları Arasındaki Farklılıkları İçin Çoklu Karşılaştırmalar Tamhane Testi Sonuçları.....	75
Tablo 3.11: Eğitim Durumlarına Göre Vatandaşların Yerel Kamu Hizmetlerinin Etkenlik Düzeylerini Algılama Boyutları Arasındaki Farklılıkların Parametrik Bağımsız Örneklem t Testi Sonuçları.....	77
Tablo 3.12: Yaşanılan Yer Bakımından Yerel Kamu Hizmetlerinin Etkenlik Düzeyleri Arasındaki Farklılıkların Parametrik Bağımsız Örneklem t Testi Sonuçları.....	80

Tablo 3.13: Yaşanılan Yerin Şehir Merkezine Uzaklığı Bakımından Yerel Kamu Hizmetlerinin Etkenlik Düzeyleri Arasındaki Farklılıkların Parametrik Tek Yönlü Varyans Analizi Testi Sonuçları.....	86
Tablo 3.14: Yaşanılan Yerin Şehir Merkezine Uzaklığı Bakımından Yerel Kamu Hizmetlerinin Etkenlik Düzeyleri Arasındaki Farklılıklara Ait Varyansların Eşitlik İncelemesi (Levene) Testi Sonuçları.....	88
Tablo 3.15: Yaşanılan Yerin Şehir Merkezine Uzaklığı Bakımından Yerel Kamu Hizmetlerinin Etkenlik Düzeyleri Arasındaki Farklılıklar İçin Çoklu Karşılaştırmalar Tamhane Testi Sonuçları.....	90
Tablo 3.16: Yaşadıkları Yerde Buldukları Zamana Göre Vatandaşların Yerel Kamu Hizmetlerinin Etkenlik Düzeylerini Algılama Boyutları Arasındaki Farklılıkların Parametrik Tek Yönlü Varyans Analizi Testi Sonuçları.....	99
Tablo 3.17: Yaşadıkları Yerde Buldukları Zamana Göre Vatandaşların Yerel Kamu Hizmetlerinin Etkenlik Düzeylerini Algılama Boyutları Arasındaki Farklılıklara Ait Varyansların Eşitlik İncelemesi (Levene) Testi Sonuçları.....	100
Tablo 3.18: Yaşadıkları Yerde Buldukları Zamana Göre Vatandaşların Yerel Kamu Hizmetlerinin Etkenlik Düzeylerini Algılama Boyutları Arasındaki Farklılıklar İçin Çoklu Karşılaştırmalar Tamhane Testi Sonuçları.....	101
Tablo 3.19: Yaşadıkları Yerde Buldukları Zamana Göre Vatandaşların Yerel Kamu Hizmetlerinin Etkenlik Düzeylerini Algılama Boyutları Arasındaki Farklılıklar İçin Çoklu Karşılaştırmalar LSD Testi Sonuçları.....	102
Tablo 3.20: Mesleklerine Göre Vatandaşların Yerel Kamu Hizmetlerinin Etkenlik Düzeylerini Algılama Boyutları Arasındaki Farklılıkların Parametrik Tek Yönlü Varyans Analizi Testi Sonuçları.....	102
Tablo 3.21: Mesleklerine Göre Vatandaşların Yerel Kamu Hizmetlerinin Etkenlik Düzeylerini Algılama Boyutları Arasındaki Farklılıklara Ait Varyansların Eşitlik İncelemesi (Levene) Testi Sonuçları.....	105
Tablo 3.22: Mesleklerine Göre Vatandaşların Yerel Kamu Hizmetlerinin Etkenlik Düzeylerini Algılama Boyutları Arasındaki Farklılıklar İçin Çoklu Karşılaştırmalar Tamhane Testi Sonuçları.....	106

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1.1: Yerinden Yönetim Örgütlenmesi.....	9
---	---

GİRİŞ

Yerel yönetimler; kamu yönetimi sisteminde önemli ve vazgeçilmez unsur olarak varlığını sürdürmektedir. Bir ülkedeki demokrasi düzeyi yerel yönetimlerin gücünü ve etkinliğini ifade etmektedir. Yerel yönetimlerin, yerel hizmetlerde verimliliği ve etkinliği sağlaması demokrasi kadar önemlidir. (Eryılmaz, 2016: 171). Dünyanın her yerinde idari sistemlerin ayrılmaz bir parçası olan yerel yönetimler aynı coğrafyadaki toplumun ihtiyaçlarının karşılanması ve yönetimden memnuniyet adına önemli bir yere sahiptir.

1982 Anayasası'nın 127. madde (m)'sine göre: *'Mahalli idareler; il, belediye ve köy halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları, gene kanunda gösterilen seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişileridir.'* 1982 Anayasası'nın bu maddesine göre; yerel yönetimler, belirli bir coğrafyada bir arada yaşayanların mahalli müşterek ihtiyaçların karşılanması adına kanunla kurulan ve karar organları seçimle işbaşına getirilen kamu tüzel kişilikleridir. Yerel yönetimler, yönetim sisteminde merkezden yönetimin yanında yer alan yerinden yönetim kavramıyla eş anlamlıdır. Alan yazınında genel olarak siyasi ve idari olmak üzere iki bölüme ayrılmaktadır. Yerel yönetimlerin kurulma amacı; merkezi yönetimin kamu hizmetlerini tek merkezden idaresinin etkin ve yerinde olmaması, hizmetlerin aksayarak kalitenin düşmesi, fazla kaynak harcanarak ekonomik sorunlara yol açması gibi nedenlerdir. Yerelleşme (subsidiarity); hizmetlerin kullanıcılara en yakın kamu örgütlerince sunulması, vatandaşların taleplerinin karşılanması ve demokrasinin gelişmesi açısından önemli bir kavram olmuştur.

Türk yerel yönetimlerinin geçmişi, Tanzimat dönemine kadar uzanmaktadır. 1876 Kanunu Esasi'si ve 1921 Teşkilat-ı Esasiye'sinde belediye yönetimleri ve il özel idareleri hakkında anayasal düzenlemeler yapılmış ve yerel yönetimler kamu yönetimi içerisinde yerini almıştır. 1924 Anayasası'nda köy yönetimleri yer alarak 1961 Anayasası'nda aynı şekilde devam etmiştir. 1982 Anayasası'nda büyük yerleşim merkezlerinde özel yönetim biçimleri kurulabileceğine dair düzenlemeyle büyükşehir belediyelerinin kurulmalarının yolu anayasal olarak açılmıştır.

Türkiye’de büyükşehir belediye modeli 1984 yılında uygulanmaya başlanmıştır. Daha sonra yasal düzenlemelerle büyükşehir yönetimlerinde reformlar yapılmıştır. Büyükşehir belediye modeline bakıldığında; 1984 tarih ve 3030 sayılı kanunla kurulmuş, 2004 tarih ve 5216 sayılı kanunla genişletilmiş ve son olarak 2012’de çıkarılan maddelerinin bir kısmı aynı yıl ve tamamı 2014 yerel seçimleriyle beraber yürürlüğe giren 6360 sayılı kanunla birleştirilmiş ve kanunun uygulandığı illerde köy, belde belediyesi ve il özel idarelerinin tüzel kişilikleri kaldırılmıştır. 1960’lı yıllara baktığımızda model arayışlarının olduğu görülmektedir. 1961 Anayasası’nda büyükşehir belediyesi kurulmasına dair anayasal düzenleme olmaması nedeniyle bu dönemde kurulamamıştır. 1982 Anayasası’nda “*kanun, büyük yerleşim merkezleri için özel yönetim biçimleri getirebilir.*” (m. 127/3) şeklinde anayasal düzenleme getirilmesiyle 1984 yılında 3030 sayılı kanunla Ankara, İstanbul ve İzmir illerinde büyükşehir belediyeleri kurulmuştur. Kuruluş döneminden 2004 yılındaki 5216 sayılı kanuna kadar olan dönemde daha çok nicel değişimler gözlenmiştir. Burada hizmetin yapılması ve yapılan işin sayısı görülmekteydi. 2004 sonrası dönem ele alındığında ise hizmetin kalitesi ve yeni kamu yönetimi kuramı gereği yönetimde yapılan nitel reformlarla sunulan kamu hizmetinin etkenliği ve verimliliği ölçüt alınmaya başlanmıştır.

Yerelde merkezileşme olarak adlandırılan bir kamu politikası olarak 2012 yılında çıkarılan ve maddelerinin bir kısmı aynı ve tamamı 2014 yerel seçimleriyle beraber uygulamaya konulan 6360 sayılı Kanun’un çıkış gerekçesinde de; sunulan yerel kamu hizmetlerinin etkenliğinin ve verimliliğinin sağlanabileceği ve yerel yönetimlerin gelişmiş teknolojilerle donatılarak nitelikli teknik personel istihdam edilebileceği, merkezden gönderilecek kaynakların yerel yönetimlerce daha etkin kullanılabilmesi ve üst imar planları çerçevesinde il çapında uyumlu imar uygulamaları yapılabileceği gibi hususlardan bahsedilmektedir. Ayrıca kanun tasarısında, merkezi planlamanın ölçek ekonomileri nedeniyle birim maliyetin ve kişi başına kamu harcamalarının azaltılacağı ve kaynak israfının önlenilebileceği konularından da bahsedilmektedir.

Biricikoğlu ve Duyar Demirel'un 2015 yılında yaptığı çalışma sonucunda araştırmanın öneri kısmında 6360 sayılı Kanun'un muhtarlarla ve yerleşim yerinde yaşayan vatandaşlar üzerinden incelenmesinin mevzuata karşı önerilerde bulunulmasına yardımcı olabileceği belirtilmiştir. Yalınzoğlu da 2017 yılında yaptığı çalışmada, büyükşehir olan illerde mahalleleri kapsayacak çalışmaların yapılması önerileriyle mevzuata düzeltici öneriler konusunda yardımcı olunacağını belirtmiştir. İlham kaynağı olan bu araştırmaların önerilerinden hareketle yapılan bu çalışmanın sonuç kısmındaki bulgular ve yorumlar, sorunlara değinme ve politika nerisi geliştirme adına önem arz etmektedir.

Bu tez'in konusu, 6360 sayılı Kanun ile oluşturulan mülki sınıra dayalı büyükşehir belediye modelinin büyükşehir belediyesi hizmet sınırlarına dâhil olan belde belediyesinden ve köyden mahalleye dönüşen yerleşim yerlerindeki sunulan yerel kamu hizmetlerinin etkenliğinin Adana Büyükşehir Belediyesi rneğinde incelenmesidir.

Tez'in amacı; 6360 sayılı Kanun bağlamında, il mülki sınırları ölçeğinde yerel hizmet sunum politikasının etkenliği hakkında, bu hizmetlerden yararlanan vatandaşların taşıdıkları algıları ortaya koymaktır. Böylece, kamu yönetimi alan-yazınına katkı sağlamanın yanında etken bir yerel hizmet sunumu sorununa bilimsel zm nerileri sunmak hedeflenmiştir.

Yöntem olarak araştırma, alan yazını taraması ve alan araştırması olmak üzere iki aşamada gerçekleştirilmiştir. Alan yazını taraması ve konuyla ilgili yasal mevzuatın incelenmesi sonrasında geliştirilen anket formu, 6360 sayılı Kanun sonrasında Adana Büyükşehir Belediyesi hizmet sınırlarına dâhil olan belde belediyesinden ve köyden mahalleye dönüşen yerleşim yerlerindeki vatandaşlara uygulanmıştır. Uygulanan anket formuna verilen yanıtlar, SPSS 21.00 paket programında analiz edilmiştir.

Bu tez giriş ve sonuç kısımları hariç  bölümden oluşmaktadır. Birinci Bölümde; Yerel Yönetimler ve Dünyada Yerel Yönetimlerin Gelişim Seyri başlığı altında yerel yönetim kavramı ele alınarak dünya ülkelerinden Amerika Birleşik Devletleri, Federal Almanya ve Fransa'nın yerel yönetimleri karşılaştırmalı olarak federal ve

üniter devlet modelinde incelenmiştir. Etkenlik ve Verimlilik kavramlarından bahsedilmiştir.

İkinci Bölümde; Türkiye’de Yerel Yönetimlerin Gelişim Seyri başlığı altında, Türkiye’de uygulanan yerel yönetim sistemleri ve yapılan reformlar ele alınmıştır. Büyükşehir belediye yönetimi konusunda yapılan son düzenleme olan 6360 sayılı Kanun, mülki sınıra dayalı büyükşehir belediye modelinde incelenmiştir.

Üçüncü Bölümde ise 6360 sayılı Kanun’un Adana Büyükşehir Belediyesi örneğinde belde belediyesinden ve köyden mahalleye dönüşen yerleşim yerlerinde sunulan yerel kamu hizmetlerinin etkenlik düzeyine ilişkin uygulanan anket formuna göre vatandaşların görüşlerini içeren verilerin analizleri sonucunda elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Sonuç kısmında; elde edilen bulguların yorumlanmasıyla birlikte, 6360 sayılı Kanun’un gerekçesi olan yerel kamu hizmetlerinde etkenliğin sağlanması hususunun gerçekleşme düzeyinin Adana Büyükşehir Belediyesi örneğinde değerlendirmesi yapılmıştır. Değerlendirme ve bulguların alan yazınına ve sorunlara değinerek politika önerisi geliştirmesi nedeniyle de mevzuatın geliştirilmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

BİRİNCİ BÖLÜM

YEREL YÖNETİMLER ve DÜNYADA YEREL YÖNETİMLERİN GELİŞİM SEYRİ

1.1. YEREL (YERİNDEN) YÖNETİM

Tarihsel süreç incelendiğinde yerel yönetimlerin köklü geçmişinin olduğu görülür. Yerel yönetimlerin ortaya çıkışının 11. ve 12. yüzyıl (yy) olduğu ifade edilmektedir (Toprak, 2006: 12). Batı’da yerel yönetimlerin, merkezi idareye karşı mali ve yönetsel özerklik elde ederek güçlenmesiyle ortaya çıktığı diğer bir görüştür (Çiçek, 2014: 54). Yerel yönetimlerin 11. yy. Ortaçağ Avrupası’nda ortaya çıkışının komün yönetimlerinin ortaya çıkışıyla olduğu kabul edilmektedir. Komün’ün; Belli bir yerde yaşayan topluluğun, birlikte yaşamalarından doğan ihtiyaçlarının karşılanması için oluşturulan örgütler olduğu ifade edilmektedir (Ertan, 2002: 23). 16. yy.’ den itibaren ulus-devletlerin ortaya çıkmasıyla komünler önemini kaybetmiştir. Ulus-devletlerin gelişmesiyle birlikte il, ulus, imparatorluk gibi geniş örgütler ön plana çıkmıştır. Bu gelişme devletin kente oranla ideolojik üstünlüğü olarak kabul edilmiştir. Bu dönemde yerel yönetimlerin “Jeremy, Bentham ve Turgot” gibi filozoflar tarafından ele alınması günümüzdeki anlamıyla yerel yönetimlerin gelişmesine katkı sağladığı ifade edilmektedir (Keleş, 2000: 33). Ortaçağ sonlarından itibaren burjuvazi gelişmiş ve bununla birlikte bugünkü çağdaş yerel yönetimler de gelişmeye başlamıştır (Çukurçayır, 2013: 11). Burada çağdaşıktan kasıt ortaya çıkan kent otoritelerinin ve yönetimlerinin kendi kendilerini yönetebilmeleridir. Yerel yönetimler ve kentleşme bütün dünyada 20. yy.’nin başından itibaren giderek güçlenmeye başlamıştır. Her şeyden önce 20. yüzyıl ‘kentleşme’ yüzyılı olmuştur (Çukurçayır, 2013: 7).

Bir ülkede coğrafi olarak bir yerde yaşayanlarca kanuna dayanarak oluşturulan ve karar organı seçimle iş başına getirilen, idari ve mali özerkliği bulunan yönetim birimine yerinden yönetim ya da yerel yönetim denir. Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı (AYYÖŞ)'na göre; hizmette yerellik ilkesi (subsidiarity) gereğince, kamu sorumluluklarının genellikle vatandaşa en yakın olan birimler tarafından kullanılabilmesi belirtilmektedir (Eryılmaz, 2016: 126). Yerinden yönetim, kamu hizmetleri yönetiminin, merkezi yönetimden ayrı olarak özerk kamu hukuku tüzel kişilerin yürütülmesidir. (Tortop vd., 2016: 74). Yerinden yönetim, merkezi yönetimin elinde bulunan siyasi ve idari yetkilerin bir kısmının merkezi idare dışındaki yönetimlere (yerel yönetimler) aktarılmasıdır. (Eryılmaz, 2016: 114). Merkezi yönetimin kendi idari hiyerarşisinde bulunan merkezi ve taşra birimlerinden ayrı bir tüzel kişiliği bulunan bu yönetim birimi o mahaldeki insanların müşterek ihtiyaçlarına cevap vermesi ve demokratik katılımın daha etkin sağlanması nedeniyle kamu yönetiminin en önemli unsurlarından biridir. Demokrasilerin güçlenmesinin yerel alanda daha mümkün olabileceği genel kabul gören diğer bir yaklaşımdır. Demokrasilerin güçlenmesiyle birlikte hem demokratiklik hem de etkinlik ve verimlilik kaygılarının giderilebileceği alan yerel alan olarak belirlenmiştir (Çukurçayır, 2013: 7). Burada yapılan kamusal hizmetlerin etkinliği ve verimliliği, sunulan kamusal hizmetin vatandaş üzerindeki memnuniyeti ve demokratik katılımın kamu politikaları üzerine de olumlu bir etkisinin olabileceğini söylemek yerinde olacaktır.

Kamu yönetiminin işlevselliği gereği yerel yönetimler, kanunların öngördüğü kamu politikalarını uygulamakla ilgili süreçleri ve faaliyetleri devlet gibi yerine getirirler. Yapısallık gereği ise örgütlenme kolunu temsil ederler. Her devletin yasalarla belirlediği görevlerini icra etmek için ulusal, bölgesel ve yerel düzeyde örgütleri bulunmaktadır. (Eryılmaz, 2016: 11). Yerel yönetimler, yerel düzeydeki örgütlenmelere örnek oluştururlar.

Yerinden yönetim kuruluşlarının yetkileri; yer, konu ve biçim yönünden sınırlandırılmıştır. Yer bakımından sınırlandırılması, yerel yönetim kuruluşlarının sadece buldukları coğrafi sınır içerisinde yetkili olduğu anlamına gelmektedir. Konu bakımından sınırlandırılması yerel yönetim kuruluşlarının görevlerinin

kendilerine özel kanunla belirlendiğini ve biçim bakımından sınırlandırılması ise yerel yönetimlerin yetki ve görevlerini kanunda yazılı usul ve esaslara göre yerine getirmelerini ifade etmektedir (Tortop vd., 2016: 74).

Yerel özerklik (local autonomy) ve yerel demokrasi (local democracy) kavramları (Keleş, 1994: 43), yerel yönetimleri bütünleştiren kavramlardır. Bu kavramlar, karar organlarının seçimle işbaşına gelmelerini, demokratik katılımı ve kendi kamusal hizmetlerini kendilerinin üretmeleri nedeniyle yerel yönetimlerin kendi kendilerine yetebilmelerini ifade etmektedir.

Yerel yönetimlere görevlerini yerine getirmede özerklik tanınmıştır. Yerel yönetimler tüzel kişiliğe sahiptir ve yerel hizmetlerden sorumludurlar. Yaptıkları görev ve yapılan hizmet bakımından devlet gibi hareket ederler, yasaklar ve kurallar koyabilirler. Devlete benzer şekilde karar alma ve yürütme organları vardır. Ancak devletin denetim vesayetinde bulunan yerinden yönetim kuruluşları, devlete göre daha sınırlı bir alanda/mekanda hizmet yaparlar. (Tortop vd., 2016: 75). Merkezi yönetim ulusal politikaları yürütürken, yerel yönetimlerde merkezi yönetimden özerk olarak yerel kamusal hizmetleri yerine getirmektedirler. Buradaki özerklik kavramı siyasi özerklik değil kamusal hizmetlerin yürütülmesi için verilen idari özerkliktir. Merkezi yönetimin hiyerarşisinde bulunmasa da yerel yönetimlerin idari vesayet ilkesi gereği merkezi yönetime karşı bir sorumluluğu bulunmaktadır. İdarenin bütünlüğü anayasal bir ilkedir ve bu bütünlük hiyerarşi ve vesayet ile sağlanmaktadır. Merkezi yönetimin kendi hiyerarşisindeki kuruluşlarına uyguladığı denetleme fonksiyonu, yerel yönetimler üzerinde idari vesayet yetkisiyle yerine getirilmektedir. Devlet böylece yerinden yönetim kuruluşlarında gerekli yasalara ve kurallara uyulmasını sağlamaktadır (Tortop vd., 2016: 74).

İdari vesayet yetkisi, ancak yasalarda açık olarak belirtilen hallerde kullanılabilir. Yetki genişliği ilkesinde merkezi yönetim kuruluşlarında, hiyerarşik olarak üst makamlar alt makamların kararlarını istisnai durumlar dışında her zaman bozabilir veya değiştirebilir. Vesayet altında bulunan yerinden yönetim kuruluşlarında ise karar ve işlemleri genellikle yasalara aykırı durumlarda iptal edebilirler (Tortop vd., 2016: 75). Merkezi yönetim kendi kuruluşundaki yönetimin kararlarını bozabilirken

veya değiştirebilirken yerel yönetim kuruluşlarının kararlarını sadece iptal edebilir veya onaylayabilir.

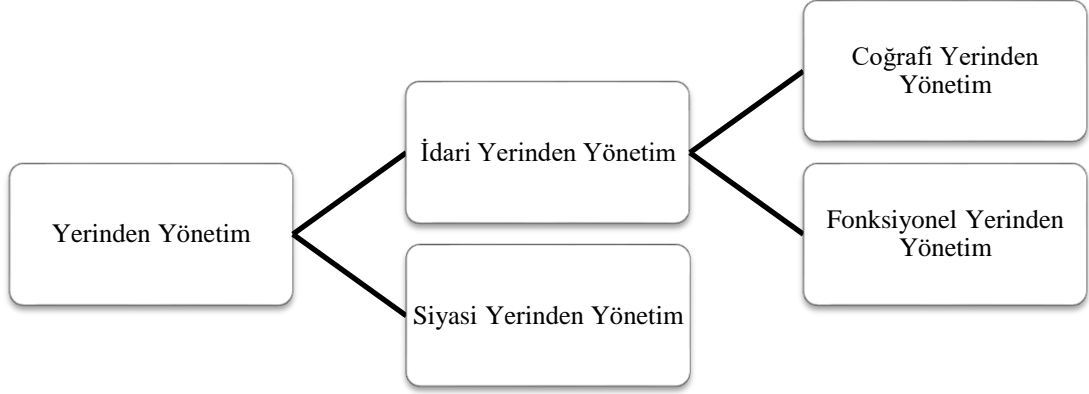
İdari vesayet yetkisi değişik şekillerde kullanılır (Tortop vd., 2016: 75):

- İdari vesayet yetkisi, idari vesayete tabi organların kararlarının “iptali” şeklinde kullanılabilir. İdari vesayet yetkisini kullanan merkezi yönetim, idari vesayete tabi organların kararlarını onaylamak suretiyle bu denetimi gerçekleştirebilir.
- İdari vesayet yetkisinin diğer bir kullanılma şekli, idari vesayete tabi organların kararlarının yürürlüğünün ertelenmesi şeklinde de olabilir.
- İdari vesayet yetkisinin kullanılma şekillerinden bir diğeri de idari vesayete tabi organların kararlarının onaylanması biçimindedir.
- İdari vesayet yetkisinin bir başka kullanılma şekli vesayete tabi organa görüş bildirmek ve işlemleri yönlendirmek biçiminde olabilir.

Yerelleşmenin 1980 sonrası dönemde hız kazandığı genel kabul gören bir yaklaşımdır. Bu dönemde neoliberal politikalarla yönetimlerde evrensel ve yerel değerleri benimseyen dönüşümler olmuştur. Yerelleşme merkezi planlama ve kalkınmadaki başarısızlıklardan dolayı ortaya çıkmıştır (Görmez, 1997: 37). Yeni sağ düşünceyle ortaya çıkan yeni kamu yönetimi (YKY) ve yönetişim kavramları yerelleşmeyi hızlandırmıştır. YKY, evrensel değerlerin yanında yerel değerlerinde geliştirilmesi düşüncesini benimsemiştir (Belli ve Aydın, 2017: 404). Yerelleşme, her milletin kendi kültürünün devamının sağlanması adına olumlu bir araçken, o yerde etnik milliyetçilik akımlarına sebep olabileceğinden ulus-devlet anlayışına tehdit oluşturabilmektedir (Görmez, 2005:15).

1.2. SİYASİ ve İDARİ YERİNDEN YÖNETİM

Yerinden yönetim ya da yerel yönetim kavramı alan yazınında genel olarak “siyasi yerinden yönetim” ve “idari yerinden yönetim” olarak ikiye ayrılır. İdari yerinden yönetim de kendi içinde “coğrafi yerinden yönetim” ve “fonksiyonel yerinden yönetim” olarak alan yazınında yer almaktadır.

Şekil 1.1. Yerinden Yönetim Örgütlenmesi

Kaynak: Eryılmaz, 2016: 120 (Örgütlenme İlkelerinden alınmıştır).

1.2.1. Siyasi Yerinden Yönetim

Siyasi otoritenin tek merkezde toplanmadığı yönetim sistemidir. Bu sistem, siyasi otoriteyi merkezde toplamamış, çeşitli bölgesel birimler arasında paylaşmıştır (Eryılmaz, 2016: 114). Başka bir görüşe göre; Siyasi otorite tek merkezde toplanmış, yasama ve politika belirleme gücü ise çeşitli birimlerce paylaştırılmıştır (Ulusoy ve Akdemir, 2013: 58). Bu mahalli yönetimler yasama ve yürütme hususunda kısmi olarak bağımsız olsalar da merkezi hükümete karşı egemen değildirler. Eyalet diye adlandırılan bu sistem yasama ve yargı alanında yetkilidir. Federal yapıya sahip devletlerde eyaletler yasama yetkisine de sahiptirler. Yargı yetkileri de bulunur (Tortop, 1999: 11). Eyaletlerin yasama ve yargı yetkileri bulunmasına rağmen diğer yerel yönetimlerin böyle bir yetkisi yoktur. Sadece kamusal hizmetleri sağlamak için oluşturulan yerel birimlerdir (Ökmen ve Parlak, 2013: 25). Batı'da ortaya çıkan desantralizasyon (yerel yönetimleştirme – adem-i merkeziyeçilik) düşüncesi iki anlamda değerlendirilmektedir. Klasik anlamda; merkezi yönetimin yerel yönetimlere görev, yetki ve kaynak aktarmasıdır. Modern anlamda bakıldığında; merkezi yönetimin elinde bulunan karar verme, planlama, uygulama ve kamu gelirlerinin toplanması gibi yetkilerin bir kısmının taşra kuruluşlarına, yerel yönetimlere, federe birimlere aktarılmasıdır. (Eryılmaz, 2016: 122).

Federal sistemlerde yerel yönetimlerin yetkileri ve görevleri anayasalarında düzenlenmiştir. Federal yönetimin ve eyaletlerin hangi alanlarda yetkili oldukları açıkça belirlenmiştir. Buna karşın üniter sistemde merkezi yönetim siyasi anlamda tam yetkiye sahiptir. Ancak kanunla kurulan yerel kamu kuruluşlarına sınırlı idari yetkiler verilerek kamu hizmetlerinin sunumu gerçekleştirilmektedir.

Eyaletler kendi politikalarını yerelde oluşturabilirken merkezi yönetimin ulusal politikalarında da işbirliği içerisinde yer alabilmektedirler. Eyaletlerin kendi politikalarını yerel ihtiyaç doğrultusunda oluşturmaları alan yazınında bu sistemi avantajlı olarak göstermektedir.

1.2.2. İdari Yerinden Yönetim

İdari yerinden yönetim; yerel düzeydeki kamusal hizmetlerin ve ekonomi, kültür vb. teknik konulardaki hizmetlerin merkezden uzak, özerk kamu tüzel kişilerince yürütülmesi işlemidir (Özel, 2003: 191). Bu yönetsel yapılar sadece hizmetin yerine getirilmesine dönük faaliyet yürütürler. Devlet yapılarında yaygın bir şekilde uygulanan sistem, yerel kamu hizmetlerinde etkenlik ve verimliliği, halkın yönetime katılmasını ve demokrasinin güçlenmesini amaçlamaktadır.

Yerel idareler, yürütmeye dair yetkilerine göre ikiye ayrılırlar: Yer yönünden (coğrafi) ve fonksiyonel (hizmet) yönünden yerinden yönetimdir (Keleş, 2000: 21). Özerkliğe sahip olan, kendi bütçeleri bulunan ve kendi organlarıncı yönetilen bu yönetimler alan yazınında iki farklı biçimde ele alınmıştır. Bunlar, coğrafi yerinden yönetim (kamu idareleri) ve fonksiyonel yerinden yönetimdir (kamu kurumları) (Eryılmaz, 2016: 117).

1.2.2.1. Coğrafi Yerinden Yönetim

Merkezi idareye bağlı olmadan yetkisini kullanabilen ve karar organları seçmenlerle belirlenen köy, belediye, il ve bölge gibi faaliyetleri belirli bir coğrafi alanda sınırlı olan yönetimlerdir. Merkezi idareden uzakta, yerel bir topluluğun mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak için kurulmuş olan ve yine karar organları o yerdeki halk tarafından seçilen demokratik ve özerk bir yönetim sistemi olarak tanımlanmaktadır

(Tortop vd., 2006: 16). Coğrafi yerinden yönetim sisteminin, yerel nitelikteki bazı kamusal hizmetlerin yerine getirilebilmesi için kamu gücünün merkezi idareden alınarak ayrı bir tüzel kişiliğe sahip olan yerel yönetim birimlerine devredilmesiyle gerçekleştirilebileceği ifade edilmektedir (Açıkgöz, 2007: 4). Coğrafi yerinden yönetim; bölge, il, belediye ya da köyde yaşayan halkın yerel nitelikteki ihtiyaçlarının kendi organları tarafından karşılanması amacını taşımaktadır (Eryılmaz, 2016: 119). Ülkemizde bu yönetimlere, il özel idareleri, belediye yönetimleri ve köy yönetimleri örnek verilebilir.

1.2.2.2. Fonksiyonel Yerinden Yönetim

Belirli bazı kamusal hizmetlerin özerk statüye kavuşturularak merkezi idarenin dışında teknik ve uzmanlaşmış özerk kurum ve kuruluşlarca yerine getirilmesi işlemidir. Merkezi idareden bağımsız olarak belirli bir alanda kamusal hizmetin yerine getirilmesi için (Toprak, 2006: 12), yönetim organlarının seçimle iş başına gelmediği yönetim birimleridir (Gül, 2008: 99). Buradaki amaç, kamu hizmetlerinin daha rasyonel, daha hızlı ve daha verimli yürütülmesidir (Eryılmaz, 2016: 117).

Ülkemizde fonksiyonel yerinden yönetim kuruluşlarına, Kamu İktisadi Teşebbüsleri (KİT), Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK), Üniversiteler, Meslek Odaları, Sanayi Odaları, Ticaret Odaları, Barolar, Türkiye Radyo Televizyon Kurumu (TRT), Karayolları Genel Müdürlüğü (KGM), Vakıflar Genel Müdürlüğü, Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) ve Türkiye ve Orta Doğu Amme İdare Enstitüsü (TODAİE) örnek olarak verilebilir.

Türkiye’de 1980 sonrası döneme baktığımızda ekonominin serbest piyasa modelinde neoliberal ekonomiye dönüşümü yaşanmıştır. Bu dönüşümle beraber kamu yönetiminde de değişimler olmuş ve devletin ekonomiye müdahalesi azalmış, devlet; enerji, gıda, iletişim, finans gibi özel alanlarda düzenleyici ve denetleyici rolleri üstlenmiştir. Kıta Avrupası’nda 1970’lerde Türkiye’de de 1980 sonrası neoliberal politikaların etkisiyle bağımsız düzenleyici ve denetleyici kurumlar oluşturulmuştur. Bazı idare hukukçularına göre kanunen Türk yönetim sisteminde yer almadığı düşünülse de bu kurumların ayrı bir tüzel kişiliğinin bulunması ve düzenleme ve

denetleme olarak her biri kendi alanına özgü teknik konuda hizmet sunmaları fonksiyonel yerinden yönetim kuruluşu olduklarını göstermektedir.

1.3. DÜNYADA YEREL YÖNETİMLERİN GELİŞİM SEYRİ

Bu bölümde federal devlet modelinden Amerika Birleşik Devletleri (ABD)'nin ve Federal Almanya (FA)'nın; üniter devlet modelinden Fransa'nın karşılaştırmalı olarak yerel yönetim sistemleri incelenmiştir.

Türk yönetim yapısı temel hatlarıyla Osmanlı'nın devamı niteliğindedir. Genel olarak Fransa yönetim yapısının ruhunu taşımaktadır. Yerel yönetim yapısının ilk belediye örgütlenmesi olan Altıncı Daire-i Belediye, Osmanlı'da Tanzimat Dönemi'nde Fransa'nın Paris şehrindeki 6. Belediye Dairesi'nden esinlenerek kurulmuştur (Çukurçayır, 2013: 139). İdari yapılanması bağlamında yine Türkiye'nin 1868 yılında Fransız modeli Danıştay'ı örnek alması Fransız idari yargı sistemini kabul ettiğini göstermektedir (Eryılmaz, 2016: 131).

1.4. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ

ABD'nin kısa tarihçesine baktığımızda; Kuzey Avrupa ve İngiltere'de yaşanan dinsel ve otokratik baskılarından kaçarak ABD kıtasında sömürgeci kuran koloni toplulukların 1776 yılında başlattığı bağımsızlık mücadelesi sonucunda 1786 yılında on üç eyalet tarafından anayasal cumhuriyetin ilan edilmesiyle oluştuğunu görmekteyiz. (Parlak ve Caner, 2013: 58).

George Washington ve Thomas Jefferson'ın girişimleriyle yeni anayasal düzen kabul edilmiş, güçlü merkezi yönetim esasına dayalı devlet anlayışı ile özerk ve özgün yerel yöneticilik anlayışı arasında sarsılmaz bir denge çerçevesi kurgulanmıştır. Ayrıca kesin ve açık bir güçler ayrımına dayalı olan federal devlet ilkesi gereğince merkezin bütünüyle tek gücü elinde tutmasının da önüne geçilmesi yeni cumhuriyetin temel esaslarından olmuştur (Parlak ve Caner, 2013:58).

1791 yılında Haklar Bildirgesi'nde yaşanan değişikliklerle temel hak ve özgürlükler anayasal olarak garanti altına alınmıştır. Bunun sonucunda sömürgeler eyalet yönetimleri altında birleşerek Birleşik Devletler adını almıştır. ABD; liberal demokrasilere kaynaklık eden ve siyasal rejimi federal bir sistem olan devlettir (Parlak ve Caner, 2013: 60). Merkezi yönetim (federal hükümet) ile eyaletler (federe yönetimler) arasındaki ilişkiler karşılıklı güçler dengesi üzerinde yürütülmektedir. ABD federalizmi üç ayaklı bir sistem üzerine oturtulmuştur: Pragmatist siyasal işleyişte sınırları belirsiz kamu yönetimi ve kamu hizmetlerinin sunulmasında öznel sistematik bir uygulama vardır (Parlak ve Caner, 2013: 61).

Pragmatist işleyişle, devletin faaliyetlerini hızlı ve etkin bir şekilde yürüttüğü anlaşılmaktadır. Sınırları belirsiz kamu yönetimiyle, ulusal savunma ve dış politika haricinde otoriter bir kamu yönetimi örgütünün olmadığı ve kamu örgütlerini eyaletlerin kurarak faaliyetlerini gerçekleştirdiği görülmektedir. Kamu hizmetlerinin sunulmasında öznel sistematik yaklaşıma göre kamu hizmetleri özel sektör eliyle yerine getirilmektedir. Hizmetlerin yerine getirilmesinde kamu yönetiminin temel görevi denetim, koordinasyon ve yönlendirmedir (Parlak ve Caner, 2013: 71).

ABD'de siyasal rejim, başkanlık sistemi üzerine kurulmuştur. Başkan, parlamentoya aynı değerde güçlere sahiptir. Sert kuvvetler ayrılığı vardır. Yasama, yürütme ve yargı arasındaki görev ve yetkiler paylaşılmıştır. Kuvvetlerin birbirlerinin alanlarına müdahale etmeleri katı kurallara bağlanmıştır. Kamu yönetimi vatandaşlar tarafından seçilen Başkan'ın kurduğu hükümetçe yürütülmektedir. ABD, 25 Mayıs 1787 yılında kabul ve ilan edilen ve dünyanın en eski anayasalarından olan anayasaya sahiptir (Parlak ve Caner, 2013: 62).

Yasama organını oluşturan Kongre (Parlamento), Temsilciler Meclisi ve Senato olmak üzere iki meclisli bir yapıya sahiptir (Parlak ve Caner, 2013: 63). Temsilciler meclisi, 435 üyeden; Senato ise 100 üyeden oluşmaktadır. Her eyaleti temsil eden 2 senatör bulunmaktadır (Dereli, 1998: 64). Her iki mecliste de işbirliği çerçevesinde görev yapan 4 komite bulunmaktadır: Spesifik Olayları Görüşen Komite, Konferans Komitesi, Seçilen Özel Komite ve Birleşik Komite. Kongre'nin oturumları her yıl 3 Ocak'ta başlar ve genellikle 31 Temmuz'da sona erer (Arı, 1997: 39-40). Kongre'nin

kabul ettiği yasaların yürürlüğe girmesi için Başkan'ın onayı gereklidir (Yalçın, 2012: 121).

ABD Anayasası'na göre yürütme gücü başkan'a aittir ve görev süresi 4 yıldır (ABD Anayasası m.2). Yürütmenin organları: Başkan, Bakanlar Kurulu, Bağımsız Kurullar, Kurullar, Komiteler, Komisyonlar ve Kamu Ortakalıkları'dır.

Yargı erkine baktığımızda idari ve adli yargı diye bir ayrımın olmadığı görülmektedir. Üç tip mahkeme bulunmaktadır: Yüksek Mahkeme, Temyiz Mahkemesi ve Bölge Mahkemeleri (Supreme Court, 2018).

2013 yılı verilerine göre ABD nüfusu 316,9 milyon kişi, 2012 GSYH'si 16.244,6 milyar dolar ve kişi başına düşen milli gelir 42.784 dolardır (Arslan ve Biniş, 2014: 150).

1.4.1. Yerel Yönetimler

ABD'nin yerel yönetim geçmişine baktığımızda 18. yy'e kadar gittiğini görmekteyiz (Şahin, 1999: 121). Yerel yönetimler federal anayasa'ya göre değil eyalet anayasası'na göre oluşturulmuştur (Şahin, 1999: 122). Yerel yönetim birimlerinin "eyalet, county, belediye yönetimi, kasaba yönetimi ve özel amaçlı ilçe yönetimi" olduğunu görmekteyiz. Bununla birlikte ABD'de yerel yönetimleri; il yerel yönetimi (county government), belediye (city government - municipality), kasabalar (town and townships), okul bölgeleri (school districts) ile özel bölge yönetimi (special districts) olarak da sıralanmaktadır (Janda vd. , 1989: 134). ABD federal devlet yapısında adem-i merkezîyet anlayışı hakimdir ve bütün yönetim mekanizmaları tek merkezli bir niteliğe sahip olmaktan son derece uzaktır (Türker, 1999: 595). Yerel yönetimler, her eyaletin anayasasında farklı biçimde düzenlenmiştir. Bu nedenle; sayı, biçim, yetki ve sorumlulukları eyaletten eyalete farklılık göstermektedir (Gül, 2013: 26).

1.4.2. Eyaletler

Federal yönetim sisteminde ikinci sırada eyaletler yer almaktadır. Bu eyaletler içişlerinde bağımsız bir yapıya sahiptirler. Sayısı 50 olan eyaletlerin kendilerine ait

anayasaları (Bill of Rights) bulunmaktadır. Federal anayasa; federal devlet ile eyaletler arasındaki görev ve yetki ayrımından söz ederken, eyaletlerin anayasaları daha kazuistik ve geniştir. Eyaletin başkanı olan vali seçimle başa gelmekte ve yürütmenin başı görevini üstlenmektedir. Yine eyalette görevli Eyalet Bakanları, Eyalet Sekreteri, Mali Denetçi, Hâkim, Savcı ve Emniyet Müdürü gibi kamu görevlileri de seçimle iş başına gelmektedir. Eyalet Yüksek Mahkemeleri tıpkı Federal Yüksek Mahkeme gibi görev yapmaktadır (Parlak ve Caner, 2013: 82).

Eyalet hükümetlerinin yetki ve sorumlulukları (Erkul vd., 2016: 36):

- *“Eğitim standartlarını belirleme.”*
- *“Ulaşım ağlarını kurma ve bakım.”*
- *“Yüksekokul ve üniversite kurma.”*
- *“Ruhsat verme.”*
- *“Halk güvenliğini sağlama.”*
- *“Nüfus, parklar, eğlence ve çevre amaçlı idare.”*
- *“Milli muhafıza komuta etme.”*
- *“Konut, sağlık ve beslenme programlarını yürütme.”*

1.4.3. County

ABD'nin eyaletlerden sonra gelen en büyük yerel yönetim birimleridir (Türker, 1999: 596). İngiltere'nin “share” yönetim birimlerinin ABD'ye uyarlanmış şekli olan county'lere Louisiana eyaletinde “parish”, Alaska'da “borough” adı verilmektedir. Bütün eyaletlerdeki sayısı toplam 2104'tür (Parlak ve Caner, 2013: 83). County'ler genel olarak County Meclisi, Seçilmişler, Atanmışlar ve İhtisas Meclisi ve Komisyonları'ndan oluşmaktadır (Türker, 1999: 597-599).

County meclisi; yönetsel kararların alındığı, üyelerinin seçimle iş başına geldiği yürütme yetkisi de bulunan organdır. Mecliste alınan kararlar yasa gücünde ve düzenleyici niteliktedir. Yasama görevleri; görevleri hakkında tüzükler çıkarmak, mali düzenlemeler yapmak ve iş yeri izni vermektir. Yürütme görevleri ise county

mallarını yönetmek, görevlileri atamak ve seçimlerin genel esaslarını belirlemektir (Parlak ve Caner, 2013: 83).

Seçilmiş görevliler, county'lerin yönetim kadrolarını oluştururlar. Yönetmel görevliler; maliye amiri, bayındırlık mühendisi, kıymet takdir görevlisi, eğitim müdürü, kayıt ve arşiv müdürü ile yazı işleri müdürüdür (Ward, 1985: 896). Yargı işlerinden görevli kişiler; şerif, savcı, adli yazı işleri müdürü ve adli tıp yetkilisidir (Türker, 1999: 598-599).

Atanmış görevliler; county'lere eyalet tarafından gönderilen görevlilerdir. Bunlar; sağlık müdürü, sosyal güvenlik müdürü, yol müdürü, tarım müdürü, veteriner, ölçü ve ayarlar denetmeni ile kamu avukatı'dır (Türker, 1999: 599).

İhtisas meclisi ve komisyonlar, özel ihtisas gerektiren konularda görev yapan uzmanlardan oluşmaktadır. Görev sorumlulukları; sosyal güvenlik, sağlık ve hastane yönetimi, kütüphane, seçimler, alım-satım, kıymet takdiri, personel, hava alanları, dinlenme ve eğlence, okulların finansmanı ve tarım gibi konulardan oluşmaktadır (Türker, 1999: 599).

1.4.4. Belediye Yönetimi ve Sistemleri (Municipality, City, Borough)

ABD yerel yönetimlerinde en fonksiyonel yere sahip olan belediyeler hizmetlerin ilk elden görüldüğü, etkin ve en fazla yetkiyle donatılmış yerel yönetim birimleridir. Sayıları 18514'tür (Parlak ve Caner, 2013: 84). Genel olarak ABD'de üç tip belediye örgütlenmesi bulunmaktadır: Profesyonel Yöneticili Meclis Sistemi Belediye Başkanlı Meclis Sistemi, ve Kent Komisyonu Sistemi (Türker, 1999: 600-601; Parlak ve Caner, 2013: 85).

1.4.4.1. Profesyonel Yöneticili Meclis Sistemi

Bu modelde halk tarafından seçilen ve az sayıda üyenin görev yaptığı meclis belediyenin karar organı olarak faaliyet gösterir (Türker, 1999: 601). Başkan, profesyonel meslek memurudur. Seçimle iş başına gelmez, meclis toplantılarına

katılamaz ve oy kullanamaz. Meclisin başkanı değiştirebilme yetkisi vardır (Parlak ve Caner, 2013: 85).

1.4.4.2. Belediye Başkanlı Meclis Sistemi

Belediye başkanlı meclis sistemi ABD’de en yaygın olan sistemdir. Zayıf başkanlı ve güçlü başkanlı olarak iki modele ayrılmaktadır. Karar alma ve uygulama ile belediye görevlilerinin atanmasında yetkilerin ağırlıklı olarak meclise tanındığı sistem zayıf başkanlı sistem olarak tanımlanırken (Türker, 1999: 600); faaliyetlerde sorumluluğun başkana verildiği sistem güçlü başkanlı sistem modeli olarak tanımlanmaktadır. Güçlü başkanlı sistemde ayrıca başkanın meclis kararlarını veto etme yetkisi bulunmaktadır (Parlak ve Caner, 2013: 85).

1.4.4.3. Kent Komisyonu Sistemi

Meclis yerine bir komisyonun görev yaptığı modeldir. Halk tarafından seçilen az sayıda komisyon üyesi, belediyenin hem karar organı hem de uygulayıcısı olarak görev yapar (Türker, 1999: 601). Komisyon kendisine bir başkan seçer ve bu başkan aynı zamanda belediyenin de başkanı olarak görev yapar. Başkan yetkilerini komisyon ile birlikte kullanır. Daha çok nüfusu az olan belediyelerde kullanılan modeldir (Parlak ve Caner, 2013: 85).

1.4.5. Kasaba Yönetimi (Township)

ABD yerel yönetim sisteminde belediyeden sonra gelen kasaba yönetimlerinin sayıları ülke genelinde 16991’dir. Kasaba yönetimlerinde alınan kararlar doğrudan demokrasi modeli çerçevesinde ‘‘Kasaba Toplantısı’’ adı verilen toplantılarda alınmaktadır. Buna göre seçmenler yerel hizmetler için bazı görevlileri seçmek, mahalli müşterek konuları tartışmak ve kararlar almak üzere toplanırlar (Türker, 1999: 602). Karar ortak alınır fakat yürütmeyi müteveli heyeti yerine getirmektedir. Bu heyet, danışmanlar meclisi ve yönetim kurulu olarak görev yapmaktadır. Çalışma süreleri 2-4 yıl’dır. Şerif, yargıç ve savcı kasabanın sürekli meslek memurudur (Parlak ve Caner, 2013: 85-86).

1.4.6. Özel Amaçlı İlçe Yönetimi (Special Districs)

ABD yerel yönetim sistemi içerisinde en son sırada yer alan yönetim birimidir. Diğer yerel yönetim birimlerinden farkı belirli bir hizmetin yürütülmesi için özel olarak kurulmalarıdır. Başlıca hizmet alanları; su, kanalizasyon, eğitim, kentleşme, çevre ve ulaşımdır (Parlak ve Caner, 2013: 86).

En yaygın olanları okul yönetimleri ‘scholl districts’dir. Bütün ülke genelinde 23885 adet özel amaçlı yönetimler faaliyet göstermektedir. Faaliyet alanları çalışma konularıyla sınırlı olup eyalet yönetiminin denetimine bağlıdırlar. Halkın eyalete yazılı başvurusu, başvuruların county’lerde değerlendirilip referandum yapılması ve referandumdan olumlu karar çıkması durumunda county meclisi tarafından izin ve görev alanını belirleyen kararnamenin çıkmasıyla örgüt göreve başlamaktadır. Karar alma organları, seçimle iş başına gelen kişilerden oluşan meclislerdir. Meclislerde alanında uzman doğal üyelerde bulunabilir (Parlak ve Caner, 2013: 86).

1.4.7. Yerel Yönetimlerin Mali Kaynakları

ABD’de yerel yönetimlerin yönetsel özerklikleri kadar mali özerklikleri de geniştir. Mali açıdan en önemli kaynak yerel düzeyde alınan vergilerdir. Emlak ve satış vergilerinin tamamına sahiptirler ve vergi oranlarını kendileri belirleyebilmektedir. Mali kaynağın üçüncü bölümü ise gelir vergileridir (Hiceks, 1966: 45).

Federal devlet ya da eyaletlerden yapılan para yardımı veya araç-gereç yardımları da yerel yönetimlerin gelir kaynakları arasında yer almaktadır. Yerel yönetimlerin üçüncü gelir kaynağı ise kendi mallarının yönetilmesinden sağladıkları karlar ile borçlanmalar, resim ve harçlardan aldıkları paylardır. Dağınık bir kalemi bulunan bu kaynaklar eyaletlere göre farklılık gösterebilmektedir (Parlak ve Caner, 2013: 87). Yerel yönetimlerin sahip olduğu bazı vergi kalemleri şunlardır (Şahin, 1999: 134):

- Kazanç vergisi.
- İmtiyaz vergisi.
- Satış vergisi.
- Brüt alım-satım vergisi.

- Eğlence vergisi.
- Ruhsat ve izin harçları.

1.4.8. Yerel Yönetimler ile Merkezi Yönetim Arasındaki İlişkiler

ABD’de yerel yöneticilik federal devlet geleneğinin en önemli unsuru ve ulusal bütünlüğünde en ağırlıklı özelliklerinden biridir. Geniş bir coğrafyaya sahip olması ve nüfusun fazla olması hizmetlerin yerine getirilmesinde yerel yönetimleri önemli bir araç olarak kılmaktadır (Parlak ve Caner, 2013: 87). ABD’de yerel yönetimlere egemen olan ilke, yerel yönetimlere saygı esasına dayanmaktadır (Tortop, 1996: 63). Yerel yönetimler aracılığıyla vatandaşın yönetime katılması, demokrasinin güçlenmesi ve yönetime güven adına olumlu bir adımdır. Yerel yönetimler eyaletlerin yetki alanında olup yine eyaletlerin denetimine tabidir. Eyalet sistemlerindeki farklılıklar da yine yerel yönetimlerde farklılıklara neden olmaktadır. Yerel yönetimlerin doğrudan federal yönetimle değil eyalet yönetimiyle bağı bulunmaktadır ve tüm ilişkilerini eyalet yönetimiyle yürütürler (Şahin, 1999: 135).

Sonuç olarak; ABD yerel yönetim sistemini incelediğimizde beş temel birimden oluştuğunu görmekteyiz: Eyalet, county, belediye yönetimi, kasaba yönetimi ve özel amaçlı ilçe yönetimi. Bütün birimlerin içerisinde en yetkili olanı eyaletlerdir. Eyaletlerin dışındaki birimler, eyaletin yönetimine ve denetimine tabidirler. Federal devlet sadece ulusal savunma ve dış politikada yetkilidir. Yasalar ve mevzuatlara göre yerel yönetimde hizmetlerin etkinliği ve demokratik katılımı sağlamak adına eyaletlere yetki verilmiştir. Eyaletlerde bu yetkiyi diğer alt yönetim birimleriyle paylaşarak yerel kamu hizmetlerinin yerine getirilmesini sağlamaktadır. Yerel yönetimlerin genel olarak sorumlu olduğu hizmetler; sağlık, çevre, içme suyu ve kanalizasyon, eğitim, itfaiye, kara yolları, toplu taşıma, emniyet ve asayiş olarak sıralanabilir. Türk yerel yönetim içerisinde yer alan su ve kanalizasyon idaresi ABD özel amaçlı ilçe yönetimine benzemektedir.

1.5. FEDERAL ALMANYA

FA’nın kısa tarihçesine baktığımızda; Avrupa kıtasının Celtlerden Romalılara kadar pek çok uygarlığa ev sahipliği yaptığı görülür. Fransızların, İngilizlerin, Slavların ve

Vikinglerin saldırıları ile karşı karşıya kalan Almanya'nın eyaletlere ayrıldığı dönem 1871 Bismark Dönemi'dir. Doğu ve Batı Almanya diye ayrıldığı dönem ise İkinci Dünya Savaşı sonrasıdır. Federal Almanya (Batı Almanya) 3 Ekim 1990 tarihinde Doğu Almanya ile birleşerek bugünkü yapısını oluşturmuştur.

Siyasal sistem, federal devlet modelinde olup anayasal cumhuriyettir. 16 eyaleti bulunmaktadır (Türker, 1999: 7). Genel olarak Amerikan ve Sovyet ekolünden etkilenecek oluşan eyaletler kendine has özellikte faaliyetlerini yürütmektedir. Yerel yönetimler de eyaletlerin yapılarına ve faaliyetlerine göre oluşturulmuştur. Wagener (1981), Federal anayasaya göre devletin örgütsel yapısının; federalizm, yerel yönetim özerkliği ve güçler ayrımı olarak üç temel ilkeye dayandığını belirtmektedir.

Ülkede halen 1949 tarihli FA Anayasası varlığını sürdürmektedir. Yasama; Ulusal Meclis ve Eyaletler Meclisinden oluşmaktadır. Ulusal Meclis'in üye sayısı 656'dır. Eyalet meclisi üyeleri aynı yönde oy kullanmak zorundadır. Bu durum bağlayıcı vekâlet durumu yaratmaktadır. Eyalet meclisi üyeleri kendi hükümetlerinin sözcüsü durumundadırlar. Eyaletler meclisin bu özelliğinden dolayı eyalet hükümetleri, merkezi hükümet ile birlikte yasamanın ortağı statüsünde bulunmaktadır (Uzun, 2003: 654).

Yürütme organları; Cumhurbaşkanı (Bunderpraesident), Başbakan (Chancellor) ve Bakanlar Kurulu'dur (Bundesregierung). Cumhurbaşkanı yürütmenin başıdır. Yargı sistemi, yönetsel ve idari yargı olmak üzere ikili bir sistemde düzenlenmiştir. Yönetsel yargının en üstünde 1951 yılında kurulan Federal Anayasa Mahkemesi vardır (www.bundesverfassungsgericht.de, 18 Ocak 2018).

1.5.1. Yerel Yönetimler

FA Anayasası'nın 28. m'sine göre yerel yönetimler özerklik ve içişlerinde bağımsızlık ruhuyla oluşturulmuştur. Bunlar; eyaletler, ilçeler ve belediyeler olmak üzere üç temel sistemde olup belediye örgütlenmesi yine farklı eyaletlerde ihtiyaçlar ve yapısal özellikler göz önünde bulundurularak farklı yapılandırılmıştır.

FA yerel yönetimleri, buldukları mahalli sınırdaki yönetsel, örgütsel, akçal ve personel gibi alanlarda bağımsızca karar alma ve uygulama yetkisine sahip ve seçimle işbaşına gelen karar organlarına sahip tüzel kişiliklerdir (Kanitz vd., 1980: 46; akt. Yalçındağ, 2005: 33).

1.5.2. Eyaletler (Lander)

FA yerel yönetim sisteminin ilk sırasında yer almaktadır. Eyaletler; devlet olma özelliğine sahip, merkezi, özerk ve içişlerinde tamamen bağımsız yapılardır. Tarihi, coğrafi gibi faktörlerden dolayı farklı yapısal özellikleri bulunmasına rağmen yasama, yürütme gibi konularda ortak özellikleri bulunmaktadır (Türker, 1999: 26). Eyaletler genel olarak dolaylı ve dolaysız yönetimler modelinde ayrılmaktadır. Dolaysız eyalet yönetimlerini eyalet meclisi, eyalet hükümeti ve eyalet kamu yönetimini oluşturmaktadır. Bu yapıların bulunması eyaletleri merkezi bir yönetim statüsüne kavuşturmuştur. Dolaylı eyalet yönetimlerini ise; kamu hukukuna ait vakıflar, birlikler, odalar ve belediyeler oluşturur. Bu kurumlar vatandaşın yönetime katılması adına etkin bir role sahiptir (Türker, 1999: 32).

1.5.3. İlçe Yönetimi (Landkreise)

FA yerel yönetim sisteminde eyaletlerde merkez ile yerel yönetimler arasında koordineyi sağlayan orta kademeli yönetimler bulunmaktadır. Ayrıca alt kademede ise ilçe yönetimleri bulunmaktadır. İlçe Yönetimi'nin organları; ilçe meclisi, ilçe komisyonu ve kaymakamdır (Yalçındağ, 2005: 45). İlçe meclisi karar alma organı olarak görev yapar (Parlak ve Caner, 2013: 167). İlçe yönetimi hem mahalli idare birimi olarak yerinden yönetim görevlerini yerine getirir hem de merkezi idare birimi olarak görev yapar (Türker, 1999: 29). İlçenin görev tasnifi yapılırken iki grupta ele alınmaktadır. Birinci grup olan mahalli idare görevleri; ilçe yolları, toplu taşımacılık, milli parklar, huzur evleri, özel nitelikteki okullar, beldele mali yardım, mahalli sosyal yardım, kurtarma işleri ve imar planı uygulaması gibi hizmetlerden oluşmaktadır. İkinci grup olan idari görevleri ise; yabancılar hukuku, afetlerden korunma hukuku, işyeri açma ile ilgili düzenlemeler, mahalli idareler üzerindeki idari vesayet yetkisi ve ilçe polisi gibi hizmetlerden oluşmaktadır (Türker, 1999: 29).

1.5.4. Belediye Yönetimi (Kreisangehörige Gemeinden) ve Sistemleri

FA yerel yönetim sisteminde eyaletlerden ve ilçe yönetiminden sonra gelen belediyeler hizmetlerin yerine getirilmesi konusunda vatandaşa en yakın birimlerdir. Eyalet yönetimlerinin merkezi güçlerinin yatay ekseninde eşit olarak dağıttığı tamamlayıcı bir güç odağı biçiminde faaliyet göstermekte olan belediye yönetimi işleyiş olarak yönetim geleneği içinde çok önemli bir yere sahiptir (Uzun, 2003: 661). Sayıları bugün 8507 olan belediyeler; yönetim sisteminde, sekiz farklı örgütlenme biçiminde yer almaktadır: Belediye Başkanlığı Sistemi, Lider Esaslı Belediyeler, Şehir Meclisleri Sistemi, Güney Almanya Meclis Sistemi, Brandenburg Sistemi, Sachsen – Anhalt Sistemi, Mecklenburg – Vorpommern ve Thüringen Sistemi (Parlak ve Caner, 2013: 168). Belediyeler her eyalette farklı şekilde yapılanmıştır (Türker, 1999: 33). Eyaletten eyalete farklılıklar gösterse de komşu belediyeler arasında işbirliğinin sağlanması ve hizmetlerin sürdürülmesi açısından küçük belediye birlikleri oluşturulmuştur (Yalçındağ, 2005: 49).

Belediyenin görev ve yetkileri genel anlamda şunlardır (Yalçındağ, 2005: 58-62):

- Yangın söndürme hizmetleri.
- Okullar ve kitaplıklar.
- Tiyatro, opera, orkestra ve müzeler.
- Sosyal yardım ve gençlik yardımları.
- Hastaneler ve sağlık hizmetleri.
- Spor.
- İmar planı, kent yenileme ve yapı denetim.
- Sosyal konut.
- Bahçeler, ormanlar, parklar ve mezarlıklar.
- Cadde, sokak, köprü ve kanalizasyon yapımı.
- İçme-kullanma suyu, elektrik ve gaz.
- Çöp toplanması, imhası ve cadde temizliği.
- Toplu taşıma.
- Ekonomik gelişmenin özendirilmesi.

- Belediye ekonomik teşebbüsleri.

1.5.4.1. Belediye Başkanlığı Sistemi

Rheinland – Pfalz, Saarland ve Schleswig – Holstein eyaletlerinde uygulanmaktadır. Sistemin temelleri Fransa belde hukukuna dayanmaktadır (Türker, 1999: 35). Bu sistemde belediye başkanı hem beldenin hem de meclisin başkanı olarak görev yapmaktadır. Meclis 4 ya da 5 yıllığına, başkan ise 12 yıllığına seçilir. Meclis kararlarını hazırlamak, gündelik bürokratik işlemleri yürütmek, belediyeyi hukuken temsil etmek başkan'ın başlıca görevleri arasındadır. Bu sistemde başkan mecliste oy kullanabiliyorsa ‘öz’, kullanamıyorsa ‘yapay’ belediye başkanlığından söz edilmektedir (Parlak ve Caner, 2013: 169). Belediye başkanı büyük ilçelerde meslek memurudur (Türker, 1999: 36).

1.5.4.2. Lider Esaslı Belediyeler

Nordhein – Westfalen ve Niedersachsen eyaletlerinde uygulanmaktadır. Kuzey Almanya Meclis Sistemi olarak da adlandırılan bu sistemde bütün yetkiler profesyonel Belde Yüksek Yöneticisi'ne aittir. İki başlı bir yürütme olan sistemde yönetici ve meclis görev almaktadır. Yönetici, meclis tarafından 6 veya 12 yıllığına (Niedersachsen eyaletinde) veya sekiz yıllığına (Nordhein- Westfalen eyaletinde) atanır (Türker, 1999: 34). Beldenin haklarını talep etmek, bütçeyi ve yıllık çalışma planını hazırlamak başlıca görevleri arasındadır (Parlak ve Caner, 2013: 168).

Beldenin esas organı meclistir. 5 yıllığına halk tarafından seçilir. Meclis üyeleri belde sakinlerinden oluşmaktadır. Yerel kararların alınması, bütçe görüşmeleri ve belde mallarının yönetilmesi konusunda bağlayıcı kararlar almaktadır. Meclisin toplantıda olmadığı zamanlarda idari bir encümen kurulur ve belde yöneticisinin raporlarını hazırlamak, yönetsel cezalar vermek, belde imar, yol ve su projelerini hazırlamak başlıca görevleri arasındadır. 22 Mayıs 1992 yılında yapılan bir düzenlemeyle bu sisteme eş zamanlı Fahri Belediye Başkanlığı ile profesyonel yöneticilik birleştirilerek her iki görevinde birleştirilmesine karar verilmiştir. Bu değişiklik günümüzde devam etmektedir (Parlak ve Caner, 2013: 168-169).

1.5.4.3. Şehir Meclisleri Sistemi

Hessen, Schleswig – Holstein eyaletlerinde uygulanmaktadır. Prusya yönetim sistemi olarak da bilinmektedir. Sistemin temelinde meclis ve yönetim heyeti bulunmaktadır. (Türker, 1999: 36). 4 yıllığına halk tarafından seçilen meclis üyeleri fahri olarak görev yapmaktadır. Bütçe hazırlanması ve beldeyle ilgili kararların alınması meclis'in yetkisindedir. Bu sistemde belediye başkanı 5 yıllığına halk tarafından seçilir. Belediye başkanına yardımcı olmak üzere idare heyeti oluşturulur. Belediye başkanı, idare heyetinin başı ve doğal üyesidir (Parlak ve Caner, 2013: 170). Bu sistemde idare heyetinin başı olan belediye başkanı ve heyet üyeleri meslek memuru olarak görev yaparlar. İmar, sosyal işler ve maliye gibi hususta görev alırlar (Türker, 1999. 36).

1.5.4.4. Güney Almanya Meclis Sistemi

Baden – Württemberg ve Bayern eyaletlerinde uygulanmaktadır. Sistemde karar organı, belediye meclisidir (Türker, 1999: 37). Meclis üyeleri halk tarafından 5 – 6 yıllığına seçilmekte ve fahri olarak görev yapmaktadır. Yürütmenin diğer kanadı belediye başkanıdır. Başkan ve başkan yardımcıları halk tarafından 6 – 8 yıllığına seçilir. Başkan; meclis kararlarını hazırlamak, yönetsel faaliyetleri yürütmek, belediyeyi temsil etmek, örgütleri ve memurları denetlemek gibi görevlerden sorumludur. Başkan yardımcısı ise imar, su, kanalizasyon ve ulaştırma gibi teknik konularda görev yapar. Bu nedenle yardımcısının teknik bir eleman olması zorunludur. Bu sistemde halk, meclis toplantılarına katılıp oylama yaparak yönetime doğrudan katılabilmektedir (Parlak ve Caner, 2103: 170-171).

1.5.4.5. Brandenburg Sistemi

Brandenburg eyaletinde uygulanmaktadır. Meclis ve başkan seçimle iş başına gelmektedir. Meclis üyeleri fahri olarak görev yaparlar. Başkan, beldenin hem siyasi ve yönetsel başkanı hem de meclisin üyesidir. Ancak meclis toplantılarında oy hakkı yoktur. Bu sistemde belediye başkanı yönetsel olarak meclise karşı sorumludur. Meclis isterse belediye başkanının çalışmalarına yetkisizlik kararı verebilir ve görevi düşen başkanın yerine yeni başkanın seçilmesini sağlayabilir (Parlak ve Caner, 2013: 171).

1.5.4.6. Sachsen – Anhalt Sistemi

Sachsen – Anhalt eyaletinde uygulanmaktadır. Bu sistemde başkan, mecliste oy hakkına sahip üyedir ve meclisinde başkanıdır (Türker, 1999: 38). Yönetimsel olarak ağırlık belediye başkanındadır. Meclis üyeleri fahri olarak görev yaparlar. Meclis, başkana çalışmalarında gözetim amacıyla yönetim heyeti oluşturabilir. Sachsen bölgesinde nüfusu 3000'den az olan beldelerde başkan meclis üyeleri gibi fahri olarak görev yapmaktadır (Parlak ve Caner, 2013: 171).

1.5.4.7. Mecklenburg – Vorpommern Sistemi

Mecklenburg – Vorpommern eyaletinde uygulanmaktadır. Meclis, halk tarafından 6 – 8 yıllığına seçilmekte ve fahri olarak görev yapmaktadır. Meclis, beldenin yerel hizmetlerinin yerine getirilmesinden sorumludur. Belediye başkanı, meclisinde başkanıdır. Başkana çalışmalarında yardımcı olmak üzere encümen oluşturulmaktadır (Parlak ve Caner, 2013: 172). Belediye başkanı aynı zamanda encümeninde başıdır (Türker, 1999: 37).

1.5.4.8. Thüringen Sistemi

Thüringen eyaletinde uygulanmaktadır. Meclis, 6 – 12 yıllığına genel seçimle seçilir ve üyeleri fahri olarak görev yapar. Meclis, yerel hizmetlerin görülmesinden sorumludur. Belediye başkanı, 6 – 8 yıllığına doğrudan halk tarafından seçilir. Belediye başkanı, meclisin başkanı ve doğal üyesidir (Parlak ve Caner, 2013: 172). Nüfusu 3000'den az olan bölgelerde başkan fahri olarak görev yapmaktadır (Türker, 1999: 38).

1.5.5. Yerel Yönetimlerin Mali Kaynakları

FA yerel yönetim birimlerinin, siyasal yapıları ve görevleri oranında geniş bir mali özerklikleri bulunmaktadır. Federal hükümet eyaletlere, eyaletler de yerel yönetim birimlerine kaynak aktarmaktadır. Eyaletlerin en temel görevleri arasında yerel yönetimlerin mali bakımdan yeterli hale getirilmelerini sağlamakta bulunmaktadır (Koçdemir, 1999: 30).

Yerel yönetimlerin en önemli gelir kaynakları, vergilerdir. Gelir vergisi, işletme vergisi, emlak vergileri ve eyaletler tarafından konulan vergiler birinci derece mali kaynakları arasındadır. İkinci derece gelir kaynakları ise kendi yürüttükleri mal ve hizmetlerden elde edilen gelirlerdir. Bunlar; imar, ulaşım ve konutlardan alınan resim ve harçlar ile kamu tesislerinin işletilmesi veya kiraya verilmesi, iktisadi işletmelerin gelirleri, ruhsat gelirleri vb. olarak sıralanmaktadır (Parlak ve Caner, 2013: 174).

1.5.6. Yerel Yönetimler ile Merkezi Yönetim Arasındaki İlişkiler

FA yönetim sisteminde, merkezi yönetimin yerel yönetim birimleri üzerindeki denetimi Federal Mahkemeler tarafından uygulanmaktadır. Yönetimsel açıdan tam denetim yetkisi eyaletlere bırakılmıştır. Genel olarak merkezi yönetimin yerel yönetimi denetlemedeki kullandığı araçlar; bilgi alma, itiraz, düzenleme, yerine uygulama, komiser atama, onay zorunluluğu ve ibraz zorunluluğu olarak sıralanmaktadır (Koçdemir, 1999: 42).

Sonuç olarak FA yerel yönetim sistemi, genel olarak eyaletler, ilçeler ve belediyelerden oluşmaktadır. Belediye yapılanmaları eyaletlere göre farklılık göstermektedir. Eyaletlerin ihtiyaçlarına ve yapısal özelliklerine göre oluşturulan belediyeler yerel hizmetlerin sürdürülmesinde önemli rol oynamaktadır. Yerel yönetimlerin denetimi eyaletlerin yetkisinde olup merkezi yönetimin yerel yönetimler üzerinde sadece anayasal üstünlüğü bulunması ve teknik açıdan hizmetlerin karşılanmasının ve denetiminin eyaletlerin yetkisine bırakılması yine ABD yerel yönetim sistemiyle benzeşmektedir. Burada FA yerel yönetimleri ile ABD yerel yönetimlerinin yapısal farkları, ABD Federal Anayasası'nda yerel yönetimler düzenlenmemiş ve sorumluluk tam yetkisi eyaletlerde olmasına rağmen FA Anayasası m. 28'de yerel yönetimlere yer vermiştir ve üniter devlet modelinde olduğu gibi yönetimin bütünlüğü ilkesine benzer şekilde yerel yönetimler konusunda tam yetkiyi eyaletlere bırakmamıştır. Federal yönetim, yasama ve yürütme konularında eyaletlerin sadakatini ve uyumlu olmalarını beklerken, yerel yönetimler üzerinde vesayet yetkisini kullanabilmeyi de anayasal olarak güvence altına almıştır. Bu da üniter devlet modeline benzer şekilde kamu yönetiminde tekliği sağlama

çabası olarak değerlendirilebilir. FA'da ilçe yönetimi bulunurken ABD'de county diye adlandırılan büyük coğrafi bölgeyi içeren yönetim birimi bulunmaktadır. County eyalet yönetimi içinde olduğu için alansal yönetimi çağrıştırmaktadır. ABD yönetim sisteminde olduğu gibi Almanya yönetim sisteminde de merkezi yönetim ulusal politikalardan sorumlu olup yerel politikaların ve hizmetlerin yürütülmesinden eyaletler sorumludur. ABD yönetsel sisteminde eyaletlerin yapısal özellikleri farklıdır. FA yönetsel sisteminde eyaletlerin yapısal özellikleri farklılık gösterebilir. yasama ve yürütme hususunda ortak özellikleri bulunmaktadır. Federal sistemdeki eyaletlerin kendi hükümetleri ve yönetimlerinin bulunması eyaletleri diğer alt yerel yönetimler karşısında merkezi bir yönetim statüsüne kavuşturmuştur. Bu da üniter yapıda olduğu gibi federal sistemlerde de yerel yönetimlerin merkezi yönetime bağlı olduğunu göstermektedir. Federal sistemden dolayı adem-i merkeziyetçi anlayışın güçlü olduğu ABD ve FA'da yerel yönetimler özerklik ve mali açıdan güçlendirilerek hizmetlerin etkin sunulması ve halkın yönetime katılarak demokrasinin güçlendirilmesi sağlanmaya çalışılmaktadır.

1.6. FRANSA

Fransa'nın kısa tarihçesine baktığımızda; Avrupa'nın en eski yerleşim alanlarından olduğu ve ilk olarak Romalıların egemenliğinde kaldığı daha sonra ise Frank'ların eline geçerek İngiliz ve Alman gibi birçok milletin saldırılarına maruz kaldığı görülmektedir. Yaşanan din savaşlarının ardından Bourbon Dönemi'ne girilerek Rönesans Hareketleri gerçekleşmiştir (Parlak ve Caner, 2013: 26). Bourbon yönetiminden sonra cumhuriyet rejimi ilan edilmiş ve ülkenin Avrupa üzerinde toparlandığı dönem I. Napolyon Bonaparte dönemi olmuştur (Parlak ve Caner, 2013: 27).

Siyasi rejimi, Anayasal Cumhuriyet'tir. Üniter devlet modelinde merkeziyetçi bir anlayış hâkimdir. Yerelciliğin ulusal otoritede devletin mutlak üstünlüğüne dayandığı sistem Avrupa'da emsallerinden farklıdır. Yasamada iki meclisli bir sistem vardır. Millet Meclisi ve Senato. Millet Meclisi üye sayısı 581'dir. Senato'nun üye sayısı 322'dir. Millet Meclisi'nin görev süresi 5 yıl, Senato'nun görev süresi 9 yıldır. Yürütme; Cumhurbaşkanı, Başbakan ve Bakanlar Kurulu tarafından yerine

getirilmektedir. Cumhurbaşkanı hem devletin başı, hem de yürütmenin başı konumundadır. Dış politika ve ulusal savunma politikalarında yetkili tek mercidir. Doğrudan halk tarafından 7 yıllığına seçilir. Yargı sistemi; adli ve idari olmak üzere ikili sistemdir. Ayrıca yönetimin denetimi için Ombudsman Kurumu da bulunmaktadır.

1.6.1. Yerel Yönetimler

Fransa yönetim geleneğinin önemli unsurlarından biri olan yerel yöneticilik, mutlak olarak yerel özerklik esasına dayanan bir ilkeyle donatılmıştır (West, 2003: 475). Yerel hizmetlerin yerinde görülmesi, vatandaşın yönetime katılarak ulus-devlet bütünlüğünün sağlanarak sağlam bir yönetim anlayışı gerçekleşeceği ilkesi Fransız yönetim sisteminin karakteristik özelliğindedir. Fransa Anayasası'nın 72. m'sine göre yerel yönetimleri; bölge yönetimi, il özel yönetimi, belediye yönetimi (Türker, 1999: 259) olarak üç başlıkta incelenmiştir.

1.6.2. Bölge Yönetimi

Fransa yerel yönetim sisteminde ilk sırada yer alan ve bölgesel ölçekteki yerel ihtiyaçların karşılanması için kurulan sistemde karar alma organı Bölge Meclisi'dir. Üye sayıları bölgeden bölgeye farklılık gösterip 31 ile 197 arasında değişmektedir. Meclis 6 yıllığına genel oyla seçilir. Bölge'nin iş ve işlemlerini yürütmekle görevlidir. Malların yönetilmesi, ulaşım, turizm ve tarım gibi konularda tam olarak yetkilidir. Bölge'nin yürütme organı Bölge Meclisi Başkanlığı'dır (Türker, 1999: 270). Başkan 3 yıllığına seçilir. Başkana yardımcı olmak üzere ayrıca Bölge Encümeni oluşturulur. Başkan; kamu mallarının yönetilmesi, hukuki işlerin yürütülmesi, harcamaların denetlenmesi ve kaynakların sağlanması gibi görevlerden sorumludur (Parlak ve Caner, 2013: 43-44).

1.6.3. İl Özel Yönetimi

Fransa yerel yönetim sisteminde ikinci sırada yer alan ve il ölçeğindeki yerel ihtiyaçların karşılanması için kurulan sistemde karar alma organı, İl Genel Meclisi'dir. Yürütme, İl Meclis Başkanlığı'dır (Türker, 1999: 268). Meclis 6 yıllığına, Başkan 3 yıllığına seçilir. Genel Meclis Başkanı, ilin yönetiminden tek

başına sorumludur. Bütçeyi hazırlamak, harcamaları denetlemek, ilin mallarını yönetmek ve faaliyet raporu hazırlamak Başkan'ın başlıca görevleri arasındadır (Parlak ve Caner, 2013: 45).

1.6.4. Belediye Yönetimi

Fransa yerel yönetim sisteminde üçüncü sırada yer alan belediye yönetimlerinde karar alma organı Belediye Meclisi'dir. Yürütme organı, Belediye Başkanlığı'dır (Türker, 1999: 266). Belediye Başkanı 6 yıllığına seçilir ve görevi yardımcılarını ile yürütür. Belediye Başkanı'nın görevleri arasında; nüfus işlemlerinin yapılması, kriminal polis memurluğu, seçim listelerinin hazırlanması, seçimlerin organizasyonu, pasaport, inşaat izinleri, askerlik yoklaması, eğitim, belediye mallarının yönetilmesi, alım-satım, ihale ve sözleşmelerin imzalanması gibi hizmetler bulunmaktadır (Parlak ve Caner, 2013: 46).

1.6.5. Yerel Yönetimlerin Mali Kaynakları

Fransa yerel yönetimlerinin geniş mali kaynakları ve mali özerklikleri bulunmaktadır. Bu kaynakların ilk sırasında vergi gelirleri önemini korumaktadır. Dolaylı ve dolaysız diye ikiye ayrılır. Dolaysız olanlar; ikamet, emlak, yol, temizlik ve elektrik taşıma vergileridir. Yerel yönetimler tarafından doğrudan temin edilmektedir. Dolaylı vergiler ise merkezi yönetim ve bölgeler tarafından yerel yönetimlere nüfusa göre aktarılan kaynaklardır. Yerel yönetimlerin ikinci sıradaki gelir kaynağı ise devlet tarafından yapılan doğrudan yardımlar ve katkılardır. Mali kaynağın son sırasında; denkleştirme, borçlanma, mal ve hizmetlerin yönetilmesinden elde edilen gelirler yer almaktadır (Parlak ve Caner, 2013: 47).

1.6.6. Yerel Yönetimler ile Merkezi Yönetim Arasındaki İlişkiler

İdarenin bütünlüğü ilkesi gereği yerel yönetimler merkezi yönetime hesap vermek zorunluluğundadır. Bölge ve İl yönetimleri yerel yönetim ile merkezi yönetim arasında ilk kademe basamağı olarak görev yaparlar. Yerel idarenin kararları mahkeme kararı ile bozulabilir. Fransa yerel yönetim sisteminde, merkezi yönetim

yerel yönetimler üzerinde idari vesayet denetimi yetkisine sahiptir (Parlak ve Caner, 2013: 48).

Sonuç olarak Fransa yerel yönetim sistemi Fransa Anayasası'nın 72. m'sinde düzenlenmiş olup genel olarak bölge yönetimi, il özel yönetimi ve belediye yönetimlerinden oluşmaktadır. Türkiye'nin de yönetim modeli olarak esinlendiği üniter devlet modelinde olan Fransa'da merkezi yönetim, idarenin bütünlüğü ilkesi gereğince yerel yönetimler üzerinde vesayet denetim yetkisine sahiptir. Yerel ihtiyaçların karşılanması açısından hizmetlerde yetkilerin adem-i merkeziyetçilik anlayışıyla yerel yönetimlere aktarılması 1982 reformu sonrası olmuştur. 2 Mart 1982 tarihinde kabul edilen; Belediyelerin, İllerin ve Bölgelerin Hak ve Özgürlüklerine İlişkin kanunla birlikte bölge yönetimi sorumluluğu vali'den alınmış ve meclis yönetimine bırakılmıştır. Yine ilde de valinin yetkileri il genel meclisine aktarılarak desantralizasyon (adem-i merkeziyetçilik) anlayışı benimsenerek demokrasinin güçlendirilmesi, halkın yönetime katılması ve hizmetlerde etkenlik adına önemli adımlar atılmıştır. Bu kanun, hem merkezi yönetim hem de yerel yönetim birimi olan bölge yönetimi ve il yönetimini demokratikleştirerek halkın yönetime katılmasıyla güçlendirme amacını taşımaktadır. Türkiye de kabul ettiği 6360 sayılı Kanun ile il özel idarelerini kaldırarak büyükşehir meclisini güçlendirmesi Fransa'nın yaptığı, Belediyelerin, İllerin ve Bölgelerin Hak ve Özgürlüklerine İlişkin kanunla kabul ettiği adem-i merkeziyetçi reformun ruhunu taşıdığı görülmektedir. Fransa bölge yönetimi 1982'ye kadar merkezi yönetimin taşra teşkilatı olarak görev yapmaktaydı. 1982'den sonra seçimle işbaşına gelen bir yönetim olarak yerel yönetim sisteminde yer almaktadır. Türkiye'de bölge yönetimi bulunmamasıyla beraber merkezi yönetimin taşra teşkilatı olarak örgütlenmiş genel müdürlüklere bağlı bölge müdürlükleri bulunmaktadır. Teknik konularda görevli olup yerinden hizmet esasına göre hizmet sunmaktadırlar (Demir Yolları Bölge Müdürlüğü, Karayolları Bölge Müdürlüğü, Devlet Su İşleri Müdürlüğü, Orman Bölge Müdürlüğü gibi).

1.7. ETKENLİK ve VERİMLİLİK

1980 sonrası ortaya çıkan küreselleşme, yönetim gibi kavramlar sonucunda değişen yönetim paradigmaları, yeni yönetim yaklaşımlarını ortaya çıkarmıştır. Bu yaklaşımlar kamu hizmetlerini etkin, verimli, vatandaş odaklı, saydam, hesap verebilen ve katılımcı ilkelerle sunmayı hedeflemektedir.

Yönetişim yaklaşımının temelinde etkinlik kavramının önemi büyüktür. Hesap verebilirlik, katılımcılık, şeffaflık, vatandaş odaklılık ve denetim gibi kavramların etkinliği sağlamada temel unsurlar olduğu kabul görmektedir (Akyel ve Köse, 2010: 10). Etken kamu yönetiminde önemli olan yönetim kavramı bağlamında kamunun yetkilerini ilgili aktörlerle (sivil toplum kuruluşları (STK), özel sektör vb.) paylaşarak etkinliği artırmasıdır.

Yeni kamu yönetimi kavramı ile desteklenen ve halen yaygın olarak kabul gören yaklaşım, kamusal hizmetlerde etkinliğe, verimliliğe, vatandaş odaklılığa, piyasaya, sivil topluma, saydamlığa, katılımcı demokratik yönetimlere yönetim ilkesiyle ulaşılacağıdır. Yeni kamu yönetimi yaklaşımları, hizmetlerde nitelik, etkinlik, verimlilik, vatandaş odaklılık, piyasa temelli ilkelerle dünyanın hemen her ülkesinde uygulanmaya başlanmıştır (Eryılmaz, 2004: 58).

1.7.1. Etkenlik (Effectiveness)

Amaçları gerçekleştirme derecesi ve çıktılarının azamileştirilmesi gibi farklı noktalardan hareket edildiğinde etkinlik *“belirli amaçlara veya yönelinen çıktılara en az maliyetle varmak”* ve *“kamusal amaçlar ve hizmetler temel alınarak, bunların maksimizasyonun en düşük maliyetle gerçekleştirilmesi”* (Orhan, 2006:8) olarak ifade edilmektedir. Etkenlik, kamu yönetiminin rasyonelliği konusunda veriler sunan önemli bir kavramdır. Kamu yönetimi faaliyetleri sonucunda hedeflere ne ölçüde ulaşıldığının araştırılmasının ortak ismi olarak kabul edilmektedir (Tortop vd., 2016: 284). Yönetimin, planladığı ve uyguladığı kararların hedeflerine ulaşılma durumunu gösteren etkinlik kavramı yeni yönetim yaklaşımlarıyla yönetim bilminde yer almaya başlamıştır. Etkenlik kavramı bağlamında görevini tam olarak yerine getiren yönetim, etkin olarak kabul edilmektedir (Eren, 2002: 5).

Kurumun stratejik hedeflerine ve amaçlarına ulaşılma durumunu gösteren etkenlik, amaca yönelik bir kavram olarak kabul edilmektedir (Tortop vd., 2016: 284). Amaçların gerçekleşme düzeyi, sonuçların analizi ile belirlenmektedir (Kubalı, 1999: 39). Etkenlik, verimlilikte olduğu gibi girdi-çıktı ilişkisiyle ilgilenmez, girdinin çıktıya dönüşüm sürecini araştırır (Tortop vd., 2016: 285). Araştırmacılar tarafından yapılan tanımlara göre; ‘‘sonuca ulaşma başarısı’’ (Soylu, 2003: 78); faaliyet sonuçlarının hedeflere ulaşılma derecesinin tespiti çabalarının ortak adı (Tortop vd., 2016: 284); ‘‘kârın maliyete oranı’’ (Lane, 2000: 61); ‘‘kaynakların en rasyonel biçimde ve en geniş ölçekte toplumsal ihtiyaçları karşılayacak biçimde kullanılması’’ (Anıl, 1982: 13); ‘‘bir faaliyetin amacına ulaşma derecesi’’ (Baransel, 1993: 35); ‘‘belirlenmiş stratejik hedeflere ve amaçlara ulaşma derecesi’’ (Arslan, 2002: 4); ‘‘yapılan işin amaca hizmet etme düzeyi’’ (ASOSAI, 2002: 93) gibi ifade edilmektedir. Drucker’e göre; verimlilik ‘‘işin doğru yapılması’’, etkenlik ise ‘‘doğru (rasyonel) işin yapılması’’ şeklinde ifade edilmektedir.

Formülasyonu: $\text{Etkenlik} = \frac{\text{Çıktı (gerçekleşen sonuç)}}{\text{Çıktı (beklenen sonuç)}}$

Kamu yönetimi alanında hizmetlerin ve malların üretiminde verimliliğin tam olarak ölçülememesi durumundan dolayı verimliliği de kapsayan etkenlik kavramı kullanılmaktadır (Özer, 1997: 87; Orhan, 2006:7).

1.7.2. Verimlilik (Efficiency)

Verimlilik, girdiler (kaynaklar) ile sağlanan çıktılar arasındaki ilişkiyi ifade etmekte ve girdilerin (maliyet faktörlerinin) en aza indirilmesi ve çıktıların (üretim) en çoğa çıkarılmasını amaçlamaktadır (Eren, 2002: 118). Alan yazındaki diğer açıklamalara baktığımızda şu anlamları da ifade etmektedir: Verimlilik; girdiler (kaynaklar ve üretim faktörleri) ile çıktılar (mallar ve hizmetler) arasındaki oransal ilişkiyi (Arslan, 2002: 3), savurganlığı azaltıp kaynakların en iyi biçimde kullanılmasını (Yükçü ve Atağan, 2009: 4), aynı girdi miktarıyla daha çok çıktının elde edilmesini ifade etmektedir (Özdemir, 1995: 377).

Formülasyonu; $\text{Verimlilik} = \frac{\text{Girdiler (kaynaklar)}}{\text{Çıktılar (ürünler ve hizmetler)}}$

Kavram ilk çıktığı zamanlarda sadece üretim ilişkisi içerisinde değerlendirilmiştir. Daha sonra ise diğer alanlarda da önemli olduğu anlaşılmıştır (Hacıtahtiroğlu, 2012: 848). Verimlilik sadece işletmeleri ilgilendiren bir kavram olmaktan çıkmış ve merkezi yönetim teşkilatını, yerel yönetimleri ve gönüllü kuruluşları da ilgilendiren bir kavram haline gelmiştir (Ada, 2008: 3).

Yönetim bağlamında değerlendirildiğinde en az kaynakla en çok hizmetin üretilmesi yorumlaması yapılabilir. Yönetim sürecinde verimliliğin sağlanması hususunda; yönetimin türü, planlama, örgütlenme, koordinasyon, uzmanlık ve iş bölümü, zaman kayıplarının önlenmesi, moral, denetim, eğitim, çalışma yerinin ve fiziksel koşullar gibi etkenlerin rol oynadığı görülmektedir (Ar, 1993: 52-54). Hem kamu yönetiminde hem de özel sektörde verimliliği olumsuz etkileyen bir unsur da, verimlilik ve kişilerin algılamalarının birbirlerine bağlı bir sonucu olarak; işin anlamlı olmayışı, sosyal uyarıcı ve teşvik öğelerinin eksikliği, üstlerle geçinememe, sömürülme ve ezilmekte olduğu duygusu ve geçerli teknik standartlarının gerçek dışı olduğuna ilişkin inancın var olduğudur (Barbato, 1998: 19).

Kamu yönetiminde verimlilik kavramından çok etkenlik kavramı tercih edilir. Kamu hizmetlerinin amaçlarının ve kullanılan kaynakların çok fazla olması girdi çıktı ilişkine bakarak matematiksel bir hesaplama yapmayı zorlaştırır. Bir itfaiye dairesinin, yangın ihbarını aldıktan sonra en kısa sürede yangın mahalline ulaşip yangını söndürmesi etkenlikle ilgilidir. Polis ve jandarma birimlerinin devriye görevlerini icra etmeleri, suçu önlemeleri ve gerçekleşen olaylara müdahale etmeleri etkenlikle ilgilidir. Burada itfaiye, polis ve jandarma birimleri fazla kaynakta harcamış olabilirler ama burada kaynakların miktarı değil görevlerini yerine getirmeleri değerlendirilmektedir (Eryılmaz, 2016: 172).

İKİNCİ BÖLÜM

TÜRKİYE'DE YEREL YÖNETİMLERİN GELİŞİM SEYRİ ve 6360 SAYILI KANUN: MÜLKİ SINIRA DAYALI BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE MODELİ

2.1. TÜRKİYE'DE YEREL YÖNETİMLERİN GELİŞİM SEYRİ

Türkiye'de yerel yönetimlerin geçmişine baktığımızda yerel yönetimlerin Osmanlı'da Tanzimat Dönemi'ne kadar uzandığı görülmektedir. Osmanlı'da kamuoyunun ortaya çıkışı Tanzimat Dönemi'nde olmuştur (Çukurçayır, 2013: 138). Tanzimat'tan önce belediye hizmetlerinin vakıflar aracılığıyla yürütülmesinin yanı sıra belediye hizmeti olan, esnaf denetimi ve narh işleri de kadılar tarafından yerine getirilmiştir (Keleş, 1994: 110). Kadılar hem yargısal hem de yönetsel işleri yürütürlerdi. İmar dışındaki sorunların çözümünü kadılar ilgilenirdi (Çukurçayır, 2013: 139). Bazı kentlerin imar işleri ile mimarbaşı ve şehremini ilgilenirdi (Yavuz, 1953: 29).

Osmanlı'da Batılı anlamda yerel yönetimin ilk adımları Galata ve Beyoğlu'nda kurulan Altıncı Daire-i Belediye ile atılmıştır. Paris şehrindeki 6. Belediye Dairesi'nden esinlenerek oluşturulması özenti sonucu belediye kurma düşüncesini yansıtmıştır (Çukurçayır, 2013: 139). Bu Daire'nin meclis üyelerinin çoğunluğu yabancı uyruklu kişilerdir (Ortaylı, 1978: 19). Tekeli (1993: 310)'ye göre; Belediye örgütünün Osmanlı yönetim yapısına girmesi özenti sonucu değil, işlevsel bir gereksinimle birlikte o anki yönetim sorunlarına çözüm bulma beklentisindedir.

Tanzimat Fermanı'yla birlikte oluşturulan vilayet ve kaza idare meclisleri ile belediye meclisleri ve belediye meclislerinde yerel temsilcilerin olması temsili bir

siyasetin doğduğunun kanıtıydı. Bu durum merkezi hükümetin etkisiyle değil yerel güçlerin etkisiyle olmaktadır (Ortaylı, 1985: 18). Temsil olgusuyla, padişah ve çevresinin dışında da siyasal ve yönetsel kararlar alınabileceğinin göstergesidir (Kalaycıoğlu ve Sarıbay, 2000: 12).

Siyasal ve ekonomik gelişmeler, Batı ile ilişkilerin artması ve eski kent örgüt ve hizmetlerinin bozulması Türkiye’de belediye kurulmasının nedenlerindedir (Yayla, 1977: 958). Tekeli (1978)’ye göre Altıncı Daire-i Belediye ve daha sonra oluşturulan belediyelerin bazı zayıf noktaları şunlardır:

- Belediyelerin akçal güçleri oldukça sınırlıdır.
- Karar organlarında halktan temsilciler bulunmamakta, kentin seçkinlerinden oluşmaktadır.
- Daha önce kent hizmetlerini yürüten vakıfların işlevsel olarak yer alması hizmetlerde çakışmalara neden olmaktadır.

Osmanlı’da yerel hizmetlerin yürütülmesinden sorumlu örgütlerin başında loncalar gelmektedir. Loncalar çağdaş anlamda yerel yönetime örnek olmaktan çok uzaktır. Bu örgütler gerek Osmanlı’da gerekse Türkiye Cumhuriyeti’nde demokratik gelişmeye katkıda bulunacak örgütler olarak görülmemiştir (Keleş, 1993: 36). Yerel hizmetlerin görülmesi daha çok kişisel ilişkilere dayanan meslek örgütlenmeleriyle gerçekleşmiştir (Yayla, 1977: 1011). Osmanlı’da oluşturulan yerel yönetimler; çağdaş yerel yönetim anlayışından uzak, çıkar ilişkilerine dayanan meslek örgütleri aracılığıyla yürütülmesi, Tanzimat yöneticilerinin artan gereksinimlerine yönelik hizmet etmesi ve yerel hizmetleri yürüten kadıların seçimle iş başına gelmemesi gibi nedenlerle etkin olamamıştır.

İlk yerel meclisler akçal sorunların çözümüne yönelik olarak ‘‘muhasıl meclisleri’’ ismiyle kurulmuştur. Meclis, bölgenin ileri gelenleri ve gayri müslim temsilcilerinden oluşmaktadır. Bu meclislerin bugünkü anlamda her hangi bir yerel yönetim işlevi yoktu, fakat tanzimatla birlikte ortaya çıkan yerelleşme çabalarının ilk uygulamalarındandır (Ortaylı, 1974: 13). Belediyeler ve İl Özel Yönetimleri Osmanlı’da tüzel kişilik kazanan ve daha sonra değişik yıllarda yapılan reformlarla

günümüze gelen yönetim modelleridir. Köy yönetimi ise Osmanlı'da tüzel kişiliği bulunmayan ancak Cumhuriyet'ten sonra kanunla tüzel kişilik kazanan ve 1924'ten günümüze gelen yönetim birimidir. İçişleri Bakanlığı 2018 verilerine göre: Türkiye'de 81 il, 921 ilçe, 32001 mahalle, 18336 köy, 23955 bağlı köyaltı yerleşim, 30 büyükşehir belediyesi, 51 il belediyesi, 519 büyükşehir ilçe belediyesi, 402 ilçe belediyesi ve 396 belde belediyesi bulunmaktadır (Mülki İdare Birimleri, 10 Mayıs 2018).

2.2. İL ÖZEL İDARESİ

İl özel idaresi (yönetimi), il sınırlarında faaliyet gösteren yerel yönetim örgütüdür. 1982 Anayasası'nın 127 nci m.'sinde belirtilen yerel yönetimlerden biridir (Çukurçayır, 2013: 264). Kuruluşuna baktığımızda geçmişinin 1864 Vilayet Nizamnamesi'ne kadar uzandığını görmekteyiz (Eryılmaz, 2016: 180). Görevleri, organları 1913 tarihli İdare-i Umumiye-i Vilayet Kanunu Muvakkati Kanunu'yla belirlenmiştir (Çukurçayır, 2013: 264; Eryılmaz, 2016: 180). 1987 yılında yapılan bir düzenleme ile 3360 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu olarak değiştirilmiştir. Son olarak 2005 yılında kabul edilen 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu olarak yeniden düzenlenmiştir ve günümüzde devam etmektedir (Eryılmaz, 2016: 180). 5302 sayılı Kanun'a göre (m.3): *“İl özel idaresi; il halkının mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan, idari ve mali özerkliğe sahip kamu tüzel kişisidir.”*

İl özel idaresi alansal yönetimdir ve yerleşim yeri olsun veya olmasın bütün bir ilin sınırlarını kapsar (Güler, 2011: 284). İl özel idaresinin hizmet sorumluluğu tüm il sınırını kapsamaktadır (Çukurçayır, 2013: 265). Görevleri; il sınırı içinde ve belediye sınırları dışında olmak üzere iki şekilde belirtilmiştir. İl sınırındaki görevleri: *“Sağlık, gençlik ve spor, tarım, sanayi ve ticaret, ilin çevre düzeni planı, bayındırlık ve iskân, toprağın korunması, erozyonun önlenmesi, kültür ve sanat, sosyal hizmet ve yardımlar, yoksullara mikro kredi verilmesi, çocuk yuvaları ve yetiştirme yurtları, ilk ve orta öğretim kurumlarının arsa temini, binalarının yapımı, bakım ve onarımı ve diğer ihtiyaçlarının karşılanmasıdır.”* (Tortop, 1999: 86; Çukurçayır, 2013: 266; Eryılmaz, 2016: 181).

Belediye sınırı dışındaki görevleri: *‘‘İmar, yol, su ve kanalizasyon, katı atık, çevre, acil yardım ve kurtarma, turizm, gençlik ve spor, orman köylerinin desteklenmesi, ağaçlandırma, park ve bahçe tesisine ilişkin hizmetlerdir.’’* (Çukurçayır, 2013: 267; Eryılmaz, 2016: 181). Ayrıca il özel idaresi belediye sınırları dışındaki gayri sıhhi müesseselere ve umuma açık istirahat ve eğlence yerlerine ruhsat verme ve denetleme yetkisine de sahiptir (Eryılmaz, 2016: 182).

6360 sayılı Kanunla birlikte büyükşehir belediyesi olan illerde il özel idaresinin tüzel kişiliği kaldırılmıştır. Bu illerde il özel idaresinin görev ve yetkileri büyükşehir belediyesine aktarılmıştır.

2.2.1. İl Özel İdaresinin Organları

İl özel idaresinin organları: *‘‘il genel meclisi, il encümeni ve vali’’* den oluşmaktadır (Tortop, 1999: 89; Giritli, 2001: 50; Eryılmaz, 2016: 182).

2.2.1.1. İl Genel Meclisi

İl genel meclisi, il özel idaresinin karar organıdır. Üyeleri ilçeler adına seçilmektedir (Eryılmaz, 2016: 182). Meclis halkın seçtiği kişilerden oluştuğu için yerel bir organdır (Giritli, 2001: 53). 2005 tarihli 5302 sayılı Kanun’a kadar olan dönemde il genel meclisinin başkanlığını vali yapmaktaydı. 5302 sayılı Kanunla birlikte üyeler arasından seçilen başkan görev yapmaktadır (Çukurçayır, 2013: 270). İl genel meclisi bir yıl süreyle görev yapmak üzere üyeleri arasından seçeceği en az 3 en fazla 5 kişiden oluşan ihtisas komisyonları kurabilir (Eryılmaz, 2016: 183). İl genel meclisi, il genel meclisince belirlenecek bir aylık tatil dönemi hariç her ayın ilk haftasında toplanır. Kasım ayında yapılan toplantı, dönem başı toplantısıdır (Çukurçayır, 2013: 271). Üye tam sayısının salt çoğunluğuyla toplanır ve katılan üyelerin salt çoğunluğuyla karar verilir (Eryılmaz, 2016: 183). İl genel meclisi kararlarının tam metni en geç beş gün içinde valiye gönderilir. Vali hukuka aykırı gördüğü kararları yedi gün içinde gerekçesini de belirterek görüşülmek üzere meclise iade edebilir. Yeniden görüşülmesi istenen kararlar salt çoğunlukla tekrar alınırsa

kesinleşir. Vali bu kararlar hakkında on gün içinde idari yargıya başvurabilir (Çukurçayır, 2013: 273).

İl genel meclisinin görev ve yetkilerinden bazıları şunlardır (Çukurçayır, 2013: 270; Eryılmaz, 2016: 184):

- *“Stratejik plan ile yatırım ve çalışma programlarını, il özel idaresi faaliyetlerini ve personelin performans ölçütlerini görüşmek ve karara bağlamak.”*
- *“Bütçe ve kesin hesabı kabul etmek.”*
- *“Borçlanmaya karar vermek.”*
- *“İl çevre düzeni planı ve belediye sınırları dışındaki alanların imar planlarını görüşmek ve karara bağlamak.”*
- *“İl özel idaresi tarafından çıkarılacak yönetmelikleri kabul etmek.”*
- *“İl özel idaresi adına imtiyaz verilmesi, il özel idaresi yatırımlarının yap-işlet veya yap-işlet-devret modeli ile yapılmasına, il özel idaresine ait şirket, işletme ve işbirliklerin özelleştirilmesine karar vermek.”*
- *“Norm kadro çerçevesinde il özel idaresinin ve bağlı kuruluşların kadrolarının ihdası, iptali ve değiştirilmesine karar vermek.”*

2.2.1.2. İl Encümeni

İl encümeni, il özel idaresinin yürütme fonksiyonu da olan danışma meclisi niteliğindedir. İl genel meclisine görüş bildirir ve yürütmeye yardımcı olur. Haftada en az bir defa olmak üzere toplanır. İl encümeninin başkanı validir (Çukurçayır, 2013: 274). Vali katılmadığı zaman encümen toplantılarına genel sekreter başkanlık eder (Eryılmaz, 2016: 185). Kanun, tüzük, yönetmelik ve meclis kararlarına aykırı olarak alınan kararları vali tekrar görüşülmek üzere encümene bildirir. Encümen kararında ısrar ederse karar kesinleşir. Vali bu durumda kararın uygulanmasını durdurmak için on gün içinde idari yargıya başvurur. İtiraz, en geç altmış gün içinde Danıştay’ca karara bağlanır.

İl encümeninin başlıca görev ve yetkileri şunlardır (Çukurçayır, 2013: 275; Eryılmaz, 2016: 185):

- *“Stratejik plan ve yıllık çalışma programı ile bütçe ve kesin hesabı inceleyip il genel meclisine görüş bildirmek.”*
- *“Yıllık çalışma programına alınan işlerle ilgili kamulaştırma kararlarını almak ve uygulamak.”*
- *“Kanunlarda öngörülen cezaları vermek.”*
- *“Taşınmaz mal satımına, trampa edinilmesine ve tahsisine ilişkin kararları uygulamak, süresi üç yılı geçmemek üzere kiralanmasına karar vermek.”*
- *“Belediye sınırları dışındaki umuma açık yerlerin açılış ve kapanış saatlerini belirlemek.”*
- *“Vali tarafından havale edilen konular hakkında görüş bildirmek.”*
- *“Öngörülmeleyen giderler ödeneğinin harcama yerlerini belirlemek.”*

2.2.1.3. Vali

Vali, il özel idaresinin başı, tüzel kişiliğin temsilcisi ve encümen başkanı olarak yürütme organıdır. Valinin bazı görev ve yetkileri (Çukurçayır, 2013: 268-269; Eryılmaz, 2016: 186): İl özel idaresini stratejik plana uygun olarak yönetmek, il özel idaresi teşkilatını sevk ve idare etmek, il halkının huzur, esenlik ve sağlığı için gereken tedbirleri almak, bütçeyi, stratejik planı ve performans planını hazırlamak, il genel meclisi ve il encümeni kararlarını uygulamak olarak sıralanabilir.

İdare sistemimizin benzerlikler gösterdiği Fransa yönetim sisteminde 1982 yılında yapılan reformlarla il ve bölge yönetimleri yerinden yönetim örgütleri olarak yeniden düzenlenmiş ve bu örgütlerin karar organları belediyeler gibi seçimle iş başına getirilmektedir (Tortop, 1999: 90).

2.2.2. Denetimi ve Mali Yapısı

İl özel idaresinde iç ve dış denetim olmak üzere iki türlü denetim bulunmaktadır ve bu denetimler 2003 yılında kabul edilen ve 2006 yılında yürürlüğe giren 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na (KMYKK) göre yapılmaktadır

(Çukurçayır, 2013: 279). Denetimde iş ve işlemlerin hukuka uygunluğu, mali ve performans boyutları ele alınmaktadır (Eryılmaz, 2016: 188). Mali denetim Sayıştay tarafından yapılırken idari denetim ise İçişleri Bakanlığı veya vali tarafından yapılmaktadır (Eryılmaz, 2016: 189).

İl özel idaresinin mali yapısına baktığımızda gelir kaynakları, genel bütçe vergi gelirlerinden ayrılan paylar ve öz gelirler olmak iki kaleme ayrılmaktadır (Eryılmaz, 2016: 189). Genel bütçe vergilerinden alınan pay oranı 2012 yılına kadar % 1'in üzerindeyken 2012 yılında kabul edilen 6360 sayılı Kanunla birlikte bu pay % 0.5 olarak yeniden düzenlenmiştir.

İl özel idaresinin özgelirlerinden bazıları şunlardır (Çukurçayır, 2013: 279-280; Eryılmaz, 2016: 189-190):

- *“Kanunla gösterilen vergi, resim, harç ve katılma payları.”*
- *“Taşınır ve taşınmaz malların kira, satış ve başka suretle değerlendirilmesinden elde edilecek gelirler.”*
- *“Her türlü girişim, iştirak ve faaliyetler karşılığı sağlanan gelirler.”*
- *“Her türlü bağış ve borçlanma.”*
- *“İmar kanunu uyarınca verilecek ruhsat harçları ve para cezaları.”*

6360 sayılı Kanunla büyükşehir belediyesi olan illerde il özel idarelerinin tüzel kişilikleri kaldırılmış ve varlıklarına son verilmiştir. Bu illerdeki yatırımların yapılmasına yönelik olarak koordinasyonun sağlanması, stratejik plan ve performans programlarına uygunluk, adli ve askeri teşkilat dışındaki birimlerin hizmet ve faaliyetlerinin etkinliği ve verimliliğini takip ve raporlama için Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı (YİKOB) kurulmuştur. Bu sebeple büyükşehir olan illerde YİKOB, yerel yönetim idarelerinin kendi aralarında ve merkezi idare arasında koordinasyonunu sağlama, hizmetlerin etkinlik ve verimlilik ölçütlerini değerlendirme ve yatırımların yapılması görevini yürütmektedir.

2.3. KÖY YÖNETİMİ

Köy yönetimi, Osmanlı'da tüzel kişilik olarak oluşturulmamıştır. Kuruluşu Cumhuriyet'ten sonra olmuştur. 18 Mart 1924 tarihli 442 sayılı Köy Kanunu'na göre oluşturulan köy yönetimi, Osmanlı yönetim sisteminde "karye" olarak adlandırılmıştır (Çukurçayır, 2013: 299). Köy Kanunu'na göre köy değişik maddelerde şu şekillerde tarif edilmektedir: '*Nüfusu iki binden aşağı olan yurtlara köy denilmektedir.*' (Köy Kanunu, m.1). '*Cami, mektep, otlak, yaylak, baltalık gibi ortak malları bulunan ve toplu ve dağınık evlerde oturan insanlar, bağ, bahçe ve tarlalarıyla birlikte bir köy teşkil ederler.*' (Köy Kanunu, m.2). '*Köy, taşınabilir veya taşınamaz mallara sahip olan ve Köy Kanunu ile kendine verilen görevleri yapan başlı başına varlıktır.*' (Köy Kanunu, m.7).

Eryılmaz (2016: 217) Köy'ü: '*Nüfusu az, önemli yerleşme merkezlerinden uzak, ekonomik yapısı büyük ölçüde tarıma dayalı ve kendisine özgü toplumsal ilişkileri bulunan yerleşim birimi*' diye tanımlamaktadır.

Köy'ün görevleri Köy Kanunu'na göre: zorunlu işler ve isteğe bağlı işler olarak sınıflandırılmıştır (Köy Kanunu, m.12) Zorunlu işler; sağlık, temizlik, bayındırlık, tarım ve eğitim gibi konulardan oluşmaktadır (Eryılmaz, 2016: 218). İsteğe bağlı işler; ev, ahır, tuvalet gibi yerlerin badanalanması, yollara kaldırım döşenmesi, köyde hamam yapılması ve hayvanların ıslahı için alınacak önlemlerdir (Giritli, 2001: 57). İsteğe bağlı işlerin yapılıp yapılmaması köy'ün gelirlerine ve nüfusuna bağlıdır. Nüfusu az ve geliri düşük köyler ilkel koşullarda yaşamaktadır. Böyle bir durumda varlıklarını devam ettirmenin ve gelişimin güç olacağı görülmektedir (Çukurçayır, 2013: 301).

2.3.1. Köy Yönetiminin Organları

Köy yönetiminin organları; muhtar, köy derneği ve köy ihtiyar meclisi'nden oluşmaktadır (Eryılmaz, 2016: 219).

2.3.1.1. Muhtar

Köy tüzel kişiliğinin temsilcisi ve yürütme organıdır (Giritli, 2001: 60). Muhtar, köyün işlerini, devletin ve merkezi kurumların işlerini görmekle sorumludur (Köy

Kanunu m.35). Mülki amirler muhtarın köyün yararına olmayan karar ve işlemlerini bozabilir (Eryılmaz, 2016: 220).

2.3.1.2. Köy Derneği (Seçmenler Kurulu)

Köy derneği, köy yönetimin genel karar organıdır. Köydeki seçme hakkına sahip kişilerden oluşur (Eryılmaz, 2016: 220). Köy muhtarını ve köy ihtiyar heyetini seçer (Giritli, 2001: 58). Bugünkü durumu ile işlemez bir kuruluş olduğu belirtilmektedir (Tortop, 1999: 67).

2.3.1.3. Köy İhtiyar Meclisi

“Köy ihtiyar meclisi, köy yönetiminin yürütme, denetleme ve karar organıdır” (Eryılmaz, 2016: 220). İhtiyar meclisi üyelerinin sayısı nüfusa göre değişmekte olup sekizden az, on ikiden fazla olamaz. Köy İmamı ve Köy Öğretmeni doğal üyesidir (Giritli, 2001: 59). En önemli görevli köy korucusudur. Köy korucusu muhtarın emri altındadır (Eryılmaz, 2016: 221).

2.3.2. Denetimi ve Mali Yapısı

Muhtarın köyün yararına olmayan kararlarını ve işlemlerini mülki amirler bozabilir. Ancak muhtarın yerine karar alamazlar. Eğer muhtar kanunda kendine verilen görevleri yerine getirmiyorsa işte o zaman yetkili idare yargı organı muhtarı görevden uzaklaştırabilir (Eryılmaz, 2016: 220).

Köyün giderleri 442 sayılı Köy Kanununa göre (m. 18-19): *“Köy muhtarının köy derneğince kesilen aylık veya seneliği, varsa kâtip aylığı, köy namına yazılı veya vakıf emlak ve arazinin vergi ve başka masrafı, köyün mecburi işlerine lazım olacak paralar, 12 nci madde mucibince isteğe bağlı iken mecburi yapılan işlere lazım olacak paralar, köy işine bakacak adamların aylığı.”*

Köy gelirleri ise Köy Kanununda, İmce ve Köy Parası başlığı altında 15, 16 ve 17nci maddelerde düzenlenmiş olup köy parası şunlardır:

- “İhtiyar meclisi tarafından köylüye salınacak para.”
- “İşbu kanuna göre alınacak ceza paraları”.
- “Köy namına yazılı emlak ve arazi geliri”.
- “Vakfedilen arazi ve emlak geliri.”
- “Avarız gelirleri (ağaç, arazi, emlak, para).”
- “Hediye ve bağışlanmış paralar ve mallar.”
- “Köy namına ekilen tarla geliri.”
- “Köy tezgâh ve ambar ve dükkânları geliri.”
- “Mühürlenecek ilmühaberlerden alınacak para, (bu para ihtiyar meclisince yapılip kaymakam veya vali tarafından tasdik olunan cetvele göre alınır).”
- “Köy sınırı içindeki taş, kireç, tuğla, kiremit, çorak, kil gibi ocaklardan alınacak para (nısıf kutru elliden yüz metreye kadar olanlardan).”
- “Çay ve nehirler üzerindeki kayık ve sallardan alınacak para, (senenin altı ayı işleyenlere mahsustur. Bundan fazla işleyenler vilayet idarelerininindir).”
- “Köy sınırı içindeki otlaklardan ve meralardan fazlasının kira paraları.”
- “Köyde satılmak için kesilen hayvanlardan alınacak para, (zephiye resmi).”
- “Köy sınırı içinde satılan hayvanlardan alınacak ihtisap resmi.”
- “Köy sınırı içinde sahipsiz ağaçların ve yemişlerin geliri.”
- “Köy sınırı içindeki kaplıcalar, maden suları, (şimdiye kadar belediye, idare-i hususiye, maliye, evkaf ve eşhas tarafından yoluyla elde edilenler hariç).”
- “Geliri yetişmeyen köylerde muhtar, imam, kâtip, korucu, sığırtmaç, danacı gibi köy adamlarının aylıkları veya senelikleri için salınacak para veya mahsuller.”

2.4. BELEDİYE YÖNETİMİ

Yerel yönetim kuruluşları içerisinde en önemli yere sahip olan belediye yönetiminin 150 yıllık bir geçmişi bulunmaktadır. Osmanlı’dan intikal eden ve reformlarla günümüze ulaşan yerel yönetim birimlerindedir (Eryılmaz, 2016: 191). Osmanlı’da 1855 yılında Şehremaneti ile başlayan belediye yönetimi, 1877 yılında Dersaadet Belediye Kanunu ve Vilayet Belediye Kanunu ile tüzel kişiliğe kavuşmuştur (Koçak ve Ekşi, 2010: 298). 1930 yılında çıkarılan 1580 sayılı Belediye Kanunu gelişim sürecini devam ettirmiş ve 2005 yılında çıkarılan 5393 sayılı Belediye Kanunu ile

varlığını sürdürmeye devam etmektedir. 1580 sayılı Belediye Kanunu, planlı kentlerin oluşturulması ve çağdaş kentleşmenin gerekleri için düzenleme yapılmasını amaçlamakta (Çukurçayır, 2013: 147), halkın demokratikleşme sürecine katılmasını sağlamaktadır (Hamamcı, 1981: 19). Belediye yönetimi, il özel idaresi gibi alansal değil mekansal bir yönetimdir (Güler, 2011: 289). Yani il sınırlarının tamamını değil il içerisinde belli bir sınırı (yeri) kapsamaktadır.

Türk yönetim sistemi, 1961 Anayasası ve 1982 Anayasası'nda yönetimin kuruluş ve görevleri hakkındaki açıklamalara göre: *“İdarenin kuruluş ve görevleri merkezden yönetim ve yerinden yönetim esaslarına dayanır”* (1961 Anayasası, m.112; 1982 Anayasası, m.123) şeklindedir. 1961 Anayasası (m.116) ve 1982 Anayasası'na (m.127) göre açıklanan mahalli idare birimlerinden olan belediye, 1580 sayılı Belediye Kanunu 'nda : *“Beldenin ve belde sakinlerinin mahalli mahiyetteki medeni ve müşterek ihtiyaçlarının tanzim ve tesviye ile mükallef hükmi bir şahsiyettir.”* (1580 Sayılı Belediye Kanunu, m.1) şeklinde açıklanmıştır. 5393 sayılı Belediye Kanunu'nda: *“Belediye: Belde sakinlerinin mahallî müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan, idarî ve malî özerkliğe sahip kamu tüzel kişisi”* (5393 Sayılı Belediye Kanunu, m.3/a) şeklinde açıklanmıştır. Çukurçayır'a göre belediye: *“Yerel ortak ihtiyaçların karşılanması amacıyla örgütlenmiş, karar organları halk tarafından seçilen, kamu tüzel kişiliğine sahip, belde içerisinde faaliyet gösteren ve bütçesi olan yerel kuruluşlardır”* (Çukurçayır, 2013: 179).

2.4.1. Belediye Yönetiminin Organları

Belediye yönetiminin organları; belediye meclisi, belediye encümeni ve belediye başkanıdır (Çukurçayır, 2013: 187; Eryılmaz, 2016: 196).

2.4.1.1. Belediye Meclisi

Belediye yönetiminin karar organı olan belediye meclisinin üyeleri 5 yıllığına doğrudan halk tarafından seçilir (Çukurçayır, 2013: 187). Nispi temsil yöntemiyle seçilen üyelerin sayısı belde, kasaba ve ve kentin nüfusuna göre değişmektedir

(Eryılmaz, 2016: 196). Meclis üye sayısı sekiz farklı nüfus dilimine ayrılmış olup en az 9 en fazla 55 üyeden oluşmaktadır (Öner, 2006: 103).

Belediye meclisinin başlıca görev ve yetkileri şunlardır (Çukurçayır, 2013: 188; Eryılmaz, 2016: 197):

- *“Stratejik plan ile yatırım ve çalışma programlarını, belediye faaliyetlerinin ve personelinin performans ölçütlerini görüşmek ve kabul etmek.”*
- *“Bütçe ve kesin hesabı kabul etmek, imar planlarını ve programlarını görüşmek ve onaylamak, borçlanmaya karar vermek.”*
- *“Taşınmaz mal alımına, satımına, tahsisine ve takasına karar vermek.”*
- *“Belediye adına imtiyaz verilmesine ve belediye yatırımlarının yap-işlet veya yap-işlet-devret modeli ile yapılmasına; belediyeye ait şirket, işletme ve iştiraklerin özelleştirilmesine karar vermek.”*
- *“Belediye tarafından çıkarılan yönetmelikleri incelemek ve onaylamak.”*
- *“Meydan, cadde, sokak, park ve benzeri yerlere ad vermek; mahalle kurulması, kaldırılması, birleştirilmesi, adlarıyla sınırlarının tespiti ve değiştirilmesine karar vermek.”*
- *“Belediye başkanıyla encümen arasındaki anlaşmazlıkları karara bağlamak.”*

2.4.1.2. Belediye Encümeni

Belediye yönetiminin, yürütme ve danışma organıdır. Başkanı, belediye başkanıdır. Başkanın katılmadığı toplantılarda başkanın görevlendireceği başkan yardımcısı veya encümen üyesi başkanlık yapar (Eryılmaz, 2016: 198).

Belediye encümeni, belediye başkanının başkanlığında (Çukurçayır, 2013: 195; Eryılmaz, 2016: 198);

- *“İl belediyelerinde ve nüfusu 100.000’in üzerinde olan olan belediyelerde, belediye meclisinin her yıl kendi üyeleri arasından seçeceği üç üye, mali*

hizmetler birim amiri ve belediye başkanının birim amirleri arasından bir yıl için seçeceği iki üye olmak üzere yedi üyeden,”

- *“Diğer belediyelerde belediye meclisinin her yıl kendi üyeleri arasından bir yıl için gizli oyla seçeceği iki üye, mali hizmetler birim amiri ve belediye başkanının birim amirleri arasından bir yıl için seçeceği bir üye olmak üzere beş üyeden oluşur.”*

Belediye encümeninin başlıca görev ve yetkileri şunlardır (Çukurçayır, 2013: 195; Eryılmaz, 2016: 198):

- *“Stratejik plan ve yıllık çalışma programı ile bütçe ve kesin hesabı incelemek ve belediye meclisine görüş bildirmek.”*
- *“Yıllık çalışma programına alınan işlerle ilgili kamulaştırma kararı almak ve uygulamak.”*
- *“Kanunlarda öngörülen cezaları vermek.”*
- *“Öngörülemeyen giderler ödeneğinin harcama yerlerini belirlemek.”*
- *“Taşınmaz mal satımı, trampası ve tahsisine ilişkin meclis kararlarını uygulamak.”*
- *“Umuma açık yerlerin açılış ve kapanış saatlerini belirlemek.”*

2.4.1.3. Belediye Başkanı

Belediye yönetiminin başı ve yürütme organı olan belediye başkanı belediye sınırları içinde yaşayan seçmenler tarafından 5 yıllığına seçilir (Eryılmaz, 2016: 199). 1963 yılına kadar belediye başkanları meclis üyeleri arasından veya dışarıdan seçilmekteydi. 1963 yılında çıkarılan 307 sayılı yasayla birlikte belediye başkanı doğrudan halk tarafından seçilmeye başlanmış ve bu da belediye başkanını güçlü başkan olarak nitelemiştir (Keleş, 1992: 215). Belediye başkanları, görev süresince siyasi partilerin yönetim ve denetim organında ve spor kulüplerinde görev alamazlar (Çukurçayır, 2013: 197).

Belediye başkanının başlıca görev ve yetkileri şunlardır (Çukurçayır, 2013: 197; Eryılmaz, 2016: 199):

- *“Belediye teşkilatının en üst amiri olarak onu sevk ve idare etmek, belediyenin hak ve menfaatlerini korumak.”*
- *“Belediyeyi stratejik plana uyguna olarak yönetmek, belediye yönetiminin kurumsal stratejilerini oluşturmak, bu stratejilere uygun olarak bütçeyi, belediye faaliyetlerini ve personelin performans ölçülerini hazırlamak ve uygulamak, izlemek, değerlendirmek ve bununla ilgili olarak meclise rapor sunmak.”*
- *“Meclise ve encümene başkanlık etmek, alınan kararları uygulamak.”*
- *“Belediye halkının huzur, esenlik, sağlık ve mutluluğu için gerekli önlemleri almak.”*
- *“Belediye mallarını yönetmek, bütçeyi uygulamak.”*
- *“Belediyeyi devlet dairelerinde ve törenlerde, davacı ve davalı olarak yargı yargı yerlerinde temsil etmek ve vekil tayin etmek.”*

Belediye başkanı bütün faaliyetleri için belediye meclisine karşı sorumludur (Eryılmaz, 2016: 200). Belediye başkanlığı, ölüm ve istifa hallerinde sona erer (Çukurçayır, 2013: 197).

2.4.2. Denetimi ve Mali Yapısı

Belediye yönetiminin denetlenmesi 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 5018 sayılı KMYKK’ye göre iç ve dış denetim olarak yapılmaktadır. İç denetim, iç denetim birimlerince (iç denetçi, başkanlık, meclis vb.) gerçekleştirilirken dış denetim ise merkezi yönetim tarafından gerçekleştirilmektedir. Yerel yönetimlerin kendi dışındaki merkezi yönetim tarafından denetlenmesi işlemine vesayet denetimi denir (Eryılmaz, 2016: 386). Vesayet denetimi, hukuka uygunluk ve yerindelik denetimi olarak iki türlü gerçekleştirilmektedir. Hukuka uygunluk denetiminde yerel yönetimlerin gerçekleştirdiği kamu hizmetlerinin yasalara uygunluğu denetlenmektedir. Yerindelik denetiminde ise toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların karşılanması denetlenmektedir (Eryılmaz, 2016: 387).

Belediyenin denetimi idari denetim örneği olarak idarenin bütünlüğü ilkesi doğrultusunda vesayet ilkesi gereğince merkezi yönetim tarafından dış denetim olarak gerçekleştirilmektedir (Eryılmaz, 2000: 309). Denetim; 5393 sayılı Belediye Kanunu'na göre, faaliyet ve işlemlerde hataları önlenmeye yardımcı olmak, çalışanların ve belediye teşkilatının gelişmesine, yönetim ve kontrol sistemlerinin geçerli, güvenilir ve tutarlı duruma gelmesine rehberlik etmek amacıyla (5393 Sayılı Belediye Kanunu, m.24) gerçekleştirilir. 5018 sayılı KMYKK gereği hükümet adına ilgili bakanlıklar kendi sorumluluğundaki kurumlardan sorumlulardır. Yerel yönetimlerin denetim sorumluluğu idari vesayet ilkesi gereğince İçişleri Bakanlığı'na aittir (Eryılmaz, 2016: 188). Denetimin amacı; faaliyet ve işlemlerin hatasız şekilde yürütülmesini sağlamak, yönetim ve kontrol sistemlerini geliştirmek, önceden belirlenen amaç ve hedeflere ulaşılma durumunu analiz etmek ve değerlendirmek ve sonuçları raporlamaktır (Çukurçayır, 2013: 202). 1982 Anayasası'nda 29 Ekim 2005 tarihinde yapılan değişiklikle yerel yönetimlerin mali denetimleri Sayıştay tarafından yapılacağı hükmü getirilmiştir (Eryılmaz, 2016: 189).

Belediyenin hizmetlerinin yürütülmesi gelir kaynaklarına bağlıdır. Belediyenin gelir kaynakları, *'genel bütçe vergi gelirlerinden ayrılan paylar'* ve *'öz gelirler'* kaleminden oluşur (Eryılmaz, 2016: 201). Öz gelirler kalemi de 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'na göre *'vergiler'*, *'harçlar'* ve *'harcamalara katılma payları'* olmak üzere üç gruba ayrılmaktadır.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'na göre belediye vergileri; *'meslek vergisi, ilan reklam vergisi, eğlence vergisi, akaryakıt tüketim vergisi, haberleşme vergisi, elektrik ve havagazı tüketim vergisi, emlak ve çevre temizlik vergisi'* gibi kalemlerden oluşmaktadır.

Harçlar; *'temizleme ve aydınlatma harcı, işgal harcı, tatil günlerinde çalışma ruhsatı harcı, kaynak suları harcı, tellallık harcı, hayvan kesimi harcı, ölçü ve tartı aletleri muayene harcı, bina inşaat harcı, imar harcı, iş yeri açma izni harcı ve sağlık belgesi harcı'* kalemlerinden oluşmaktadır.

Harcamalara katılma payları; ‘*yol harcamalarına katılma payı, kanalizasyon harcamalarına katılma payı ve su tesisleri harcamalarına katılma payı*’ kalemlerinden oluşmaktadır.

Bu gelirlerin dışında belediyeler devlet ve özel bankalardan ve de başka kuruluşlardan borç alabilirler (Eryılmaz, 2016: 202).

2.5. BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE YÖNETİMİ

Büyükşehir belediye yönetimi, Türk yönetim sisteminde 1980’den sonra yer almıştır. 1921 Anayasası, 1924 Anayasası ve 1961 Anayasası’nda büyükşehir yönetimine dair bir yasal düzenleme olmaması nedeniyle bu yıllarda oluşturulamamış ve 1960’lı yıllar model arayış yılları olmuştur. 1980’lerde tüm dünyada yaşanan yönetim değişikliğiyle beraber liberal yaklaşımlı politikalarla birlikte Türkiye’de de Cumhuriyet’in ilanından sonra Gazi Mustafa Kemal ATATÜRK’ün girişimleriyle başlatılan ve 1950’lerden sonra hızlandırılmaya çalışılan 1980’den sonra tekrar başlayan sanayi hamleleriyle birlikte sürekli olarak kırdan kente göç yaşanmıştır. Kalabalık nüfusa sahip olan kentlerde yaşanan ekonomik, sosyal ve yönetsel sorunların karşısında çevre kentlerle (ilçelerle) birlikte (İsbir, 1991: 185) bir bütün halinde mücadele edilmesi gerekliliğinden hareketle 1982 Anayasası’nda belirtilen ‘*kanun, büyük yerleşim merkezleri için özel yönetim biçimleri getirebilir.*’ (1982 Anayasası, m.127/3) düzenlemesi doğrultusunda 1984 yılında 3030 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu’yla birlikte Ankara, İstanbul ve İzmir illerinde ilk büyükşehir belediye yönetimleri oluşturulmuştur. Daha sonra sırasıyla, 1986 yılında Adana, 1987 yılında Bursa, Gaziantep, Konya ve Kayseri, 1993 yılında Antalya, Mersin, Eskişehir, Samsun, İzmit, Erzurum, Diyarbakır ve 2000 yılında ise Sakarya ili büyükşehir belediyesine dönüştürülmüştür (Tortop vd., 2008: 262). 2004 yılında çıkarılan 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu’yla, İstanbul ve Kocaeli illerinde büyükşehir belediye hizmet sorumluluğu sınırı il mülki sınıra genişletilmiş ve köy statüsündeki yerleşim yerleri mahalle statüsüne dönüştürülmüştür. Son olarak 6360 sayılı Kanun’la büyükşehir belediye sayısı 30’a yükseltilmiş, bu illerde büyükşehir belediyesi hizmet sorumluluğu sınırı il mülki sınırına genişletilmiş ve büyükşehir olan illerde köy ve belde belediyesi statüsündeki yerleşim yerleri mahalle statüsüne dönüştürülerek bulunduğu yer merkez ilçeye bağlanmıştır.

Kentlerin nüfusunun artması ve büyümeye başlaması, sunulan hizmetlerin beklentileri karşılamaması gibi nedenlerle büyükşehir belediye yönetimleri oluşturulmuştur. Büyükşehir yönetimi oluşturulmasını zorunlu kılan temel nedenler şunlardır (Gürbüz, Yıldırım ve Belli, 2014: 115-116):

- Belirli bir yerde yetkili çok sayıda yerel yönetim birimi olması nedeniyle planlama ve koordinasyonun sağlanamayışı ve ölçek ekonomisinden yararlanılmaması nedeniyle kaynak israfı.
- Sanayi, ulaşım ve çevre sorunlarının yetersiz kaynaklarla hizmet sunan küçük ölçekli yerel yönetimlerce çözülememesi.
- Kaynakların etkin ve yerinde kullanılmaması.
- Hizmeti uygun büyüklükte üretecek ve halkın beklentilerini karşılayacak yerel yönetimlerin olmayışı.
- Planlama, yönetim ve koordinasyonu sağlayacak ve optimal büyüklükte hizmet üretebilecek büyük yerel yönetimlere ihtiyaç duyulması.

Büyükşehir belediye yönetiminin görev ve yetkileri 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu ve 6360 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu'nda belirlenmiş ve 6360 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu'nda görev ve yetkileri alansal (ölçek) olarak ve konu olarak genişletilmiştir.

Büyükşehir belediye yönetiminin başlıca görev ve yetkileri şunlardır (Eryılmaz, 2016: 206):

- *“Stratejik plan, nazım imar planı, ulaşım ana planı hizmetleri.”*
- *“Su ve kanalizasyon hizmetleri.”*
- *“Toplu taşıma ve ulaşım hizmetleri.”*
- *“Sağlık, eğitim, sosyal ve kültürel hizmetler.”*
- *“İtfaiye hizmetleri.”*
- *“Birinci sınıf gayrisihhi müesseseleri ruhsatlandırma hizmetleri.”*
- *“Coğrafi ve kent bilgi sistemleri kurma hizmetleri.”*
- *“Spor hizmetleri.”*

- “Çevre koruma ve ağaçlandırma hizmetleri.”
- “Yolların yapım bakım ve onarımı hizmetleri.”
- “Kültür ve tabiat varlıkları ile tarihi dokuyu koruma hizmetleri.”

2.5.1. Büyükşehir Belediye Yönetiminin Organları

Büyükşehir belediye yönetiminin organları; büyükşehir belediye meclisi, büyükşehir belediye encümeni ve büyükşehir belediye başkanı’ndan oluşmaktadır (Çukurçayır, 2013: 253; Eryılmaz, 2016: 206).

2.5.1.1. Büyükşehir Belediye Meclisi

Büyükşehir belediye meclisi, büyükşehir belediye yönetiminin karar organıdır (Çukurçayır, 2013: 253). Her ayın ikinci haftası toplanır ve meclis toplantıları halka açıktır (Eryılmaz, 2016: 207). Büyükşehir belediye meclisi üyeleri için halk tarafından seçim yapılmamaktadır. Meclis üye sayısı, ilçe belediyelerin üye sayılarının beşte biri alınmak suretiyle bulunur (Eryılmaz, 2016: 206). Meclis gündemine alınan konular karara bağlandıktan sonra yedi gün içinde mahallin en büyük mülki idare amirine gönderilir, mülki idare amirine gönderilmeyen kararlar yürürlüğe girmez (Eryılmaz, 2016: 207).

2.5.1.2. Büyükşehir Belediye Encümeni

Büyükşehir belediye encümeni; büyükşehir belediye başkanının başkanlığında, belediye meclisinin bir yıl için gizli oyla seçeceği beş üye ile biri genel sekreter, biri mali hizmetler birim amiri olmak üzere belediye başkanının birim amirlerinden seçeceği beş üyeden oluşur (Çukurçayır, 2013: 255; Eryılmaz, 2016: 207). Belediye başkanının toplantılara katılmadığı zamanlarda emcümene genel sekreter başkanlık eder (Çukurçayır, 2013: 255).

Büyükşehir belediye encümeninin görev ve yetkileri 5393 sayılı Belediye Kanunu’na tabi olan belediyelerin görev ve yetkileriyle aynı olmakla birlikte bunlara ek olarak 6360 sayılı Büyükşehir Kanunu’nun vermiş olduğu görev ve yetkileri de yerine getirmekten sorumludur (Eryılmaz, 2016: 207).

2.5.1.3. Büyükşehir Belediye Başkanı

Büyükşehir belediye yönetiminin başı ve yürütme organıdır, tüzel kişiliğinde temsilcisidir (Çukurçayır, 2013: 255; Eryılmaz, 2016: 208). Büyükşehir belediye sınırlarındaki seçmenler tarafından doğrudan seçilir.

Büyükşehir belediye başkanının başlıca görev ve yetkileri şunlardır (Çukurçayır, 2013: 255-256; Eryılmaz, 2016: 208):

- *“Büyükşehir tüzel kişiliğini temsil etmek ve onun en üst amiri olarak belediye teşkilatını kanunlara ve stratejik plana uygun olarak sevk ve idare etmek.”*
- *“Belediye meclisine ve encümene başkanlık etmek, aldığı kararları uygulamak.”*
- *“Bütçeyi uygulamak, belediye personelini atamak, belediye ve bağlı kuruluşları denetlemek.”*
- *“Resmi dairelerde, idari ve adli yargı mercilerinde davacı veya davalı sıfatıyla büyükşehir belediyesini temsil etmek veya başkasına vekalet yetkisi vermek.”*

2.5.2. Denetimi ve Mali Yapısı

Büyükşehir belediye yönetiminin denetimi, belediye yönetiminde olduğu gibidir. 5018 sayılı KMYKK ve idari vesayet gereği İçişleri Bakanlığı'nca ve mali olarak Sayıştay tarafından denetlenir. Bir başka denetleme türü olan yönetimde açıklık, yönetilenlerin eliyle denetleme anlamı taşımaktadır. Bu denetleme türünde yönetilenlerin yönetime katılmasıyla birlikte yöneticilere karşı güven oluşmakta ve şeffaflık ve hesap verebilirlik ilkeleri hayata geçirilmektedir. Yönetimde açıklık tüm dünya ülkelerinin hassasiyetle üzerinde durduğu bir konu olup yatırımların yapılması hususunda önem arz etmektedir.

Büyükşehir belediye yönetiminin mali yapısı diğer yerel yönetimler gibi vergi gelirleri, vergi dışı gelirler ve borçlanmalardan oluşmaktadır (Eryılmaz, 2016: 210).

2.6. 6360 SAYILI BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE KANUNU: MÜLKİ SINIRA DAYALI BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE MODELİ

12.11.2012 tarihinde kabul edilen ve 06.12.2012 tarihinde 28489 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren, maddelerinin bir kısmı aynı yıl ve tamamı 2014 yerel yönetim seçimleriyle birlikte uygulanmaya başlanılan 6360 sayılı Kanun’a göre, on dört ilde büyükşehir yönetimi kurulmuş ve kurulan büyükşehirlerin hizmet sorumluluk sınırları il mülki sınırına genişletilmiştir. Büyükşehir olan illerde il özel idarelerinin, belde belediyelerinin ve köylerin tüzel kişilikleri kaldırılmıştır. 1076 belde belediyesi ve 16.500 köy tüzel kişiliğini kaybederek mahalleye dönüştürülmüştür (Zengin, 2014: 103). İl mülki sınırındaki bütün ilçe belediyeleri merkez ilçe konumuna getirilmiştir. Ölçek ekonomilerinden yararlanarak hizmetlerde etkinliğin ve verimliliğin sağlanacağını gerekçe gösteren Kanun, alan yazınında bir çok araştırmacı tarafından değerlendirilmiştir.

Kanun çıkış gerekçesi şu maddelerle ifade edilmektedir:

- *“Hizmet sunum kapasitesi büyürken, birim başına hizmet maliyetleri azalacak ve kaynaklar daha etken kullanılacaktır.”*
- *“İnsan kaynakları kapasitesi niteliksel ve niceliksel olarak artacaktır.”*
- *“Karar organlarında görev alan seçilmiş temsilcilerin çeşitliliği artacak, daha uzmanlaşmış komisyonlar kurulabilecektir.”*
- *“Araç, gereç ve ekipman parkı niceliksel ve niteliksel yönden gelişecek, verimlilik artacak ve israf azalacaktır.”*
- *“Hizmetlerin sunumunda daha ileri teknolojilerden yararlanma mümkün olacaktır.”*
- *“İşbölümü ve uzmanlaşma artacak; verimlilik yükselirken maliyetler düşecek ve kaynaklar daha etken kullanılacaktır.”*
- *“Kent bütününe kapsayan imar planlarının yapılması mümkün hale gelecektir.”*
- *“Daha büyük ölçekli projelerin hayata geçirilmesi mümkün olacaktır.”*
- *“Koordinasyon eksiklikleri ortadan kalkacak; hizmetler daha hızlı ve etkili bir şekilde sunulacaktır.”*
- *“Kaynakların kullanımında il genelinde daha adil bir dağılım olacaktır.”*

- “*Hizmetlerden yararlanan halkın memnuniyeti artacaktır.*” (Bingöl, Yazıcı ve Büyükakın, 2013: 220).

Daha önceleri merkez belediye olan ve şehir merkezi ile mücavir alan sınırlarında hizmet sunan büyükşehir yönetimi 6360 sayılı kanunla birlikte kırsal alanları da kapsayan sınıra genişletilmiş ve şehir yönetiminden mekansal alan yönetimine geçilmiştir (Gürbüz, Yıldırım ve Belli, 2014: 102). 6360 sayılı Kanun yürürlüğe girmeden önce Türkiye nüfusunun; % 83’ü belediye sınırları içerisinde, % 17’si belediye sınırları dışında olarak değerlendirilmekteydi. Belediye sınırları içerisinde bulunanların; % 55’i büyükşehir belediyesi, % 45’i diğer belediye sınırları içerisinde bulunmaktaydı. 6360 sayılı Kanun ile birlikte, Türkiye’nin %78’ine denk gelen 56 milyon kişisi büyükşehir belediye sınırları içinde yaşamaya başlamıştır. 30 Mart 2014 yerel seçimlerinden sonra ülke nüfusunun; % 92’si belediye sınırlarında, % 8’i ise köylerde yaşamaktadır. Bu bakımdan 6360 sayılı Kanun, Türkiye’de yaşayan her 4 kişiden 3’ünü ilgilendirmektedir (Çelik ve Altıparmak, 2013: 23).

6360 sayılı Kanun’un yerel yönetim sistemine getirdiği yenilikler (Biricikoğlu ve Demirel Duyar, 2015: 373):

- 6360 sayılı Kanun ile nüfusu 750.000 geçen on üç ilde “*Aydın, Balıkesir, Denizli, Hatay, Malatya, Manisa, Kahramanmaraş, Mardin, Muğla, Tekirdağ, Trabzon, Şanlıurfa ve Van*” büyükşehir belediyeleri kurulmuştur. Ancak 14 Mart 2013 tarih ve 6447 sayılı Kanun ile bu illere “*Ordu*” ili de ilave edilerek toplam büyükşehir belediyesi sayısı 30’a çıkarılmıştır.
- Daha bütüncül bir yapının oluşturulması amacıyla, büyükşehir belediyesi sınırları il mülki sınırlarına genişletilmiştir. 6360 sayılı Kanun’dan önce büyükşehir belediyesi sınırları tespit edilirken valilik merkez olmak üzere; nüfusu bir milyona kadar olan büyükşehirlerde yarıçapı yirmi kilometre, nüfusu bir milyondan iki milyona kadar olan büyükşehirlerde yarıçapı otuz kilometre, nüfusu iki milyondan fazla olan büyükşehirlerde yarıçapı elli kilometre olan dairenin sınırından oluşmaktaydı. İstanbul ve Kocaeli illerinde büyükşehir belediyesi sınırları, il mülki sınırlarına genişletilmişti. 6360 sayılı

Kanunla birlikte tüm büyükşehir belediyelerinin hizmet sınırları il mülki sınıra genişletilmiştir

- Büyükşehir belediyesi içindeki belde belediyelerinin ve köylerin tüzel kişiliği kaldırılmış, belde belediyeleri ve köyler de mahalle olarak en yakın merkez ilçeye bağlanmıştır.
- Büyükşehir belediyesi bulunan illerde, il özel idarelerinin tüzel kişilikleri kaldırılmıştır.
- Büyükşehir belediyelerinin bulunduğu illerde; kamu kurum ve kuruluşlarının yatırım ve hizmetlerinde etkinliğin sağlanması, izlenmesi ve koordinasyonu, acil çağrı, afet ve acil yardım hizmetlerinin koordinasyonu ve yürütülmesi, merkezi idarenin taşrada yapacağı yatırımların koordine edilmesi, ildeki kamu kurum ve kuruluşlarına rehberlik edilmesi ve denetlenmesini gerçekleştirmek üzere valiye bağlı olarak YİKOB kurulmuştur.
- *“5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun’da değişiklik yapılmıştır. Buna göre, genel bütçe vergi gelirlerinden büyükşehir dışındaki belediyelerin aldığı pay %2,85’den %1,50’ye, il özel idarelerine verilen %1,15’lik pay %0,50’ye düşürülmüştür. Buna karşın büyükşehir ilçe belediyelerinin payı %2,50’den %4,5’e çıkarılmıştır. Bu payın %90’ı nüfusa, %10’u ise yüz ölçümlerine göre büyükşehir ilçe belediyeleri arasında dağıtılmaktadır. Bu payın %30’u ise büyükşehir belediyesinin verilmektedir. 6360 sayılı Yasa ile büyükşehir belediyelerinin, büyükşehir belediyesi sınırları içinde toplanan genel bütçe vergi gelirlerinde aldığı pay ise %5’den %6’ya çıkarılmıştır. Bu payın %60’ı doğrudan ilgili büyükşehir belediyesine aktarılmaktadır. Önceden sadece nüfusa göre dağıtılan %40’lık bölümün ise, yapılan değişiklikle birlikte %70’i nüfusa, %30’u yüzölçümüne göre büyükşehir belediyeleri arasında dağıtılmaktadır.”* (Biricikoğlu ve Demirel Duyar, 2015: 373).

6360 sayılı Kanun, alan yazınında; AYYÖŞ’e aykırılık, Anayasa’ya aykırılık, yerelde merkezileşme, yeni büyükşehirlerin imkan ve kaynaklarının standart olmaması, artan hizmet maliyeti ve büyükşehir belediyelerinin şehir merkezine uzak yerlere hizmet götürürken sorunlarla karşılaşacağı gibi başlıklarda

değerlendirilmiştir. 6360 sayılı Kanun'u destekleyen görüşlerin yanında eleştirel yaklaşımlarda bulunmaktadır.

İmar bütünlüğünü sağlama adına, üst ölçek planlarının tek bir otorite tarafından yapılmasının yerinde bir yaklaşım olduğu (Ersoy, 2013), planlamanın pergel yasasına göre yapıldığı mekansal yönetimden bütün mülki sınırı kapsayan alansal yönetime geçilmesinin de anlamlı bir yaklaşım olduğu değerlendirilmektedir. (Genç, 2014: 6). Yerleşme bağlamında olumlu olarak değerlendirilirken (Belli ve Aydın, 2017: 411), ilçe belediyelerinin sunduğu hizmetlerin, kapatılan belde belediyelerinin sunduğu hizmetlerden daha kaliteli ve etken olduğu düşünülmektedir (Belli ve Aydın, 2016: 1712). Bir ilin veya ilçenin tek başına yapamayacağı büyüklükteki hizmetlerin (cadde, yol, sokak vb.), daha kolay hayata geçirilebileceği, su ve kanalizasyon hizmetlerinde etkenliğin sağlanabileceği düşünülmektedir (Ökmen ve Aslan, 2014: 99).

Büyükşehir belediyelerinin ilçe belediyeler üzerinde vesayetlerinin artmasının yerelde merkezileşme olduğu (Belli ve Aydın, 2017: 408) ve yerel hizmetlerin tek merkezden yürütülmesinin, büyükşehir hizmetlerinin etken ve verimli olmasını sağlayamayacağı (Biricikoğlu ve Demirel Duyar, 2015: 389) düşünülmektedir. Belediyelerin hizmet yürütme konusunda sorunlar yaşayabileceği, köyde yaşayan vatandaşların işsizlik durumları düşünüldüğünde emlak ve çöp vergisi konusunda sorunlar yaşayabileceği, sosyolojik olarak köyde yaşayan insanların kentli psikolojisini hissetmeden sadece biçimsel olarak kentli gibi görüneceği (İzci ve Turan, 2013: 150) bir başka görüştür.

Siyasi partiler bağlamında baktığımızda; Adalet ve Kalkınma Partisi : *“Büyükşehir alanında sunulan hizmetlerin tek merkezden yürütülmesiyle ortaya çıkan ölçek ekonomileri sayesinde hizmetlerde etkenlik, koordinasyon ve kalite yükselecek, daha az kaynakla daha çok ve daha kaliteli hizmet sunulması mümkün hale gelebilecektir.”* (Ak Parti, 2012: 9) diye ifade ederken; Kanun'un yerel yönetimlerde etkenliği sağlayacağı ve ölçek ekonomileri sayesinde kaynak israfını önleyeceği ve kaliteli hizmet sunulacağını belirtmektedir. Milliyetçi Hareket Partisi: *“Yeni oluşturulan büyükşehir belediyeleri bakımından illerin nüfus yoğunluğu, yerleşim*

bütünlüğü, zorunlu idari sınır birleşmesi gibi hususlar göz ardı edilmiş ve tamamen yönetim özerkliğini hedefleyen bir coğrafi alan yönetimi yaratılmıştır.'' (MHP, 2013: 220) ifadesini kullanırken bu Kanun'la birlikte eyalet yönetimine doğru bir sürecin başladığını ve bundan duydukları kaygıları dile getirmiştir. Cumhuriyet Halk Partisi adına, Milletvekili Birgül Ayman Güler: *''Yerel Yönetimler ortadan kaldırılmaktadır. Yönetim sistemi bölgeliklik-idari federalizm yoluna zorlanmaktadır. Doğal varlıklar ve kırsal alan, yerli-yabancı rant talanına açılmaktadır.*'' (Güler Ayman B., 2012: 8) ifadelerini kullanarak yine MHP'nin belirttiği üzere bölgesel eyalet sistemi yoluna gidildiği kaygılarını taşımaktadır.

Tüm bu ifadeleri bir bütün olarak değerlendirirsek, bugün gelişmiş ülkelerde merkezi yönetimin yerel yönetimleri güçlendirerek ve demokratik katılımı gerçekleştirerek yönetimden memnuniyeti sağlaması vatandaşlar tarafından daima olumlu karşılanmıştır. Üniter yapıda olan ve Türkiye yönetim sisteminin, genel hatlarıyla yönetim ruhunu taşıdığı Fransa, 1980 sonrasında yerel yönetimleri güçlendirmek adına adem-i merkeziyetçilik anlayışını yerel yönetimlerinde uygulamaya koymuş ve vatandaşların artan hizmet beklentilerine kendi kararları doğrultusunda hizmet sunma yolunda önemli adımlar atmıştır. Araştırılan illerde, Türkiye'nin de artan hizmet beklentilerine cevaben 6360 sayılı Kanun'la yerel yönetimlerde büyükşehir yönetimlerini güçlendirmesi; hizmetlerin etken ve verimli sunumuna, vatandaşların yönetime katılmalarına, yönetimden memnuniyet adına olumlu gelişmeler sağladığı görülmektedir. Kanun, idari olarak adem-i merkeziyetçilik ruhunu taşımaktadır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

6360 SAYILI KANUN'UN ETKENLİĞİ ÜZERİNE BİR UYGULAMA: ADANA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ÖRNEĞİ

3.1. UYGULAMA

3.1.1. Araştırmanın Amacı ve Hipotezleri

Bu araştırma 6360 sayılı Kanun ile oluşturulan mülki sınıra dayalı büyükşehir belediye modelinin Adana Büyükşehir Belediyesi örneğinde alan araştırması yapmak suretiyle belde belediyesinden ve köyden mahalleye dönüşen yerleşim yerlerinde sunulan yerel kamu hizmetlerinin etkenlik düzeyini belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmanın amacını gerçekleştirmek doğrultusunda alan yazını ve mevzuatın incelenmesi sonucunda araştırmacı tarafından geliştirilen köy ve belde belediyesinden mahalleye dönüşen yerlerde sunulan yerel kamu hizmetlerinin etkenlik düzeyini belirleme ölçeği ampirik olarak değerlendirilmeye çalışılmıştır. Demografik özelliklere göre belde belediyesinden ve köyden mahalleye dönüşen yerlerde sunulan yerel kamu hizmetlerinin etkenlik düzeyleri açısından farklılıklar araştırılmıştır.

Bu araştırmanın varsayımları:

- Araştırma kapsamında uygulanan anket çalışmasının, veri toplamak için uygun bir araç olduğu varsayılmaktadır.
- Anket yapılan grubun, yeterli olduğu ve hedef kitleyi temsil ettiği varsayılmaktadır.
- Anket uygulanan kişilerin, soruları anlamlı bir şekilde algıladıkları, siyasi kaygılardan uzak samimi ve nesnel yanıtlar verdikleri varsayılmaktadır.

Araştırmanın hipotezleri şöyle kurulmuştur:

H1: Cinsiyetlerine göre vatandaşların yerel kamu hizmetlerinin etkenlik düzeyini algılama boyutları arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H2: Medeni durumlarına göre vatandaşların yerel kamu hizmetlerinin etkenlik düzeyini algılama boyutları arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H3: Yaşlarına göre vatandaşların yerel kamu hizmetlerinin etkenlik düzeyini algılama boyutları arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H4: Eğitim durumlarına göre vatandaşların yerel kamu hizmetlerinin etkenlik düzeyini algılama boyutları arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H5: Yaşanılan yer bakımından yerel kamu hizmetlerinin etkenlik düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H6: Yaşanılan yerin şehir merkezine uzaklığı bakımından yerel kamu hizmetlerinin etkenlik düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H7: Yaşadıkları yerde buldukları zamana göre vatandaşların yerel kamu hizmetlerinin etkenlik düzeyini algılama boyutları arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H8: Mesleklerine göre vatandaşların yerel kamu hizmetlerinin etkenlik düzeyini algılama boyutları arasında anlamlı bir farklılık vardır.

3.1.2. Evren – Örneklem

Araştırma hedef kitlesini 6360 sayılı Kanunla birlikte Adana ili mülki sınırlarına dâhil olan belde belediyesi ve köyden mahalleye dönüşen yerleşim yerlerinde yaşayan vatandaşlar oluşturmuştur. Örneklem yapılmasına karar verilmiştir ve basit seçkisiz örneklem yöntemine başvurulmuştur. Basit seçkisiz örneklem, kitlenin özelliklerini yansıtacağı düşünülen ve kitledeki tüm bireylerin örnekleme eşit derecede yer alma şansına sahip olduğu örneklem yöntemidir (Wimmer ve Dominick, 2000).

Çalışma kapsamında; 6360 sayılı Kanun’la birlikte Adana ili mülki sınırlarına dâhil olan belde belediyesi ve köyden mahalleye dönüşen yerleşim yerlerinde yaşayan vatandaşlardan 2123 kişi örneklem alınmıştır. Örneklem sayısı; zamanın ve bütçenin sınırlı olmasından dolayı 2123 olarak gerçekleştirilmiştir. Uygulamada çevre

ilçe konumunda olup da merkez ilçe konumuna getirilen 11 ilçeden de (Aladağ, Ceyhan, Feke, İmamoğlu, Karaisalı, Karataş, Kozan, Pozantı, Saimbeyli, Tufanbeyli, Yumurtalık) örneklem alınmıştır.

Tablo 3.1: Adana İline Ait İlçelerin Nüfus Verileri ve Şehir Merkezine Olan Uzaklıkları (km)

İLÇE ADI	NÜFUSU	ŞEHİR MERKEZİNE UZAKLIĞI (km)
ALADAĞ	15.896	99
CEYHAN	160.616	47
ÇUKUROVA	364.118	14
FEKE	16.572	119
İMAMOĞLU	28.405	44
KARAIŞALI	21.189	52
KARATAŞ	22.098	49
KOZAN	130.456	68
POZANTI	19.215	114
SAİMBEYLİ	14.840	153
SARIÇAM	163.863	9
SEYHAN	800.387	2
TUFANBEYLİ	16.640	191
YUMURTALIK	17.211	81
YÜREĞİR	424.999	1

Kaynak: TÜİK (2018) ve Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı KGM (2018).

3.1.3. Veri Toplama Yöntemi

Araştırmada veri toplama aracı olarak anket çalışması yapılmasına karar verilmiştir. Araştırmanın geçerliliğini ve güvenilirliğini sağlamak amacıyla öncelikle alan yazın taraması ve yasal mevzuat incelemesi yapılmış ve anket formunun geliştirilmesinde araştırma konusuyla ilgili kaynaklardan yararlanılmıştır. Çalışma kapsamında; 18 ifadeli, köy ve belde belediyesinden mahalleye dönüşen yerlerde sunulan yerel kamu hizmetlerinin etkenlik düzeyini belirleme ölçeği kullanılmıştır. Etkenlik düzeyini belirleme ölçeği beşli likert ölçeğine uygun (1: Hiç Katılmıyorum, 2: Katılmıyorum, 3: Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum, 4: Katılıyorum, 5: Kesinlikle Katılıyorum) olarak hazırlanmıştır. Anket formunda ayrıca anket katılımcılarının demografik özellikleri ve profillerini belirlemeye yönelik ifadelere yer verilmiştir. Anket çalışması 6360 sayılı Kanun'la birlikte Adana Büyükşehir Belediyesi hizmet sorumluluğu sınırlarına dâhil olan beldeden ve köyden mahalleye dönüşen yerleşim yerlerindeki vatandaşlar arasından rastgele seçilen 2123 kişiye uygulanmıştır. Verilerin toplanmasında yüz yüze anket yöntemi tercih edilmiştir. Elde edilen

verilerin işlenmesi ve analizlerinin yapılması SPSS 21.00 istatistiksel paket programında gerçekleştirilmiştir.

3.1.4. Geçerlilik ve Güvenirlik

Anket formunda bulunan yerel kamu hizmetlerinin etkenlik düzeyini belirlemeye yönelik ifadelerle uygulanan güvenilirlik analizi sonucu Tablo 3.2’de sunulmuştur.

Tablo 3.2: Anket Çalışmasında Oluşturulan Yerel Kamu Hizmetlerinin Etkenlik Düzeyini Belirlemeye Yönelik İfadelere Uygulanan Güvenirlik Analizi

Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
,877	,866	18

Güvenirlik analizi sonucunda Cronbach alfa katsayısı 0,877 olarak bulunmuştur. Cronbach alfa katsayısının % 81 - % 100 aralığında olması araştırmanın çok güvenilir olduğunu göstermektedir (Nakip, 2013).

3.2. BULGULAR ve YORUMLAR

3.2.1. Demografik Bulgular

Araştırmaya katılan vatandaşların demografik özelliklerine ve profillerine ilişkin frekans ve yüzdeler dağılımları Tablo 3.3’te sunulmuştur.

Tablo 3.3: Araştırmaya Katılan Vatandaşların Profillerine İlişkin Frekans ve Yüzdeler Dağılımları

Cinsiyetiniz	Frekans	Yüzde	Medeni Durumunuz	Frekans	Yüzde
Kadın	561	26,4	Evli	2011	94,7
Erkek	1562	73,6	Bekâr	112	5,3
Yaşınız	Frekans	Yüzde	Eğitim Durumunuz	Frekans	Yüzde
26-30	346	16,3	İlköğretim-Ortaöğretim	1788	84,2
31-35	116	5,5	Lise	335	15,8
36-40	280	13,2	Merkeze Uzaklık	Frekans	Yüzde
41 ve üzeri	1381	65,0	0 – 40 km	49	2,3
Yaşadığınız Yer	Frekans	Yüzde	41 – 80 km	1246	58,7
Köyden Mahalleye Dönüşen Yer	1821	85,8	81 – 120 km	303	14,3
Beldeden Mahalleye Dönüşen Yer	302	14,2	121 – 160 km	320	15,1

Ne Kadar Zamandır Burada Yaşıyorsunuz	Frekans	Yüzde	160 – 200 km	205	9,7
6 – 10 yıl	111	5,2	Mesleğiniz	Frekans	Yüzde
11 – 15 yıl	100	4,7	Çalışmıyor	536	25,2
15 yıldan çok	1912	90,1	Çiftçi	652	30,7
			İşçi	338	15,9
			Esnaf ve Sanatkâr	171	8,1
			Emekli	426	20,1
Toplam	2123				

Araştırmaya 2123 vatandaş katılmıştır. Katılımcıların %76,6'sının erkek, %26,4'ünün kadın olduğu görülmüştür. Erkeklerin oranının kadınlara kıyasla daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Medeni duruma göre; %94,7'si evli, %5,5'ü bekârdır. Evlilerin oranının bekârlara kıyasla daha yüksek olduğu görülmektedir. Yaş incelemesine göre; %16,3'ünün 26-30 yaş grubunda, %5,5'inin 31-35 yaş grubunda, %13,2'sinin 36-40 yaş grubunda ve %65'inin ise 41 ve üzeri yaş grubunda olduğu tespit edilmiştir. 41 ve üzeri yaş grubu oranının diğer yaş gruplarına kıyasla yüksek olduğu görülmüştür. 18-20 yaş ve 21-25 yaş gruplarında katılımcı bulunmamaktadır. Eğitim durumlarına bakıldığında; %84,2'sinin ilköğretim - ortaöğretim mezunu, %15,8'inin lise mezunu olduğu gözlenmiş olup ilköğretim-ortaöğretim mezunu oranının lise mezununa kıyasla daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Ön lisans, lisans ve lisansüstü mezunu gruplarında katılımcı bulunmamaktadır. Yaşadıkları yer bakımından yapılan incelemede; köyden mahalleye dönüşen yerde yaşayanların oranının %85,8 olduğu, beldeden mahalleye dönüşen yerde yaşayanların oranının %14,2 olduğu görülmüştür. Köyden mahalleye dönüşen yerde yaşayanların oranının beldeden mahalleye dönüşen yerde yaşayanlara kıyasla daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Merkeze uzaklık bakımından yapılan incelemede; %2,3'ünün 0-40 km, %58,7'sinin 41-80 km, %14,3'ünün 81-120 km, %15,1'inin 121-160 km ve %9,7'sinin 161-200 km olduğu görülmüştür. Merkeze 41-80 km uzaklıkta bulunanların oranının diğer uzaklıklarda bulunanlara kıyasla yüksek olduğu tespit edilmiştir. Ne kadar zamandır burada yaşıyorsunuz incelemesine göre; %5,2'si 6-10 yıl, %4,7'si 11-15 yıl ve %90,1'i 15 yıldan fazla olarak görülmüştür. 15 yıldan fazla zamandır yaşayanların oranının diğer zamanlara kıyasla yüksek olduğu tespit edilmiştir. 1 yıldan az ve 1-5 yıl gruplarında katılımcı bulunmamaktadır. Meslekleri bakımından yapılan incelemede; %25,2'sinin çalışmıyor, %30,7'sinin çiftçi, %15,9'unun işçi, %8,1'inin esnaf ve sanatkâr ve %20,1'inin emekli olduğu

görülmüştür. Çiftçi meslek grubunda olanların oranının diğer meslek grubundakilere kıyasla yüksek olduğu tespit edilmiştir. Memur ve diğer meslek gruplarında katılımcı bulunmamaktadır.

3.2.2. Verilerin Dağılımına Yönelik Bulgular

Araştırma kapsamında uygulanan yerel kamu hizmetlerinin etkenlik düzeyini belirlemeye yönelik verilerin dağılım analiz bulguları Tablo 3.4’te sunulmuştur.

Tablo 3.4: Yerel Kamu Hizmetlerinin Etkenlik Düzeyini Belirlemeye Yönelik Verilerin Dağılım Analizi Bulguları

	Kolmogorov-Smirnov ^a		
	Statistic	df	Sig.
Mahalle Olduktan Sonra İçme ve Kullanma Suyu Hizmetleri İyileşti.	,434	2123	,000
Mahalle Olduktan Sonra Altyapı - Kanalizasyon Hizmetleri İyileşti.	,451	2123	,000
Mahalle Olduktan Sonra Mezarlık Bakımı, Onarımı ve Defin Hizmetleri İyileşti.	,423	2123	,000
Mahalle Olduktan Sonra Ulaşım ve Toplu Taşıma (Belediye Otobüsü) Hizmetleri İyileşti.	,344	2123	,000
Mahalle Olduktan Sonra İtfaiye Hizmetleri İyileşti.	,418	2123	,000
Mahalle Olduktan Sonra Tarım ve Hayvancılığı Destekleme Hizmetleri İyileşti.	,427	2123	,000
Mahalle Olduktan Sonra Yolların Yapım, Onarımı ve Karla Mücadele Hizmetleri İyileşti.	,420	2123	,000
Mahalle Olduktan Sonra Çöp Toplama ve Temizlik Hizmetleri İyileşti.	,428	2123	,000
Mahalle Olduktan Sonra Afet ve Acil Durum Hizmetleri İyileşti.	,441	2123	,000
Mahalle Olduktan Sonra Yaşlılar, Engelliler, Kadınlar, Gençler ve Çocuklara Yönelik Sağlık, Sosyal ve Kültürel Hizmetler İyileşti.	,429	2123	,000
Mahalle Olduktan Sonra Cadde, Sokak ve Bina Numaralandırma Hizmetleri İyileşti.	,427	2123	,000
Mahalle Olduktan Sonra Geleneksel ve Kültürel Tıp Mimari Proje Hizmetleri İyileşti.	,372	2123	,000
Mahalle Olduktan Sonra Zabıta Hizmetleri İyileşti.	,424	2123	,000
Mahalle Olduktan Sonra Katı Atık Depolama ve Bertaraf Hizmetleri İyileşti.	,406	2123	,000
Mahalle Olduktan Sonra Çevrenin, Tarım Alanlarının ve Su Havzalarının Korunması Hizmetleri İyileşti.	,440	2123	,000
Mahalle Olduktan Sonra İbadethanelerin Bakım ve Onarımı Hizmetleri İyileşti.	,444	2123	,000
Mahalle Olduktan Sonra İmar Uygulamaları ve Yapı Ruhsat Hizmetleri İyileşti.	,278	2123	,000
Mahalle Olduktan Sonra Amatör Spor Kulüplerine Yönelik Hizmetler İyileşti.	,373	2123	,000

Araştırmaya katılan vatandaşların yerel kamu hizmetlerinin etkenlik düzeyini belirleme verilerine ilişkin aralıklı ve oran ölçekli ifadelerin normal dağılım incelemesi Kolmogorov-Smirnov testiyle yapılmış ve normal dağılımlı olmadıkları belirlenmiştir. Analiz sonucuna göre ve Kolmogorov-Smirnov'a göre bütün ifadeler için ($p=0,000 < \alpha=0,05$) olduğundan verilerin normal dağılımlı olmadığı görülmüştür.

3.2.3. Tanımlayıcı İstatistikler

Araştırmaya katılan vatandaşların yerel kamu hizmetlerinin etkenlik düzeylerinin belirlenmesine yönelik görüşlerini içeren verilere ait tanımlayıcı istatistikler Tablo 3.5'te sunulmuştur.

Tablo 3.5: Yerel Kamu Hizmetlerinin Etkenlik Düzeyini Belirlemeye Yönelik Verilere İlişkin Tanımlayıcı İstatistikler

		Ortalama	Standart Sapma	Çarpıklık Katsayısı	Basıklık Katsayısı
1	Mahalle Olduktan Sonra İçme ve Kullanma Suyu Hizmetleri İyileşti.	3,56	,735	-1,330	,149
2	Mahalle Olduktan Sonra Altyapı - Kanalizasyon Hizmetleri İyileşti.	2,56	,891	,998	-,984
3	Mahalle Olduktan Sonra Mezarlık Bakımı, Onarımı ve Defin Hizmetleri İyileşti.	3,52	,816	-1,064	-,385
4	Mahalle Olduktan Sonra Ulaşım ve Toplu Taşıma (Belediye Otobüsü) Hizmetleri İyileşti.	3,16	1,031	-,121	-1,728
5	Mahalle Olduktan Sonra İtfaiye Hizmetleri İyileşti.	3,52	,815	-1,041	-,418
6	Mahalle Olduktan Sonra Tarım ve Hayvancılığı Destekleme Hizmetleri İyileşti.	3,53	,815	-1,092	-,335
7	Mahalle Olduktan Sonra Yolların Yapım, Onarımı ve Karla Mücadele Hizmetleri İyileşti.	3,50	,837	-1,000	-,574
8	Mahalle Olduktan Sonra Çöp Toplama ve Temizlik Hizmetleri İyileşti.	3,66	,530	-1,240	,534
9	Mahalle Olduktan Sonra Afet ve Acil Durum Hizmetleri İyileşti.	3,69	,520	-1,387	,960
10	Mahalle Olduktan Sonra Yaşlılar, Engelliler, Kadınlar, Gençler ve Çocuklara Yönelik Sağlık, Sosyal ve Kültürel Hizmetler İyileşti.	3,66	,558	-1,368	,900
11	Mahalle Olduktan Sonra Cadde, Sokak ve Bina Numaralandırma Hizmetleri İyileşti.	3,54	,812	-1,097	-,313
12	Mahalle Olduktan Sonra Geleneksel ve Kültürel Tıp Mimari Proje Hizmetleri İyileşti.	2,04	,526	,082	,734

13	Mahalle Olduktan Sonra Zabıta Hizmetleri İyileşti.	3,52	,819	-1,064	-,397
14	Mahalle Olduktan Sonra Katı Atık Depolama ve Bertaraf Hizmetleri İyileşti.	3,57	,851	-,913	-,335
15	Mahalle Olduktan Sonra Çevrenin, Tarım Alanlarının ve Su Havzalarının Korunması Hizmetleri İyileşti.	3,68	,577	-1,540	1,544
16	Mahalle Olduktan Sonra İbadethanelerin Bakım ve Onarımı Hizmetleri İyileşti.	3,69	,519	-1,423	1,072
17	Mahalle Olduktan Sonra İmar Uygulamaları ve Yapı Ruhsat Hizmetleri İyileşti.	3,31	,642	-,386	-,639
18	Mahalle Olduktan Sonra Amatör Spor Kulüplerine Yönelik Hizmetler İyileşti.	3,06	,529	,063	,528

(1:Hiç Katılmıyorum 2:Katılmıyorum 3:Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum 4:Katılıyorum 5:Kesinlikle Katılıyorum)

Anket formunda yer alan aralıklı ve oran ölçekli ifadeler Kolmogorov-Smirnov testiyle incelenmiş olup normal dağılımlı olmadıkları görülmüştür. Standart normal dağılımda çarpıklık ve basıklık katsayılarının limitlerinin ± 2 arasında kalması, dağılımın normalden fazla sapma göstermediği olarak değerlendirilebilmektedir (Trochim ve Donnelly, 2006; George ve Mallery, 2010). Aralıklı ve oran ölçekli ifadelerin çarpıklık ve basıklık katsayıları ve Q-Q grafikleri incelendiğinde ifadelerin normal dağılımlı olduklarına karar verilmiştir. Bu bulgulara göre verilerin normal dağılımlı olması için Trochim ve Donnelly, 2006 ve George ve Mallery, 2010'a göre; çarpıklık ve basıklık katsayısı değerlerinin -2 ile +2 arasında olması gerekmektedir. Buradan hareketle tüm soruların normal dağılımlı olduğunu söyleyebiliriz. Sorular içerisinde en yüksek ortalamayı $3,69 \approx 4$: Katılıyorum ile "Mahalle Olduktan Sonra Afet ve Acil Durum Hizmetleri İyileşti" ve "Mahalle Olduktan Sonra İbadethanelerin Bakım ve Onarımı Hizmetleri İyileşti" ifadelerine verilen yanıtlar oluşturmuştur. En küçük ortalamayı ise $2,04 \approx 2$: Katılmıyorum ile "Mahalle Olduktan Sonra Geleneksel ve Kültürel Tip Mimari Proje Hizmetleri İyileşti" ifadesine verilen yanıtlar oluşturmuştur. Sorular içerisinde en yüksek standart sapma değerini $s=1,031$ ile "Mahalle Olduktan Sonra Ulaşım ve Toplu Taşıma (Belediye Otobüsü) Hizmetleri İyileşti" ifadesi ve en düşük standart sapma değerini ise $s=0,519$ ile "Mahalle Olduktan Sonra İbadethanelerin Bakım ve Onarımı Hizmetleri İyileşti" ifadesine verilen cevaplar oluşturmuştur.

Katılımcıların görüşlerine göre yerel kamu hizmetlerinin etkenlik düzeyini ölçen ifadeler, ortalamalar üzerinden değerlendirildiğinde, “Mahalle Olduktan Sonra İçme ve Kullanma Suyu Hizmetleri İyileşti” ifadesine 3,56≈4 ile “Katılıyorum” yanıtı verilmiştir. “Mahalle Olduktan Sonra Altyapı - Kanalizasyon Hizmetleri İyileşti” ifadesine 2,56≈3 ile “Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum” yanıtı verilmiştir. “Mahalle Olduktan Sonra Mezarlık Bakımı, Onarımı ve Defin Hizmetleri İyileşti” ifadesine 3,52≈4 ile “Katılıyorum” yanıtı verilmiştir. “Mahalle Olduktan Sonra Ulaşım ve Toplu Taşıma (Belediye Otobüsü) Hizmetleri İyileşti” ifadesine 3,16≈3 ile “Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum” yanıtı verilmiştir. “Mahalle Olduktan Sonra İtfaiye Hizmetleri İyileşti” ifadesine 3,52≈4 ile “Katılıyorum” yanıtı verilmiştir. “Mahalle Olduktan Sonra Tarım ve Hayvancılığı Destekleme Hizmetleri İyileşti” ifadesine 3,53≈4 ile “Katılıyorum” yanıtı verilmiştir. “Mahalle Olduktan Sonra Yolların Yapım, Onarımı ve Karla Mücadele Hizmetleri İyileşti” ifadesine 3,50≈4 ile “Katılıyorum” yanıtı verilmiştir. “Mahalle Olduktan Sonra Çöp Toplama ve Temizlik Hizmetleri İyileşti” ifadesine 3,66≈4 ile “Katılıyorum” yanıtı verilmiştir. “Mahalle Olduktan Sonra Afet ve Acil Durum Hizmetleri İyileşti” ifadesine 3,69≈4 ile “Katılıyorum” yanıtı verilmiştir. “Mahalle Olduktan Sonra Yaşlılar, Engelliler, Kadınlar, Gençler ve Çocuklara Yönelik Sağlık, Sosyal ve Kültürel Hizmetler İyileşti” ifadesine 3,66≈4 ile “Katılıyorum” yanıtı verilmiştir. “Mahalle Olduktan Sonra Cadde, Sokak ve Bina Numaralandırma Hizmetleri İyileşti” ifadesine 3,54≈4 ile “Katılıyorum” yanıtı verilmiştir. “Mahalle Olduktan Sonra Geleneksel ve Kültürel Tip Mimari Proje Hizmetleri İyileşti” ifadesine 2,04≈2 ile “Katılmıyorum” yanıtı verilmiştir. “Mahalle Olduktan Sonra Zabıta Hizmetleri İyileşti” ifadesine 3,52≈4 ile “Katılıyorum” yanıtı verilmiştir. “Mahalle Olduktan Sonra Katı Atık Depolama ve Bertaraf Hizmetleri İyileşti” ifadesine 3,57≈4 ile “Katılıyorum” yanıtı verilmiştir. “Mahalle Olduktan Sonra Çevrenin, Tarım Alanlarının ve Su Havzalarının Korunması Hizmetleri İyileşti” ifadesine 3,68≈4 ile “Katılıyorum” yanıtı verilmiştir. “Mahalle Olduktan Sonra İbadethanelerin Bakım ve Onarımı Hizmetleri İyileşti” ifadesine 3,69≈4 ile “Katılıyorum” yanıtı verilmiştir. “Mahalle Olduktan Sonra İmar Uygulamaları ve Yapı Ruhsat Hizmetleri İyileşti” ifadesine 3,31≈3 ile “Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum” yanıtı verilmiştir. “Mahalle

Olduktan Sonra Amatör Spor Kulüplerine Yönelik Hizmetler İyileşti” ifadesine 3,06≈3 ile “Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum” yanıtı verilmiştir.

3.3. BELDEDEN ve KÖYDEN MAHALLEYE DÖNÜŞEN YERLERDE SUNULAN YEREL KAMU HİZMETLERİNİN ETKENLİK DÜZEYLERİNİN DEMOGRAFİK FARKLILIKLARA GÖRE BELİRLENMESİNE YÖNELİK YAPILAN TESTLERE AİT ANALİZLER

Beldeden ve köyden mahalleye dönüşen yerlerde sunulan yerel kamu hizmetlerinin etkenlik düzeyini ölçen ifadelerin (soruların) tamamı normal dağılımlı olduğu için parametrik testler uygulanmıştır. Parametrik testlerden iki grup farklılıkların incelenmesinde Bağımsız Örneklem t Testi, ikiden fazla grup farklılıklarının incelenmesinde Tek Yönlü Varyans Analizi testleri uygulanmıştır. Çoklu karşılaştırmaların incelenmesinde de LSD ve Tamhane testleri uygulanmış olup analiz sonuçları aşağıdadır.

3.3.1. Cinsiyetlerine Göre Vatandaşların Yerel Kamu Hizmetlerinin Etkenlik Düzeyini Algılama Boyutları Arasındaki Farklılıkların Parametrik Bağımsız Örneklem t Testi

Araştırmaya katılan vatandaşların cinsiyetlerine göre, sunulan yerel kamu hizmetlerinin etkenlik düzeylerini algılama boyutları arasındaki farklılıkları gösteren parametrik Bağımsız Örneklem t Testi sonuçları Tablo 3.6’da sunulmuştur.

H1: Cinsiyetlerine göre vatandaşların yerel kamu hizmetlerinin etkenlik düzeyini algılama boyutları arasında anlamlı bir farklılık vardır.

Tablo 3.6: Cinsiyetlerine Göre Vatandaşların Yerel Kamu Hizmetlerinin Etkenlik Düzeylerini Algılama Boyutları Arasındaki Farklılıkların Parametrik Bağımsız Örneklem t Testi Sonuçları

	Cinsiyetiniz	n	Ortalama	t	p
Mahalle Olduktan Sonra İçme ve Kullanma Suyu Hizmetleri İyileşti.	Kadın	561	3,53	-1,124	,261
	Erkek	1562	3,57		
Mahalle Olduktan Sonra Altyapı - Kanalizasyon Hizmetleri İyileşti.	Kadın	561	2,52	-,981	,327
	Erkek	1562	2,57		
Mahalle Olduktan Sonra Mezarlık Bakımı, Onarımı ve Defin Hizmetleri İyileşti.	Kadın	561	3,47	-1,833	,067
	Erkek	1562	3,54		
Mahalle Olduktan Sonra Ulaşım ve	Kadın	561	3,19	,897	,370

Toplu Taşıma (Belediye Otobüsü) Hizmetleri İyileşti.	Erkek	1562	3,14		
Mahalle Olduktan Sonra İtfaiye Hizmetleri İyileşti.	Kadın	561	3,48	-1,309	,191
	Erkek	1562	3,53		
Mahalle Olduktan Sonra Tarım ve Hayvancılığı Destekleme Hizmetleri İyileşti.	Kadın	561	3,48	-1,699	,089
	Erkek	1562	3,55		
Mahalle Olduktan Sonra Yolların Yapım, Onarımı ve Karla Mücadele Hizmetleri İyileşti.	Kadın	561	3,46	-1,449	,148
	Erkek	1562	3,52		
Mahalle Olduktan Sonra Çöp Toplama ve Temizlik Hizmetleri İyileşti.	Kadın	561	3,62	-2,256	,024
	Erkek	1562	3,68		
Mahalle Olduktan Sonra Afet ve Acil Durum Hizmetleri İyileşti.	Kadın	561	3,64	-2,270	,023
	Erkek	1562	3,70		
Mahalle Olduktan Sonra Yaşlılar, Engelliler, Kadımlar, Gençler ve Çocuklara Yönelik Sağlık, Sosyal ve Kültürel Hizmetler İyileşti.	Kadın	561	3,62	-1,802	,072
	Erkek	1562	3,67		
Mahalle Olduktan Sonra Cadde, Sokak ve Bina Numaralandırma Hizmetleri İyileşti.	Kadın	561	3,49	-1,482	,138
	Erkek	1562	3,55		
Mahalle Olduktan Sonra Geleneksel ve Kültürel Tip Mimari Proje Hizmetleri İyileşti.	Kadın	561	2,02	-,651	,515
	Erkek	1562	2,04		
Mahalle Olduktan Sonra Zabıta Hizmetleri İyileşti.	Kadın	561	3,48	-1,630	,103
	Erkek	1562	3,55		
Mahalle Olduktan Sonra Katı Atık Depolama ve Bertaraf Hizmetleri İyileşti.	Kadın	561	3,53	-1,258	,209
	Erkek	1562	3,58		
Mahalle Olduktan Sonra Çevrenin, Tarım Alanlarının ve Su Havzalarının Korunması Hizmetleri İyileşti.	Kadın	561	3,60	-3,461	,001
	Erkek	1562	3,70		
Mahalle Olduktan Sonra İbadethanelerin Bakım ve Onarımı Hizmetleri İyileşti.	Kadın	561	3,65	-2,333	,020
	Erkek	1562	3,71		
Mahalle Olduktan Sonra İmar Uygulamaları ve Yapı Ruhsat Hizmetleri İyileşti.	Kadın	561	3,24	-3,104	,002
	Erkek	1562	3,33		
Mahalle Olduktan Sonra Amatör Spor Kulüplerine Yönelik Hizmetler İyileşti.	Kadın	561	3,03	-1,382	,167
	Erkek	1562	3,07		

(1:Hiç Katılmıyorum 2:Katılıyorum 3:Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum 4:Katılıyorum 5:Kesinlikle Katılıyorum)

“Mahalle Olduktan Sonra Çöp Toplama ve Temizlik Hizmetleri İyileşti.” (p=0,024< α =0,05), “Mahalle Olduktan Sonra Afet ve Acil Durum Hizmetleri İyileşti.” (p=0,023< α =0,05), “Mahalle Olduktan Sonra Çevrenin, Tarım Alanlarının ve Su Havzalarının Korunması Hizmetleri İyileşti.” (p=0,001< α =0,05), “Mahalle Olduktan Sonra İbadethanelerin Bakım ve Onarımı Hizmetleri İyileşti.” (p=0,020< α =0,05) ve “Mahalle Olduktan Sonra İmar Uygulamaları ve Yapı Ruhsat

Hizmetleri İyileşti.” ($p=0,002<\alpha=0,05$) ifadeleri için H1 (Cinsiyetlerine göre vatandaşların yerel kamu hizmetlerinin etkenlik düzeyini algılama boyutları arasında anlamlı bir farklılık vardır.) hipotezi kabul edilirken diğer ifadeler için kabul edilmemiştir. Farklılıkların belirlendiği ifadelerin yorumları aşağıda verilmiştir.

“Mahalle Olduktan Sonra Çöp Toplama ve Temizlik Hizmetleri İyileşti.” ifadesine kadınlar $3,62\approx 4$ ve erkekler $3,68\approx 4$ ortalama ile “Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. “Mahalle Olduktan Sonra Afet ve Acil Durum Hizmetleri İyileşti.” ifadesine kadınlar $3,64\approx 4$ ve erkekler $3,70\approx 4$ ortalama ile “Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. “Mahalle Olduktan Sonra Çevrenin, Tarım Alanlarının ve Su Havzalarının Korunması Hizmetleri İyileşti.” ifadesine kadınlar $3,60\approx 4$ ve erkekler $3,70\approx 4$ ortalama ile “Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. “Mahalle Olduktan Sonra İbadethanelerin Bakım ve Onarımı Hizmetleri İyileşti.” ifadesine kadınlar $3,65\approx 4$ ve erkekler $3,71\approx 4$ ortalama ile “Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. “Mahalle Olduktan Sonra İmar Uygulamaları ve Yapı Ruhsat Hizmetleri İyileşti.” ifadesine kadınlar $3,24\approx 3$ ve erkekler $3,33\approx 3$ ortalama ile “Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum” yanıtını vermişlerdir. Kadınların erkeklere kıyasla daha düşük ortalama değerine sahip olduğu görülmektedir. Erkek katılımcılar kadın katılımcılara kıyasla yerel kamu hizmetlerinin etkenlik düzeyinin yüksek olduğunu düşünmektedir.

3.3.2. Medeni Durumlarına Göre Vatandaşların Yerel Kamu Hizmetlerinin Etkenlik Düzeyini Algılama Boyutları Arasındaki Farklılıkların Parametrik Bağımsız Örneklem t Testi

Araştırmaya katılan vatandaşların medeni durumlarına göre, sunulan yerel kamu hizmetlerinin etkenlik düzeylerini algılama boyutları arasındaki farklılıkları gösteren parametrik Bağımsız Örneklem t Testi sonuçları Tablo 3.7’de sunulmuştur.

H2: Medeni durumlarına göre vatandaşların yerel kamu hizmetlerinin etkenlik düzeyini algılama boyutları arasında anlamlı bir farklılık vardır.

Tablo 3.7: Medeni Durumlarına Göre Vatandaşların Yerel Kamu Hizmetlerinin Etkenlik Düzeylerini Algılama Boyutları Arasındaki Farklılıkların Parametrik Bağımsız Örneklem t Testi Sonuçları

	Medeni Durumunuz	n	Ortalama	t	p
Mahalle Olduktan Sonra İçme ve Kullanma Suyu Hizmetleri İyileşti.	Evli	2011	3,56	,006	,995
	Bekâr	112	3,56		
Mahalle Olduktan Sonra Altyapı - Kanalizasyon Hizmetleri İyileşti.	Evli	2011	2,55	-,087	,930
	Bekâr	112	2,56		
Mahalle Olduktan Sonra Mezarlık Bakımı, Onarımı ve Defin Hizmetleri İyileşti.	Evli	2011	3,52	-,146	,884
	Bekâr	112	3,54		
Mahalle Olduktan Sonra Ulaşım ve Toplu Taşıma (Belediye Otobüsü) Hizmetleri İyileşti.	Evli	2011	3,15	-,903	,367
	Bekâr	112	3,24		
Mahalle Olduktan Sonra İtfaiye Hizmetleri İyileşti.	Evli	2011	3,52	,123	,902
	Bekâr	112	3,51		
Mahalle Olduktan Sonra Tarım ve Hayvancılığı Destekleme Hizmetleri İyileşti.	Evli	2011	3,53	,086	,932
	Bekâr	112	3,53		
Mahalle Olduktan Sonra Yolların Yapım, Onarımı ve Karla Mücadele Hizmetleri İyileşti.	Evli	2011	3,50	,119	,905
	Bekâr	112	3,49		
Mahalle Olduktan Sonra Çöp Toplama ve Temizlik Hizmetleri İyileşti.	Evli	2011	3,67	2,183	,031
	Bekâr	112	3,54		
Mahalle Olduktan Sonra Afet ve Acil Durum Hizmetleri İyileşti.	Evli	2011	3,69	2,031	,044
	Bekâr	112	3,57		
Mahalle Olduktan Sonra Yaşlılar, Engelliler, Kadınlar, Gençler ve Çocuklara Yönelik Sağlık, Sosyal ve Kültürel Hizmetler İyileşti.	Evli	2011	3,66	1,994	,048
	Bekâr	112	3,54		
Mahalle Olduktan Sonra Cadde, Sokak ve Bina Numaralandırma Hizmetleri İyileşti.	Evli	2011	3,53	-,480	,631
	Bekâr	112	3,57		
Mahalle Olduktan Sonra Geleneksel ve Kültürel Tip Mimari Proje Hizmetleri İyileşti.	Evli	2011	2,04	1,756	,081
	Bekâr	112	1,96		
Mahalle Olduktan Sonra Zabıta Hizmetleri İyileşti.	Evli	2011	3,52	-,034	,973
	Bekâr	112	3,53		
Mahalle Olduktan Sonra Katı Atık Depolama ve Bertaraf Hizmetleri İyileşti.	Evli	2011	3,57	-,019	,985
	Bekâr	112	3,57		
Mahalle Olduktan Sonra Çevrenin, Tarım Alanlarının ve Su Havzalarının Korunması Hizmetleri İyileşti.	Evli	2011	3,68	1,510	,134
	Bekâr	112	3,59		
Mahalle Olduktan Sonra İbadethanelerin Bakım ve Onarımı Hizmetleri İyileşti.	Evli	2011	3,70	1,653	,101
	Bekâr	112	3,60		
Mahalle Olduktan Sonra İmar Uygulamaları ve Yapı Ruhsat Hizmetleri İyileşti.	Evli	2011	3,31	-,059	,953
	Bekâr	112	3,31		
Mahalle Olduktan Sonra Amatör Spor Kulüplerine Yönelik Hizmetler İyileşti.	Evli	2011	3,05	-1,249	,214
	Bekâr	112	3,31		

(1:Hiç Katılmıyorum 2:Katılmıyorum 3:Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum 4:Katılıyorum 5:Kesinlikle Katılıyorum)

“Mahalle Olduktan Sonra Çöp Toplama ve Temizlik Hizmetleri İyileşti.” ($p=0,031<\alpha=0,05$), “Mahalle Olduktan Sonra Afet ve Acil Durum Hizmetleri İyileşti.” ($p=0,044<\alpha=0,05$) ve “Mahalle Olduktan Sonra Yaşlılar, Engelliler, Kadınlar, Gençler ve Çocuklara Yönelik Sağlık, Sosyal ve Kültürel Hizmetler İyileşti.” ($p=0,048<\alpha=0,05$) ifadeleri için H2 (Medeni durumlarına göre vatandaşların yerel kamu hizmetlerinin etkenlik düzeyini algılama boyutları arasında anlamlı bir farklılık vardır.) hipotezi kabul edilirken diğer ifadeler için kabul edilmemiştir. Farklılıkların belirlendiği ifadelerin yorumları aşağıda verilmiştir.

“Mahalle Olduktan Sonra Çöp Toplama ve Temizlik Hizmetleri İyileşti.” ifadesine evliler $3,67\approx 4$ ve bekârlar $3,54\approx 4$ ortalama ile “Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. “Mahalle Olduktan Sonra Afet ve Acil Durum Hizmetleri İyileşti.” ifadesine evliler $3,69\approx 4$ ve bekârlar $3,57\approx 4$ ortalama ile “Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. “Mahalle Olduktan Sonra Yaşlılar, Engelliler, Kadınlar, Gençler ve Çocuklara Yönelik Sağlık, Sosyal ve Kültürel Hizmetler İyileşti.” ifadesine evliler $3,66\approx 4$ ve bekârlar $3,54\approx 4$ ortalama ile “Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Bekârların evlilere kıyasla daha düşük ortalama değerine sahip olduğu görülmektedir. Evli katılımcılar bekâr katılımcılara kıyasla yerel kamu hizmetlerinin etkenlik düzeyinin yüksek olduğunu düşünmektedir.

3.3.3. Yaşlarına Göre Vatandaşların Yerel Kamu Hizmetlerinin Etkenlik Düzeyini Algılama Boyutları Arasındaki Farklılıkların Parametrik Tek Yönlü Varyans Analizi Testi

Araştırmaya katılan vatandaşların yaşlarına göre, sunulan yerel kamu hizmetlerinin etkenlik düzeylerini algılama boyutları arasındaki farklılıkları gösteren parametrik Tek Yönlü Varyans Analizi Testi sonuçları Tablo 3.8’de sunulmuştur.

H3: Yaşlarına göre vatandaşların yerel kamu hizmetlerinin etkenlik düzeyini algılama boyutları arasında anlamlı bir farklılık vardır.

Tablo 3.8: Yaşlarına Göre Vatandaşların Yerel Kamu Hizmetlerinin Etkenlik Düzeylerini Algılama Boyutları Arasındaki Farklılıkların Parametrik Tek Yönlü Varyans Analizi Testi Sonuçları

	n	Ortalama	F	p

Mahalle Olduktan Sonra İçme ve Kullanma Suyu Hizmetleri İyileşti.	26-30	346	3,53	1,381	,247
	31-35	116	3,59		
	36-40	280	3,64		
	41 ve üzeri	1381	3,55		
Mahalle Olduktan Sonra Altyapı Kanalizasyon Hizmetleri İyileşti.	26-30	346	2,67	7,982	,000
	31-35	116	2,64		
	36-40	280	2,71		
	41 ve üzeri	1381	2,49		
Mahalle Olduktan Sonra Mezarlık Bakımı, Onarımı ve Defin Hizmetleri İyileşti.	26-30	346	3,60	2,585	,052
	31-35	116	3,60		
	36-40	280	3,58		
	41 ve üzeri	1381	3,49		
Mahalle Olduktan Sonra Ulaşım ve Toplu Taşıma (Belediye Otobüsü) Hizmetleri İyileşti.	26-30	346	3,54	21,590	,000
	31-35	116	3,31		
	36-40	280	3,05		
	41 ve üzeri	1381	3,07		
Mahalle Olduktan Sonra İtfaiye Hizmetleri İyileşti.	26-30	346	3,60	2,805	,038
	31-35	116	3,58		
	36-40	280	3,58		
	41 ve üzeri	1381	3,48		
Mahalle Olduktan Sonra Tarım ve Hayvancılığı Destekleme Hizmetleri İyileşti.	26-30	346	3,59	2,281	,077
	31-35	116	3,62		
	36-40	280	3,59		
	41 ve üzeri	1381	3,50		
Mahalle Olduktan Sonra Yolların Yapım, Onarımı ve Karla Mücadele Hizmetleri İyileşti.	26-30	346	3,59	2,819	,038
	31-35	116	3,58		
	36-40	280	3,54		
	41 ve üzeri	1381	3,46		
Mahalle Olduktan Sonra Çöp Toplama ve Temizlik Hizmetleri İyileşti.	26-30	346	3,62	,788	,500
	31-35	116	3,65		
	36-40	280	3,68		
	41 ve üzeri	1381	3,67		
Mahalle Olduktan Sonra Afet ve Acil Durum Hizmetleri İyileşti.	26-30	346	3,63	2,295	,076
	31-35	116	3,67		
	36-40	280	3,74		
	41 ve üzeri	1381	3,69		
Mahalle Olduktan Sonra Yaşlılar, Engelliler, Kadınlar, Gençler ve Çocuklara Yönelik Sağlık, Sosyal ve Kültürel Hizmetler İyileşti.	26-30	346	3,62	,693	,556
	31-35	116	3,66		
	36-40	280	3,68		
	41 ve üzeri	1381	3,66		
Mahalle Olduktan Sonra Cadde, Sokak ve	26-30	346	3,60	2,771	,040

Bina Numaralandırma Hizmetleri İyileşti.	31-35	116	3,64		
	36-40	280	3,60		
	41 ve üzeri	1381	3,50		
Mahalle Olduktan Sonra Geleneksel ve Kültürel Tip Mimari Proje Hizmetleri İyileşti.	26-30	346	2,08	,880	,451
	31-35	116	2,04		
	36-40	280	2,03		
Mahalle Olduktan Sonra Zabıta Hizmetleri İyileşti.	41 ve üzeri	1381	2,03	2,603	,050
	26-30	346	3,60		
	31-35	116	3,60		
Mahalle Olduktan Sonra Zabıta Hizmetleri İyileşti.	36-40	280	3,58	2,150	,092
	41 ve üzeri	1381	3,49		
	26-30	346	3,60		
Mahalle Olduktan Sonra Katı Atık Depolama ve Bertaraf Hizmetleri İyileşti.	31-35	116	3,63	1,594	,189
	36-40	280	3,67		
	41 ve üzeri	1381	3,54		
Mahalle Olduktan Sonra Çevrenin, Tarım Alanlarının ve Su Havzalarının Korunması Hizmetleri İyileşti.	26-30	346	3,64	1,930	,123
	31-35	116	3,59		
	36-40	280	3,70		
Mahalle Olduktan Sonra İbadethanelerin Bakım ve Onarımı Hizmetleri İyileşti.	41 ve üzeri	1381	3,69	1,320	,266
	26-30	346	3,63		
	31-35	116	3,69		
Mahalle Olduktan Sonra İmar Uygulamaları ve Yapı Ruhsat Hizmetleri İyileşti.	36-40	280	3,72	2,828	,037
	41 ve üzeri	1381	3,70		
	26-30	346	3,31		
Mahalle Olduktan Sonra Amatör Spor Kulüplerine Yönelik Hizmetler İyileşti.	31-35	116	3,42	2,828	,037
	36-40	280	3,31		
	41 ve üzeri	1381	3,30		
Mahalle Olduktan Sonra Amatör Spor Kulüplerine Yönelik Hizmetler İyileşti.	26-30	346	3,10	2,828	,037
	31-35	116	3,14		
	36-40	280	3,00		
Mahalle Olduktan Sonra Amatör Spor Kulüplerine Yönelik Hizmetler İyileşti.	41 ve üzeri	1381	3,05	2,828	,037
	26-30	346	3,10		
	31-35	116	3,14		

(1:Hiç Katılmıyorum 2:Katılmıyorum 3:Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum 4:Katılıyorum 5:Kesinlikle Katılıyorum)

“Mahalle Olduktan Sonra Altyapı - Kanalizasyon Hizmetleri İyileşti.” (p=0,000<α= 0,05), “Mahalle Olduktan Sonra Mahalle Olduktan Sonra Ulaşım ve Toplu Taşıma (Belediye Otobüsü) Hizmetleri İyileşti.” (p=0,000<α= 0,05), “Mahalle Olduktan Sonra Mahalle Olduktan Sonra İtfaiye Hizmetleri İyileşti.” (p=0,038<α= 0,05), “Mahalle Olduktan Sonra Yolların Yapım, Onarımı ve Karla Mücadele Hizmetleri

İyileşti.” ($p=0,038 < \alpha = 0,05$), “Mahalle Olduktan Sonra Cadde, Sokak ve Bina Numaralandırma Hizmetleri İyileşti.” ($p=0,040 < \alpha = 0,05$) ve “Mahalle Olduktan Sonra Amatör Spor Kulüplerine Yönelik Hizmetler İyileşti.” ($p=0,037 < \alpha = 0,05$) ifadeleri için vatandaşların yaşlarına göre, sunulan yerel kamu hizmetlerinin etkenlik düzeyini algılama boyutları arasında anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. H3 (Yaşlarına göre vatandaşların yerel kamu hizmetlerinin etkenlik düzeyini algılama boyutları arasında anlamlı bir farklılık vardır.) hipotezi bu ifadeler için kabul edilmiştir. Diğer ifadeler için ise farklılıklar olmadığı belirlenmiştir. Farklılığın belirlendiği “Mahalle Olduktan Sonra Altyapı - Kanalizasyon Hizmetleri İyileşti.”, “Mahalle Olduktan Sonra Yaşlılar, Engelliler, Kadınlar, Gençler ve Çocuklara Yönelik Sağlık, Sosyal ve Kültürel Hizmetler İyileşti.” ve “Mahalle Olduktan Sonra Cadde, Sokak ve Bina Numaralandırma Hizmetleri İyileşti.” ifadeleri için ortalamalar arası fark kontrolü testleri (Post-hoc test) uygulanmıştır. Ortalamalar arası fark kontrolü testleri sonuçları aşağıdaki gibidir. Varyans analizinde farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek amacıyla ortalamalar arası fark kontrolü testleri yapılması gerekmektedir. Ortalamalar arası fark kontrolü testlerinden en yaygın kullanılanlardan biri olan LSD testi varyanslar eşit olması ve bir diğeri olan Tamhane testi ise varyansların eşit olmadığı durumda kullanılır. Varyansların eşitliği (homojenliği) incelemesi Levene testiyle yapılır. Varyansların eşitlik incelemesi (Levene) testi Tablo 3.9’da gösterilmiştir.

Tablo 3.9: Yaşlarına Göre Vatandaşların Yerel Kamu Hizmetlerinin Etkenlik Düzeylerini Algılama Boyutları Arasındaki Farklılıklara Ait Varyansların Eşitlik İncelemesi (Levene) Testi Sonuçları

	Levene Statistic	df1	df2	Sig.
Mahalle Olduktan Sonra Altyapı - Kanalizasyon Hizmetleri İyileşti.	26,491	3	2119	,000
Mahalle Olduktan Sonra Ulaşım ve Toplu Taşıma (Belediye Otobüsü) Hizmetleri İyileşti.	62,365	3	2119	,000
Mahalle Olduktan Sonra İtfaiye Hizmetleri İyileşti.	7,782	3	2119	,000
Mahalle Olduktan Sonra Yolların Yapım, Onarımı ve Karla Mücadele Hizmetleri İyileşti.	8,331	3	2119	,000
Mahalle Olduktan Sonra Cadde, Sokak ve Bina Numaralandırma Hizmetleri İyileşti.	8,423	3	2119	,000
Mahalle Olduktan Sonra Amatör Spor Kulüplerine Yönelik Hizmetler İyileşti.	9,355	3	2119	,000

Levene testi sonucunda; “Mahalle Olduktan Sonra Altyapı - Kanalizasyon Hizmetleri İyileşti.” ifadesi için ($p=0,000<\alpha= 0,05$), “Mahalle Olduktan Sonra Mahalle Olduktan Sonra Ulaşım ve Toplu Taşıma (Belediye Otobüsü) Hizmetleri İyileşti.” ifadesi için ($p=0,000<\alpha= 0,05$), “Mahalle Olduktan Sonra Mahalle Olduktan Sonra İtfaiye Hizmetleri İyileşti.” ifadesi için ($p=0,000<\alpha= 0,05$), “Mahalle Olduktan Sonra Yolların Yapım, Onarımı ve Karla Mücadele Hizmetleri İyileşti.” ifadesi için ($p=0,000<\alpha= 0,05$), “Mahalle Olduktan Sonra Cadde, Sokak ve Bina Numaralandırma Hizmetleri İyileşti.” ifadesi için ($p=0,000<\alpha= 0,05$) ve “Mahalle Olduktan Sonra Amatör Spor Kulüplerine Yönelik Hizmetler İyileşti.” ifadesi için ($p=0,000<\alpha= 0,05$) olduğu görülmüştür. Bu ifadeler için varyanslar homojendir yani eşit değildir yorumu yapılabilir. Bu durumda ortalamalar arası fark kontrolü testlerinden en yaygın kullanılanlardan biri olan Tamhane testi uygulanmış olup analiz sonuçları Tablo 3.10’da gösterilmiştir.

Tablo 3.10: Yaşlarına Göre Vatandaşların Yerel Kamu Hizmetlerinin Etkenlik Düzeylerini Algılama Boyutları Arasındaki Farklılıkları İçin Çoklu Karşılaştırmalar Tamhane Testi Sonuçları

Dependent Variable	(I) Yaşınız	(J) Yaşınız	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.
Mahalle Olduktan Sonra Altyapı - Kanalizasyon Hizmetleri İyileşti.	26-30	31-35	,033	,101	1,000
		36-40	-,044	,076	,993
		41 üzeri	,183*	,055	,006
	31-35	26-30	-,033	,101	1,000
		36-40	-,076	,104	,976
		41 üzeri	,151	,090	,455
	36-40	26-30	,044	,076	,993
		31-35	,076	,104	,976
		41 üzeri	,227*	,062	,002
	41 üzeri	26-30	-,183*	,055	,006
		31-35	-,151	,090	,455
		36-40	-,227*	,062	,002
Mahalle Olduktan Sonra Ulaşım ve Toplu Taşıma (Belediye Otobüsü) Hizmetleri İyileşti.	26-30	31-35	,227	,108	,202
		36-40	,484*	,081	,000
		41 üzeri	,470*	,057	,000
	31-35	26-30	-,227	,108	,202
		36-40	,257	,115	,150
		41 üzeri	,243	,100	,094
	36-40	26-30	-,484*	,081	,000
		31-35	-,257	,115	,150
		41 üzeri	-,014	,069	1,000
	41 üzeri	26-30	-,470*	,057	,000
		31-35	-,243	,100	,094
		36-40	,014	,069	1,000
Mahalle Olduktan Sonra İtfaiye Hizmetleri İyileşti.	26-30	31-35	,021	,084	1,000
		36-40	,020	,062	1,000
		41 üzeri	,117	,047	,077
	31-35	26-30	-,021	,084	1,000

	36-40	36-40	-,001	,086	1,000	
		41 üzeri	,097	,076	,747	
		26-30	-,020	,062	1,000	
	41 üzeri	36-40	31-35	,001	,086	1,000
			41 üzeri	,098	,052	,304
			26-30	-,117	,047	,077
	Mahalle Olduktan Sonra Yolların Yapım, Onarımı ve Karla Mücadele Hizmetleri İyileşti.	26-30	31-35	,012	,086	1,000
			36-40	,047	,065	,978
			41 üzeri	,127*	,048	,049
31-35		26-30	-,012	,086	1,000	
		36-40	,035	,089	,999	
		41 üzeri	,115	,078	,605	
36-40		26-30	-,047	,065	,978	
		31-35	-,035	,089	,999	
		41 üzeri	,080	,054	,594	
41 üzeri	26-30	-,127*	,048	,049		
	31-35	-,115	,078	,605		
	36-40	-,080	,054	,594		
Mahalle Olduktan Sonra Cadde, Sokak ve Bina Numaralandırma Hizmetleri İyileşti.	26-30	31-35	-,043	,082	,996	
		36-40	-,005	,062	1,000	
		41 üzeri	,096	,047	,223	
	31-35	26-30	,043	,082	,996	
		36-40	,038	,085	,998	
		41 üzeri	,139	,074	,324	
	36-40	26-30	,005	,062	1,000	
		31-35	-,038	,085	,998	
		41 üzeri	,101	,051	,264	
41 üzeri	26-30	-,096	,047	,223		
	31-35	-,139	,074	,324		
	36-40	-,101	,051	,264		
Mahalle Olduktan Sonra Amatör Spor Kulüplerine Yönelik Hizmetler İyileşti.	26-30	31-35	-,037	,067	,995	
		36-40	,101	,043	,113	
		41 üzeri	,048	,032	,580	
	31-35	26-30	,037	,067	,995	
		36-40	,138	,068	,235	
		41 üzeri	,085	,061	,669	
	36-40	26-30	-,101	,043	,113	
		31-35	-,138	,068	,235	
		41 üzeri	-,053	,035	,566	
41 üzeri	26-30	-,048	,032	,580		
	31-35	-,085	,061	,669		
	36-40	,053	,035	,566		

“Mahalle Olduktan Sonra Altyapı - Kanalizasyon Hizmetleri İyileşti.” ifadesine verilen cevaplar arasında yaş durumu değişkenine göre; 41 ve üzeri yaş grubu ile 26-30 yaş grubu ve 36-40 yaş grubu arasında farklılık vardır. “Mahalle Olduktan Sonra Mahalle Olduktan Sonra Ulaşım ve Toplu Taşıma (Belediye Otobüsü) Hizmetleri İyileşti.” ifadesine verilen cevaplar arasında yaş durumu değişkenine göre; 26-30 yaş grubu ile 36-40 yaş grubu ve 41 ve üzeri yaş grubu arasında farklılık vardır.

“Mahalle Olduktan Sonra Mahalle Olduktan Sonra İtfaiye Hizmetleri İyileşti.” ifadesine verilen cevaplar arasında yaş durumu değişkenine göre; bütün yaş grupları arasında herhangi bir farklılık yoktur. “Mahalle Olduktan Sonra Yolların Yapım, Onarımı ve Karla Mücadele Hizmetleri İyileşti.” ifadesine verilen cevaplar arasında yaş durumu değişkenine göre; 26-30 yaş grubu ile 41 ve üzeri yaş grubu arasında farklılık vardır. “Mahalle Olduktan Sonra Cadde, Sokak ve Bina Numaralandırma Hizmetleri İyileşti.” ifadesine verilen cevaplar arasında yaş durumu değişkenine göre bütün yaş grupları arasında herhangi bir farklılık yoktur. “Mahalle Olduktan Sonra Amatör Spor Kulüplerine Yönelik Hizmetler İyileşti.” ifadesine verilen cevaplar arasında yaş durumu değişkenine göre; bütün yaş grupları arasında herhangi bir farklılık yoktur. 26-30 yaş grubu ve 36-40 yaş grubunda olan katılımcılar yerel kamu hizmetlerinin etkenlik düzeyinin yüksek olduğunu düşünmektedir.

3.3.4. Eğitim Durumlarına Göre Vatandaşların Yerel Kamu Hizmetlerinin Etkenlik Düzeyini Algılama Boyutları Arasındaki Farklılıkların Parametrik Bağımsız Örneklem t Testi

Araştırmaya katılan vatandaşların eğitim durumlarına göre, sunulan yerel kamu hizmetlerinin etkenlik düzeylerini algılama boyutları arasındaki farklılıkları gösteren parametrik Bağımsız Örneklem t Testi sonuçları Tablo 3.11’de sunulmuştur.

H4: Eğitim durumlarına göre vatandaşların yerel kamu hizmetlerinin etkenlik düzeyini algılama boyutları arasında anlamlı bir farklılık vardır.

Tablo 3.11: Eğitim Durumlarına Göre Vatandaşların Yerel Kamu Hizmetlerinin Etkenlik Düzeylerini Algılama Boyutları Arasındaki Farklılıkların Parametrik Bağımsız Örneklem t Testi Sonuçları

	Eğitim Durumunuz	n	Ortalama	t	p
Mahalle Olduktan Sonra İçme ve Kullanma Suyu Hizmetleri İyileşti.	İlköğretim-Ortaöğretim	1788	3,57	,775	,439
	Lise	335	3,53		
Mahalle Olduktan Sonra Altyapı - Kanalizasyon Hizmetleri İyileşti.	İlköğretim-Ortaöğretim	1788	2,51	-4,982	,000
	Lise	335	2,79		
Mahalle Olduktan Sonra Mezarlık Bakımı, Onarımı ve Defin Hizmetleri İyileşti.	İlköğretim-Ortaöğretim	1788	3,50	-3,596	,000
	Lise	335	3,66		
Mahalle Olduktan Sonra Ulaşım ve Toplu Taşıma (Belediye Otobüsü) Hizmetleri İyileşti.	İlköğretim-Ortaöğretim	1788	3,12	-3,851	,000
	Lise	335	3,36		

Mahalle Olduktan Sonra İtfaiye Hizmetleri İyileşti.	İlköğretim-Ortaöğretim	1788	3,49	-3,512	,000
	Lise	335	3,65		
Mahalle Olduktan Sonra Tarım ve Hayvancılığı Destekleme Hizmetleri İyileşti.	İlköğretim-Ortaöğretim	1788	3,51	-3,342	,001
	Lise	335	3,66		
Mahalle Olduktan Sonra Yolların Yapım, Onarımı ve Karla Mücadele Hizmetleri İyileşti.	İlköğretim-Ortaöğretim	1788	3,48	-3,394	,001
	Lise	335	3,63		
Mahalle Olduktan Sonra Çöp Toplama ve Temizlik Hizmetleri İyileşti.	İlköğretim-Ortaöğretim	1788	3,66	,461	,645
	Lise	335	3,65		
Mahalle Olduktan Sonra Afet ve Acil Durum Hizmetleri İyileşti.	İlköğretim-Ortaöğretim	1788	3,69	,871	,384
	Lise	335	3,66		
Mahalle Olduktan Sonra Yaşlılar, Engelliler, Kadınlar, Gençler ve Çocuklara Yönelik Sağlık, Sosyal ve Kültürel Hizmetler İyileşti.	İlköğretim-Ortaöğretim	1788	3,66	,373	,709
	Lise	335	3,64		
Mahalle Olduktan Sonra Cadde, Sokak ve Bina Numaralandırma Hizmetleri İyileşti.	İlköğretim-Ortaöğretim	1788	3,51	-3,756	,000
	Lise	335	3,67		
Mahalle Olduktan Sonra Geleneksel ve Kültürel Tip Mimari Proje Hizmetleri İyileşti.	İlköğretim-Ortaöğretim	1788	2,03	-,468	,640
	Lise	335	2,05		
Mahalle Olduktan Sonra Zabıta Hizmetleri İyileşti	İlköğretim-Ortaöğretim	1788	3,50	-3,494	,001
	Lise	335	3,66		
Mahalle Olduktan Sonra Katı Atık Depolama ve Bertaraf Hizmetleri İyileşti.	İlköğretim-Ortaöğretim	1788	3,55	-2,805	,005
	Lise	335	3,68		
Mahalle Olduktan Sonra Çevrenin, Tarım Alanlarının ve Su Havzalarının Korunması Hizmetleri İyileşti.	İlköğretim-Ortaöğretim	1788	3,68	1,538	,125
	Lise	335	3,63		
Mahalle Olduktan Sonra İbadethanelerin Bakım ve Onarımı Hizmetleri İyileşti.	İlköğretim-Ortaöğretim	1788	3,70	,724	,470
	Lise	335	3,67		
Mahalle Olduktan Sonra İmar Uygulamaları ve Yapı Ruhsat Hizmetleri İyileşti.	İlköğretim-Ortaöğretim	1788	3,30	-1,631	,104
	Lise	335	3,36		
Mahalle Olduktan Sonra Amatör Spor Kulüplerine Yönelik Hizmetler İyileşti.	İlköğretim-Ortaöğretim	1788	3,05	-,833	,405
	Lise	335	3,08		

(1:Hiç Katılmıyorum 2:Katılmıyorum 3:Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum 4:Katılıyorum 5:Kesinlikle Katılıyorum)

“Mahalle Olduktan Sonra Altyapı - Kanalizasyon Hizmetleri İyileşti.” ($p=0,000<\alpha=0,05$), “Mahalle Olduktan Sonra Mezarlık Bakımı, Onarımı ve Defin Hizmetleri İyileşti.” ($p=0,000<\alpha=0,05$), “Mahalle Olduktan Sonra Ulaşım ve Toplu Taşıma (Belediye Otobüsü) Hizmetleri İyileşti.” ($p=0,000<\alpha=0,05$), “Mahalle Olduktan Sonra İtfaiye Hizmetleri İyileşti.” ($p=0,000<\alpha=0,05$), “Mahalle Olduktan Sonra

Tarım ve Hayvancılığı Destekleme Hizmetleri İyileşti.” ($p=0,001<\alpha= 0,05$), “Mahalle Olduktan Sonra Yolların Yapım, Onarımı ve Karla Mücadele Hizmetleri İyileşti.” ($p=0,001<\alpha= 0,05$), “Mahalle Olduktan Sonra Cadde, Sokak ve Bina Numaralandırma Hizmetleri İyileşti.” ($p=0,000<\alpha= 0,05$), “Mahalle Olduktan Sonra Zabıta Hizmetleri İyileşti.” ($p=0,001<\alpha= 0,05$) ve “Mahalle Olduktan Sonra Katı Atık Depolama ve Bertaraf Hizmetleri İyileşti.” ($p=0,005<\alpha= 0,05$) ifadeleri için vatandaşların eğitim durumlarına göre, sunulan yerel kamu hizmetlerinin etkenlik düzeyini algılama boyutları arasında anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. H4 (Eğitim durumlarına göre vatandaşların yerel kamu hizmetlerinin etkenlik düzeyini algılama boyutları arasında anlamlı bir farklılık vardır.) hipotezi bu ifadeler için kabul edilmiştir. Diğer ifadeler için ise farklılıklar olmadığı belirlenmiştir.

“Mahalle Olduktan Sonra Altyapı - Kanalizasyon Hizmetleri İyileşti.” ifadesine ilköğretim-ortaöğretim mezunları $2,51\approx 3$ ve lise mezunları $2,79\approx 3$ ortalama ile “Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum” yanıtını vermişlerdir. “Mahalle Olduktan Sonra Mezarlık Bakımı, Onarımı ve Defin Hizmetleri İyileşti.” ifadesine ilköğretim-ortaöğretim mezunları $3,50\approx 4$ ve lise mezunları $3,66\approx 4$ ortalama ile “Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. “Mahalle Olduktan Sonra İtfaiye Hizmetleri İyileşti.” ifadesine ilköğretim-ortaöğretim mezunları $3,12\approx 3$ ve lise mezunları $3,36\approx 3$ ortalama ile “Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum” yanıtını vermişlerdir. “Mahalle Olduktan Sonra Tarım ve Hayvancılığı Destekleme Hizmetleri İyileşti.” ifadesine ilköğretim-ortaöğretim mezunları $3,49\approx 3$ ortalama ile “Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum” ve lise mezunları $3,65\approx 4$ ortalama ile “Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. “Mahalle Olduktan Sonra Yolların Yapım, Onarımı ve Karla Mücadele Hizmetleri İyileşti.” ifadesine ilköğretim-ortaöğretim mezunları $3,51\approx 4$ ve lise mezunları $3,66\approx 4$ ortalama ile “Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. “Mahalle Olduktan Sonra Cadde, Sokak ve Bina Numaralandırma Hizmetleri İyileşti.” ifadesine ilköğretim-ortaöğretim mezunları $3,48\approx 3$ ortalama ile “Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum” ve lise mezunları $3,63\approx 4$ ortalama ile “Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. “Mahalle Olduktan Sonra Zabıta Hizmetleri İyileşti.” ifadesine ilköğretim-ortaöğretim mezunları $3,51\approx 4$ ve lise mezunları $3,67\approx 4$ ortalama ile “Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. “Mahalle Olduktan Sonra Katı Atık Depolama ve Bertaraf Hizmetleri İyileşti.” ifadesine ilköğretim-ortaöğretim mezunları $3,50\approx 4$ ve lise mezunları

3,66≈4 ortalama ile ‘‘Katılıyorum’’ yanıtını vermişlerdir. İlköğretim-ortaöğretim mezunlarının, lise mezunlarına kıyasla daha düşük ortalama değerine sahip olduğu görülmektedir. Lise mezunu katılımcılar, ilköğretim-ortaöğretim mezunu katılımcılara kıyasla yerel kamu hizmetlerinin etkenlik düzeyinin yüksek olduğunu düşünmektedir.

3.3.5. Yaşanılan Yer Bakımından Yerel Kamu Hizmetlerinin Etkenlik Düzeyleri Arasındaki Farklılıkların Parametrik Bağımsız Örneklem t Testi

Araştırmaya katılan vatandaşların yaşadıkları yer bakımından, sunulan yerel kamu hizmetlerinin etkenlik düzeyleri arasındaki farklılıkları gösteren parametrik Bağımsız Örneklem t Testi sonuçları Tablo 3.12’de sunulmuştur.

H5: Yaşanılan yer bakımından yerel kamu hizmetlerinin etkenlik düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.

Tablo 3.12: Yaşanılan Yer Bakımından Yerel Kamu Hizmetlerinin Etkenlik Düzeyleri Arasındaki Farklılıkların Parametrik Bağımsız Örneklem t Testi Sonuçları

	Yaşadığımız Yer	n	Ortalama	t	p
Mahalle Olduktan Sonra İçme ve Kullanma Suyu Hizmetleri İyileşti.	Köyden Mahalleye Dönüşen Yer	1821	3,55	-1,515	,130
	Belden Mahalleye Dönüşen Yer	302	3,62		
Mahalle Olduktan Sonra Altyapı - Kanalizasyon Hizmetleri İyileşti.	Köyden Mahalleye Dönüşen Yer	1821	2,50	-5,998	,000
	Belden Mahalleye Dönüşen Yer	302	2,86		
Mahalle Olduktan Sonra Mezarlık Bakımı, Onarımı ve Defin Hizmetleri İyileşti.	Köyden Mahalleye Dönüşen Yer	1821	3,51	-3,002	,003
	Belden Mahalleye Dönüşen Yer	302	3,64		
Mahalle Olduktan Sonra Ulaşım ve Toplu Taşıma (Belediye Otobüsü) Hizmetleri İyileşti.	Köyden Mahalleye Dönüşen Yer	1821	3,00	-28,263	,000
	Belden Mahalleye Dönüşen Yer	302	4,07		
Mahalle Olduktan Sonra İtfaiye Hizmetleri İyileşti.	Köyden Mahalleye Dönüşen Yer	1821	3,50	-3,503	,001

	Belden Mahalleye Dönüşen Yer	302	3,66		
Mahalle Olduktan Sonra Tarım ve Hayvancılığı Destekleme Hizmetleri İyileşti.	Köyden Mahalleye Dönüşen Yer	1821	3,51	-3,118	,002
	Belden Mahalleye Dönüşen Yer	302	3,66		
Mahalle Olduktan Sonra Yolların Yapım, Onarımı ve Karla Mücadele Hizmetleri İyileşti.	Köyden Mahalleye Dönüşen Yer	1821	3,47	-3,937	,000
	Belden Mahalleye Dönüşen Yer	302	3,66		
Mahalle Olduktan Sonra Çöp Toplama ve Temizlik Hizmetleri İyileşti.	Köyden Mahalleye Dönüşen Yer	1821	3,65	-2,861	,004
	Belden Mahalleye Dönüşen Yer	302	3,74		
Mahalle Olduktan Sonra Afet ve Acil Durum Hizmetleri İyileşti.	Köyden Mahalleye Dönüşen Yer	1821	3,68	-1,851	,065
	Belden Mahalleye Dönüşen Yer	302	3,74		
Mahalle Olduktan Sonra Yaşlılar, Engelliler, Kadınlar, Gençler ve Çocuklara Yönelik Sağlık, Sosyal ve Kültürel Hizmetler İyileşti.	Köyden Mahalleye Dönüşen Yer	1821	3,64	-3,047	,002
	Belden Mahalleye Dönüşen Yer	302	3,74		
Mahalle Olduktan Sonra Cadde, Sokak ve Bina Numaralandırma Hizmetleri İyileşti.	Köyden Mahalleye Dönüşen Yer	1821	3,52	-2,902	,004
	Belden Mahalleye Dönüşen Yer	302	3,65		
Mahalle Olduktan Sonra Geleneksel ve Kültürel Tıp Mimari Proje Hizmetleri İyileşti.	Köyden Mahalleye Dönüşen Yer	1821	2,03	-1,998	,046
	Belden Mahalleye Dönüşen Yer	302	2,09		
Mahalle Olduktan Sonra Zabıta Hizmetleri İyileşti.	Köyden Mahalleye Dönüşen Yer	1821	3,50	-3,343	,001
	Belden Mahalleye Dönüşen Yer	302	3,66		
Mahalle Olduktan Sonra Katı Atık Depolama ve Bertaraf Hizmetleri İyileşti.	Köyden Mahalleye Dönüşen Yer	1821	3,56	-2,259	,024
	Belden Mahalleye Dönüşen Yer	302	3,66		

Mahalle Olduktan Sonra Çevrenin, Tarım Alanlarının ve Su Havzalarının Korunması Hizmetleri İyileşti.	Köyden Mahalleye Dönüşen Yer	1821	3,68	,107	,915
	Beldeden Mahalleye Dönüşen Yer	302	3,67		
Mahalle Olduktan Sonra İbadethanelerin Bakım ve Onarımı Hizmetleri İyileşti.	Köyden Mahalleye Dönüşen Yer	1821	3,68	-1,669	,096
	Beldeden Mahalleye Dönüşen Yer	302	3,74		
Mahalle Olduktan Sonra İmar Uygulamaları ve Yapı Ruhsat Hizmetleri İyileşti.	Köyden Mahalleye Dönüşen Yer	1821	3,30	-2,078	,038
	Beldeden Mahalleye Dönüşen Yer	302	3,38		
Mahalle Olduktan Sonra Amatör Spor Kulüplerine Yönelik Hizmetler İyileşti.	Köyden Mahalleye Dönüşen Yer	1821	3,02	-8,079	,000
	Beldeden Mahalleye Dönüşen Yer	302	3,28		

(1:Hiç Katılmıyorum 2:Katılmıyorum 3:Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum 4:Katılıyorum 5:Kesinlikle Katılıyorum)

“Mahalle Olduktan Sonra Altyapı - Kanalizasyon Hizmetleri İyileşti.” (p=0,000<α=0,05), “Mahalle Olduktan Sonra Mezarlık Bakımı, Onarımı ve Defin Hizmetleri İyileşti.” (p=0,003<α=0,05), “Mahalle Olduktan Sonra Ulaşım ve Toplu Taşıma (Belediye Otobüsü) Hizmetleri İyileşti.” (p=0,000<α=0,05), “Mahalle Olduktan Sonra İtfaiye Hizmetleri İyileşti.” (p=0,001<α=0,05), “Mahalle Olduktan Sonra Tarım ve Hayvancılığı Destekleme Hizmetleri İyileşti.” (p=0,002<α=0,05), “Mahalle Olduktan Sonra Yolların Yapım, Onarımı ve Karla Mücadele Hizmetleri İyileşti.” (p=0,000<α=0,05), “Mahalle Olduktan Sonra Çöp Toplama ve Temizlik Hizmetleri İyileşti.” (p=0,004<α=0,05), “Mahalle Olduktan Sonra Yaşlılar, Engelliler, Kadımlar, Gençler ve Çocuklara Yönelik Sağlık, Sosyal ve Kültürel Hizmetler İyileşti.” (p=0,002<α=0,05), “Mahalle Olduktan Sonra Cadde, Sokak ve Bina Numaralandırma Hizmetleri İyileşti.” (p=0,004<α=0,05), “Mahalle Olduktan Sonra Geleneksel ve Kültürel Tıp Mimari Proje Hizmetleri İyileşti.” (p=0,046<α=0,05), “Mahalle Olduktan Sonra Zabıta Hizmetleri İyileşti.” (p=0,001<α=0,05), “Mahalle Olduktan Sonra Katı Atık Depolama ve Bertaraf Hizmetleri İyileşti.” (p=0,024<α=0,05), “Mahalle Olduktan Sonra İmar Uygulamaları ve Yapı Ruhsat Hizmetleri İyileşti.” (p=0,038<α=0,05) ve “Mahalle

Olduktan Sonra Amatör Spor Kulüplerine Yönelik Hizmetler İyileşti.” (p=0,000< α =0,05) ifadeleri için H5 (Yaşanılan yer bakımından yerel kamu hizmetlerinin etkenlik düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.) hipotezi kabul edilirken diğer ifadeler için kabul edilmemiştir. Farklılıkların belirlendiği ifadelerin yorumları aşağıda verilmiştir.

“Mahalle Olduktan Sonra Altyapı - Kanalizasyon Hizmetleri İyileşti.” ifadesine köyden mahalleye dönüşen yerde 2,50 $\approx$ 3 ve belden mahalleye dönüşen yerde 2,86 $\approx$ 3 ortalama ile “Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum” yanıtı verilmiştir. “Mahalle Olduktan Sonra Mezarlık Bakımı, Onarımı ve Defin Hizmetleri İyileşti.” ifadesine köyden mahalleye dönüşen yerde 3,51 $\approx$ 4 ve belden mahalleye dönüşen yerde 3,64 $\approx$ 4 ortalama ile “Katılıyorum” yanıtı verilmiştir. “Mahalle Olduktan Sonra Ulaşım ve Toplu Taşıma (Belediye Otobüsü) Hizmetleri İyileşti.” ifadesine köyden mahalleye dönüşen yerde 3,00 $\approx$ 3 ile “Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum” ve belden mahalleye dönüşen yerde 4,07 $\approx$ 4 ortalama ile “Katılıyorum” yanıtı verilmiştir. “Mahalle Olduktan Sonra İtfaiye Hizmetleri İyileşti.” ifadesine köyden mahalleye dönüşen yerde 3,50 $\approx$ 4 ve belden mahalleye dönüşen yerde 3,66 $\approx$ 4 ortalama ile “Katılıyorum” yanıtı verilmiştir. “Mahalle Olduktan Sonra Tarım ve Hayvancılığı Destekleme Hizmetleri İyileşti.” ifadesine köyden mahalleye dönüşen yerde 3,51 $\approx$ 4 ve belden mahalleye dönüşen yerde 3,66 $\approx$ 4 ortalama ile “Katılıyorum” yanıtı verilmiştir. “Mahalle Olduktan Sonra Yolların Yapım, Onarımı ve Karla Mücadele Hizmetleri İyileşti.” ifadesine köyden mahalleye dönüşen yerde 3,47 $\approx$ 3 ve belden mahalleye dönüşen yerde 3,66 $\approx$ 4 ortalama ile “Katılıyorum” yanıtı verilmiştir. “Mahalle Olduktan Sonra Çöp Toplama ve Temizlik Hizmetleri İyileşti.” ifadesine köyden mahalleye dönüşen yerde 3,65 $\approx$ 4 ve belden mahalleye dönüşen yerde 3,74 $\approx$ 4 ortalama ile “Katılıyorum” yanıtı verilmiştir. “Mahalle Olduktan Sonra Yaşlılar, Engelliler, Kadınlar, Gençler ve Çocuklara Yönelik Sağlık, Sosyal ve Kültürel Hizmetler İyileşti.” ifadesine köyden mahalleye dönüşen yerde 3,64 $\approx$ 4 ve belden mahalleye dönüşen yerde 3,74 $\approx$ 4 ortalama ile “Katılıyorum” yanıtı verilmiştir. “Mahalle Olduktan Sonra Cadde, Sokak ve Bina Numaralandırma Hizmetleri İyileşti.” ifadesine köyden mahalleye dönüşen yerde 3,52 $\approx$ 4 ve belden mahalleye dönüşen yerde 3,65 $\approx$ 4 ortalama ile “Katılıyorum” yanıtı verilmiştir. “Mahalle Olduktan Sonra Geleneksel ve Kültürel

Tip Mimari Proje Hizmetleri İyileşti.” ifadesine köyden mahalleye dönüşen yerde 2,03≈2 ve beldeden mahalleye dönüşen yerde 2,09≈2 ortalama ile “Katılmıyorum” yanıtı verilmiştir. “Mahalle Olduktan Sonra Zabıta Hizmetleri İyileşti.” ifadesine köyden mahalleye dönüşen yerde 3,50≈4 ve beldeden mahalleye dönüşen yerde 3,66≈4 ortalama ile “Katılmıyorum” yanıtı verilmiştir. “Mahalle Olduktan Sonra Katı Atık Depolama ve Bertaraf Hizmetleri İyileşti.” ifadesine köyden mahalleye dönüşen yerde 3,56≈4 ve beldeden mahalleye dönüşen yerde 3,66≈4 ortalama ile “Katılmıyorum” yanıtı verilmiştir. “Mahalle Olduktan Sonra İmar Uygulamaları ve Yapı Ruhsat Hizmetleri İyileşti.” ifadesine köyden mahalleye dönüşen yerde 3,30≈3 ve beldeden mahalleye dönüşen yerde 3,38≈3 ortalama ile “Ne Katılmıyorum Ne Katılmıyorum” yanıtı verilmiştir. ”Mahalle Olduktan Sonra Amatör Spor Kulüplerine Yönelik Hizmetler İyileşti.” ifadesine köyden mahalleye dönüşen yerde 3,02≈3 ve beldeden mahalleye dönüşen yerde 3,28≈3 ortalama ile “Ne Katılmıyorum Ne Katılmıyorum” yanıtı verilmiştir. Köyden mahalleye dönüşen yerin beldeden mahalleye dönüşen yere kıyasla daha düşük ortalama değerlerine sahip olduğu görülmektedir. Beldeden mahalleye dönüşen yerde sunulan yerel kamu hizmetlerinin etkenlik düzeyi, köyden mahalleye dönüşen yerde sunulan yerel kamu hizmetlerine kıyasla daha yüksektir yorumu yapılabilir.

3.3.6. Yaşanılan Yerin Şehir Merkezine Uzaklığı Bakımından Yerel Kamu Hizmetlerinin Etkenlik Düzeyleri Arasındaki Farklılıkların Parametrik Tek Yönlü Varyans Analizi Testi

Araştırmaya katılan vatandaşların yaşadıkları yerin şehir merkezine uzaklığı bakımından, sunulan yerel kamu hizmetlerinin etkenlik düzeyleri arasındaki farklılıkları gösteren parametrik Tek Yönlü Varyans Analizi Testi sonuçları Tablo 3.13’te sunulmuştur.

H6: Yaşanılan yerin şehir merkezine uzaklığı bakımından yerel kamu hizmetlerinin etkenlik düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.

Tablo 3.13: Yaşanılan Yerin Şehir Merkezine Uzaklığı Bakımından Yerel Kamu Hizmetlerinin Etkenlik Düzeyleri Arasındaki Farklılıkların Parametrik Tek Yönlü Varyans Analizi Testi Sonuçları

		n	Ortalama	F	p
Mahalle Olduktan Sonra İçme ve Kullanma	0-40 km	49	3,45	14,823	,000

Suyu Hizmetleri İyileşti.	41-80 km	1246	3,50		
	81-120 km	303	3,49		
	121-160 km	320	3,68		
	161-200 km	205	3,88		
Mahalle Olduktan Sonra Altyapı Kanalizasyon Hizmetleri İyileşti.	0-40 km	49	2,04	61,937	,000
	41-80 km	1246	2,60		
	81-120 km	303	2,02		
	121-160 km	320	2,59		
	161-200 km	205	3,15		
Mahalle Olduktan Sonra Mezarlık Bakımı, Onarımı ve Defin Hizmetleri İyileşti.	0-40 km	49	3,24	5,940	,000
	41-80 km	1246	3,55		
	81-120 km	303	3,37		
	121-160 km	320	3,53		
	161-200 km	205	3,66		
Mahalle Olduktan Sonra Ulaşım ve Toplu Taşıma (Belediye Otobüsü) Hizmetleri İyileşti.	0-40 km	49	3,94	486,173	,000
	41-80 km	1246	3,69		
	81-120 km	303	2,79		
	121-160 km	320	2,04		
	161-200 km	205	2,03		
Mahalle Olduktan Sonra İtfaiye Hizmetleri İyileşti.	0-40 km	49	3,22	4,550	,001
	41-80 km	1246	3,55		
	81-120 km	303	3,38		
	121-160 km	320	3,52		
	161-200 km	205	3,59		
Mahalle Olduktan Sonra Tarım ve Hayvancılığı Destekleme Hizmetleri İyileşti.	0-40 km	49	3,22	8,217	,000
	41-80 km	1246	3,55		
	81-120 km	303	3,38		
	121-160 km	320	3,52		
	161-200 km	205	3,75		
Mahalle Olduktan Sonra Yolların Yapım, Onarımı ve Karla Mücadele Hizmetleri İyileşti.	0-40 km	49	3,22	4,768	,001
	41-80 km	1246	3,55		
	81-120 km	303	3,38		
	121-160 km	320	3,52		
	161-200 km	205	3,40		
Mahalle Olduktan Sonra Çöp Toplama ve Temizlik Hizmetleri İyileşti.	0-40 km	49	3,92	14,149	,000
	41-80 km	1246	3,65		
	81-120 km	303	3,78		
	121-160 km	320	3,66		
	161-200 km	205	3,46		
Mahalle Olduktan Sonra Afet ve Acil Durum Hizmetleri İyileşti.	0-40 km	49	3,92	6,888	,000
	41-80 km	1246	3,65		

	81-120 km	303	3,78		
	121-160 km	320	3,66		
	161-200 km	205	3,74		
Mahalle Olduktan Sonra Yaşlılar, Engelliler, Kadınlar, Gençler ve Çocuklara Yönelik Sağlık, Sosyal ve Kültürel Hizmetler İyileşti.	0-40 km	49	3,92	17,309	,000
	41-80 km	1246	3,65		
	81-120 km	303	3,78		
	121-160 km	320	3,66		
	161-200 km	205	3,40		
Mahalle Olduktan Sonra Cadde, Sokak ve Bina Numaralandırma Hizmetleri İyileşti.	0-40 km	49	3,24	9,159	,000
	41-80 km	1246	3,55		
	81-120 km	303	3,37		
	121-160 km	320	3,53		
	161-200 km	205	3,77		
Mahalle Olduktan Sonra Geleneksel ve Kültürel Tıp Mimari Proje Hizmetleri İyileşti.	0-40 km	49	2,00	9,474	,000
	41-80 km	1246	2,08		
	81-120 km	303	1,92		
	121-160 km	320	1,94		
	161-200 km	205	2,09		
Mahalle Olduktan Sonra Zabıta Hizmetleri İyileşti.	0-40 km	49	3,22	5,451	,000
	41-80 km	1246	3,55		
	81-120 km	303	3,38		
	121-160 km	320	3,52		
	161-200 km	205	3,65		
Mahalle Olduktan Sonra Katı Atık Depolama ve Bertaraf Hizmetleri İyileşti.	0-40 km	49	3,20	24,352	,000
	41-80 km	1246	3,55		
	81-120 km	303	3,38		
	121-160 km	320	3,56		
	161-200 km	205	4,06		
Mahalle Olduktan Sonra Çevrenin, Tarım Alanlarının ve Su Havzalarının Korunması Hizmetleri İyileşti.	0-40 km	49	3,57	6,974	,000
	41-80 km	1246	3,69		
	81-120 km	303	3,80		
	121-160 km	320	3,58		
	161-200 km	205	3,61		
Mahalle Olduktan Sonra İbadethanelerin Bakım ve Onarımı Hizmetleri İyileşti.	0-40 km	49	3,92	8,114	,000
	41-80 km	1246	3,65		
	81-120 km	303	3,78		
	121-160 km	320	3,66		
	161-200 km	205	3,79		
Mahalle Olduktan Sonra İmar Uygulamaları ve Yapı Ruhsat Hizmetleri İyileşti.	0-40 km	49	3,39	5,808	,000
	41-80 km	1246	3,27		
	81-120 km	303	3,28		

	121-160 km	320	3,44		
	161-200 km	205	3,39		
Mahalle Olduktan Sonra Amatör Spor Kulüplerine Yönelik Hizmetler İyileşti.	0-40 km	49	2,96	33,864	,000
	41-80 km	1246	3,10		
	81-120 km	303	3,16		
	121-160 km	320	2,76		
	161-200 km	205	3,14		

(1:Hiç Katılmıyorum 2:Katılmıyorum 3:Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum 4:Katılıyorum 5:Kesinlikle Katılıyorum)

“Mahalle Olduktan Sonra İçme ve Kullanma Suyu Hizmetleri İyileşti.” (p=0,000< α = 0,05), “Mahalle Olduktan Sonra Altyapı - Kanalizasyon Hizmetleri İyileşti.” (p=0,000< α = 0,05), “Mahalle Olduktan Sonra Mezarlık Bakımı, Onarımı ve Defin Hizmetleri İyileşti.” (p=0,000< α = 0,05), “Mahalle Olduktan Sonra Ulaşım ve Toplu Taşıma (Belediye Otobüsü) Hizmetleri İyileşti.” (p=0,000< α = 0,05), “Mahalle Olduktan Sonra İtfaiye Hizmetleri İyileşti.” (p=0,001< α = 0,05), “Mahalle Olduktan Sonra Tarım ve Hayvancılığı Destekleme Hizmetleri İyileşti.” (p=0,000< α = 0,05), “Mahalle Olduktan Sonra Yolların Yapım, Onarımı ve Karla Mücadele Hizmetleri İyileşti.” (p=0,001< α = 0,05), “Mahalle Olduktan Sonra Çöp Toplama ve Temizlik Hizmetleri İyileşti.” (p=0,000< α = 0,05), “Mahalle Olduktan Sonra Afet ve Acil Durum Hizmetleri İyileşti.” (p=0,000< α = 0,05), “Mahalle Olduktan Sonra Yaşlılar, Engelliler, Kadınlar, Gençler ve Çocuklara Yönelik Sağlık, Sosyal ve Kültürel Hizmetler İyileşti.” (p=0,000< α = 0,05), “Mahalle Olduktan Sonra Cadde, Sokak ve Bina Numaralandırma Hizmetleri İyileşti.” (p=0,000< α = 0,05), “Mahalle Olduktan Sonra Geleneksel ve Kültürel Tıp Mimari Proje Hizmetleri İyileşti.” (p=0,000< α = 0,05), “Mahalle Olduktan Sonra Zabıta Hizmetleri İyileşti.” (p=0,000< α = 0,05), “Mahalle Olduktan Sonra Katı Atık Depolama ve Bertaraf Hizmetleri İyileşti.” (p=0,000< α = 0,05), “Mahalle Olduktan Sonra Çevrenin, Tarım Alanlarının ve Su Havzalarının Korunması Hizmetleri İyileşti.” (p=0,000< α = 0,05), “Mahalle Olduktan Sonra İbadethanelerin Bakım ve Onarımı Hizmetleri İyileşti.” (p=0,000< α = 0,05), “Mahalle Olduktan Sonra İmar Uygulamaları ve Yapı Ruhsat Hizmetleri İyileşti.” (p=0,000< α = 0,05) ve “Mahalle Olduktan Sonra Amatör Spor Kulüplerine Yönelik Hizmetler İyileşti.” (p=0,000< α = 0,05) ifadeleri için vatandaşların yaşlarına göre, sunulan yerel kamu hizmetlerinin etkenlik düzeyini algılama boyutları arasında anlamlı bir farklılık olduğu

belirlenmiştir. H6 (Yaşanılan yerin şehir merkezine uzaklığı bakımından yerel kamu hizmetlerinin etkenlik düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.) hipotezi bu ifadeler için kabul edilmiştir. Farklılığın belirlendiği ifadeler için ortalamalar arası fark kontrolü testleri (Post-hoc test) uygulanmıştır. Ortalamalar arası fark kontrolü testleri sonuçları aşağıdaki gibidir. Varyans analizinde farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek amacıyla ortalamalar arası fark kontrolü testleri yapılması gerekmektedir. Ortalamalar arası fark kontrolü testlerinden en yaygın kullanılanlardan biri olan LSD testi varyanslar eşit olması ve bir diğeri olan Tamhane testi ise varyansların eşit olmadığı durumda kullanılır. Varyansların eşitliği (homojenliği) incelemesi Levene testiyle yapılır. Varyansların eşitlik incelemesi (Levene) testi Tablo 3.14’te gösterilmiştir.

Tablo 3.14: Yaşanılan Yerin Şehir Merkezine Uzaklığı Bakımından Yerel Kamu Hizmetlerinin Etkenlik Düzeyleri Arasındaki Farklılıklara Ait Varyansların Eşitlik İncelemesi (Levene) Testi Sonuçları

	Levene Statistic	df1	df2	Sig.
Mahalle Olduktan Sonra İçme ve Kullanma Suyu Hizmetleri İyileşti.	69,704	4	2118	,000
Mahalle Olduktan Sonra Altyapı - Kanalizasyon Hizmetleri İyileşti.	441,461	4	2118	,000
Mahalle Olduktan Sonra Mezarlık Bakımı, Onarımı ve Defin Hizmetleri İyileşti.	16,840	4	2118	,000
Mahalle Olduktan Sonra Ulaşım ve Toplu Taşıma (Belediye Otobüsü) Hizmetleri İyileşti.	239,001	4	2118	,000
Mahalle Olduktan Sonra İtfaiye Hizmetleri İyileşti.	16,353	4	2118	,000
Mahalle Olduktan Sonra Tarım ve Hayvancılığı Destekleme Hizmetleri İyileşti.	30,155	4	2118	,000
Mahalle Olduktan Sonra Yolların Yapım, Onarımı ve Karla Mücadele Hizmetleri İyileşti.	12,421	4	2118	,000
Mahalle Olduktan Sonra Çöp Toplama ve Temizlik Hizmetleri İyileşti.	34,784	4	2118	,000
Mahalle Olduktan Sonra Afet ve Acil Durum Hizmetleri İyileşti.	31,191	4	2118	,000
Mahalle Olduktan Sonra Yaşlılar, Engelliler, Kadınlar, Gençler ve Çocuklara Yönelik Sağlık, Sosyal ve Kültürel Hizmetler İyileşti.	61,719	4	2118	,000
Mahalle Olduktan Sonra Cadde, Sokak ve Bina Numaralandırma Hizmetleri İyileşti.	34,461	4	2118	,000
Mahalle Olduktan Sonra Geleneksel ve Kültürel Tip Mimari Proje Hizmetleri İyileşti.	13,163	4	2118	,000
Mahalle Olduktan Sonra Zabıta Hizmetleri İyileşti.	17,017	4	2118	,000
Mahalle Olduktan Sonra Katı Atık Depolama ve Bertaraf Hizmetleri İyileşti.	15,802	4	2118	,000
Mahalle Olduktan Sonra Çevrenin, Tarım Alanlarının ve Su Havzalarının Korunması Hizmetleri İyileşti.	25,515	4	2118	,000
Mahalle Olduktan Sonra İbadethanelerin Bakım ve Onarımı Hizmetleri İyileşti.	34,622	4	2118	,000
Mahalle Olduktan Sonra İmar Uygulamaları ve Yapı Ruhsat Hizmetleri İyileşti.	10,153	4	2118	,000

Mahalle Olduktan Sonra Amatör Spor Kulüplerine Yönelik Hizmetler İyileşti.	7,403	4	2118	,000
--	-------	---	------	------

Levene testi sonucuna göre; ‘‘Mahalle Olduktan Sonra İçme ve Kullanma Suyu Hizmetleri İyileşti.’’ ifadesi için ($p=0,000<\alpha= 0,05$), ‘‘Mahalle Olduktan Sonra Altyapı - Kanalizasyon Hizmetleri İyileşti.’’ ifadesi için ($p=0,000<\alpha= 0,05$), ‘‘Mahalle Olduktan Sonra Mezarlık Bakımı, Onarımı ve Defin Hizmetleri İyileşti.’’ ifadesi için ($p=0,000<\alpha= 0,05$), ‘‘Mahalle Olduktan Sonra Ulaşım ve Toplu Taşıma (Belediye Otobüsü) Hizmetleri İyileşti.’’ ifadesi için ($p=0,000<\alpha= 0,05$), ‘‘Mahalle Olduktan Sonra İtfaiye Hizmetleri İyileşti.’’ ifadesi için ($p=0,000<\alpha= 0,05$), ‘‘Mahalle Olduktan Sonra Tarım ve Hayvancılığı Destekleme Hizmetleri İyileşti.’’ ifadesi için ($p=0,000<\alpha= 0,05$), ‘‘Mahalle Olduktan Sonra Yolların Yapım, Onarımı ve Karla Mücadele Hizmetleri İyileşti.’’ ifadesi için ($p=0,000<\alpha= 0,05$), ‘‘Mahalle Olduktan Sonra Çöp Toplama ve Temizlik Hizmetleri İyileşti.’’ ifadesi için ($p=0,000<\alpha= 0,05$), ‘‘Mahalle Olduktan Sonra Afet ve Acil Durum Hizmetleri İyileşti.’’ ifadesi için ($p=0,000<\alpha= 0,05$), ‘‘Mahalle Olduktan Sonra Yaşlılar, Engelliler, Kadınlar, Gençler ve Çocuklara Yönelik Sağlık, Sosyal ve Kültürel Hizmetler İyileşti.’’ ifadesi için ($p=0,000<\alpha= 0,05$), ‘‘Mahalle Olduktan Sonra Cadde, Sokak ve Bina Numaralandırma Hizmetleri İyileşti.’’ ifadesi için ($p=0,000<\alpha= 0,05$), ‘‘Mahalle Olduktan Sonra Geleneksel ve Kültürel Tip Mimari Proje Hizmetleri İyileşti.’’ ifadesi için ($p=0,000<\alpha= 0,05$), ‘‘Mahalle Olduktan Sonra Zabıta Hizmetleri İyileşti.’’ ifadesi için ($p=0,000<\alpha= 0,05$), ‘‘Mahalle Olduktan Sonra Katı Atık Depolama ve Bertaraf Hizmetleri İyileşti.’’ ifadesi için ($p=0,000<\alpha= 0,05$), ‘‘Mahalle Olduktan Sonra Çevrenin, Tarım Alanlarının ve Su Havzalarının Korunması Hizmetleri İyileşti.’’ ifadesi için ($p=0,000<\alpha= 0,05$), ‘‘Mahalle Olduktan Sonra İbadethanelerin Bakım ve Onarımı Hizmetleri İyileşti.’’ ifadesi için ($p=0,000<\alpha= 0,05$), ‘‘Mahalle Olduktan Sonra İmar Uygulamaları ve Yapı Ruhsat Hizmetleri İyileşti.’’ ifadesi için ($p=0,000<\alpha= 0,05$) ve ‘‘Mahalle Olduktan Sonra Amatör Spor Kulüplerine Yönelik Hizmetler İyileşti.’’ ifadesi için ($p=0,000<\alpha= 0,05$) olduğu görülmüştür. Bu ifadeler için varyanslar homojendir yani eşit değildir yorumu yapılabilir. Bu durumda ortalamalar arası fark kontrolü testlerinden en yaygın kullanılanlardan biri olan Tamhane testi uygulanmış olup analiz sonuçları Tablo 3.15’te gösterilmiştir.

Tablo 3.15: Yaşanılan Yerin Şehir Merkezine Uzaklığı Bakımından Yerel Kamu Hizmetlerinin Etkenlik Düzeyleri Arasındaki Farklılıklar İçin Çoklu Karşılaştırmalar Tamhane Testi Sonuçları

Dependent Variable	(I) Merkeze Uzaklık	(J) Merkeze Uzaklık	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.
Mahalle Olduktan Sonra İçme ve Kullanma Suyu Hizmetleri İyileşti.	0-40 Km	41-80 Km	-,054	,115	1,000
		81-120 Km	-,043	,122	1,000
		121-160 Km	-,229	,119	,453
		161-200 Km	-,429*	,117	,006
	41-80 Km	0-40 Km	,054	,115	1,000
		81-120 Km	,011	,051	1,000
		121-160 Km	-,175*	,042	,000
		161-200 Km	-,375*	,038	,000
	81-120 Km	0-40 Km	,043	,122	1,000
		41-80 Km	-,011	,051	1,000
		121-160 Km	-,186*	,058	,015
		161-200 Km	-,386*	,055	,000
	121-160 Km	0-40 Km	,229	,119	,453
		41-80 Km	,175*	,042	,000
		81-120 Km	,186*	,058	,015
		161-200 Km	-,200*	,047	,000
	161-200 Km	0-40 Km	,429*	,117	,006
		41-80 Km	,375*	,038	,000
		81-120 Km	,386*	,055	,000
		121-160 Km	,200*	,047	,000
Mahalle Olduktan Sonra Altyapı - Kanalizasyon Hizmetleri İyileşti.	0-40 Km	41-80 Km	-,560*	,048	,000
		81-120 Km	,024	,042	1,000
		121-160 Km	-,547*	,065	,000
		161-200 Km	-1,110*	,080	,000
	41-80 Km	0-40 Km	,560*	,048	,000
		81-120 Km	,584*	,028	,000
		121-160 Km	,013	,057	1,000
		161-200 Km	-,551*	,073	,000
	81-120 Km	0-40 Km	-,024	,042	1,000
		41-80 Km	-,584*	,028	,000
		121-160 Km	-,571*	,052	,000
		161-200 Km	-1,135*	,069	,000
	121-160 Km	0-40 Km	,547*	,065	,000
		41-80 Km	-,013	,057	1,000
		81-120 Km	,571*	,052	,000
		161-200 Km	-,564*	,085	,000
	161-200 Km	0-40 Km	1,110*	,080	,000
		41-80 Km	,551*	,073	,000
		81-120 Km	1,135*	,069	,000
		121-160 Km	,564*	,085	,000
Mahalle Olduktan Sonra Mezarlık Bakımı, Onarımı ve Defin Hizmetleri İyileşti.	0-40 Km	41-80 Km	-,306	,137	,262
		81-120 Km	-,125	,144	,993
		121-160 Km	-,280	,144	,441
		161-200 Km	-,414	,143	,053
	41-80 Km	0-40 Km	,306	,137	,262
		81-120 Km	,182*	,055	,009
		121-160 Km	,026	,054	1,000
		161-200 Km	-,107	,052	,349
	81-120 Km	0-40 Km	,125	,144	,993
		41-80 Km	-,182*	,055	,009
		121-160 Km	-,155	,070	,241
		161-200 Km	-,289*	,069	,000

	121-160 Km	0-40 Km	,280	,144	,441
		41-80 Km	-,026	,054	1,000
		81-120 Km	,155	,070	,241
		161-200 Km	-,134	,069	,413
	161-200 Km	0-40 Km	,414	,143	,053
		41-80 Km	,107	,052	,349
		81-120 Km	,289*	,069	,000
		121-160 Km	,134	,069	,413
Mahalle Olduktan Sonra Ulaşım ve Toplu Taşıma (Belediye Otobüsü) Hizmetleri İyileşti.	0-40 Km	41-80 Km	,253*	,082	,033
		81-120 Km	1,153*	,104	,000
		121-160 Km	1,901*	,081	,000
		161-200 Km	1,905*	,081	,000
	41-80 Km	0-40 Km	-,253*	,082	,033
		81-120 Km	,901*	,070	,000
		121-160 Km	1,649*	,026	,000
		161-200 Km	1,652*	,028	,000
	81-120 Km	0-40 Km	-1,153*	,104	,000
		41-80 Km	-,901*	,070	,000
		121-160 Km	,748*	,068	,000
		161-200 Km	,751*	,069	,000
	121-160 Km	0-40 Km	-1,901*	,081	,000
		41-80 Km	-1,649*	,026	,000
		81-120 Km	-,748*	,068	,000
		161-200 Km	,003	,023	1,000
	161-200 Km	0-40 Km	-1,905*	,081	,000
		41-80 Km	-1,652*	,028	,000
		81-120 Km	-,751*	,069	,000
		121-160 Km	-,003	,023	1,000
Mahalle Olduktan Sonra İtfaiye Hizmetleri İyileşti.	0-40 Km	41-80 Km	-,326	,139	,210
		81-120 Km	-,158	,146	,964
		121-160 Km	-,297	,146	,378
		161-200 Km	-,361	,145	,145
	41-80 Km	0-40 Km	,326	,139	,210
		81-120 Km	,168*	,055	,024
		121-160 Km	,029	,055	1,000
		161-200 Km	-,035	,051	,999
	81-120 Km	0-40 Km	,158	,146	,964
		41-80 Km	-,168*	,055	,024
		121-160 Km	-,139	,071	,396
		161-200 Km	-,203*	,068	,028
	121-160 Km	0-40 Km	,297	,146	,378
		41-80 Km	-,029	,055	1,000
		81-120 Km	,139	,071	,396
		161-200 Km	-,063	,067	,986
	161-200 Km	0-40 Km	,361	,145	,145
		41-80 Km	,035	,051	,999
		81-120 Km	,203*	,068	,028
		121-160 Km	,063	,067	,986
Mahalle Olduktan Sonra Tarım ve Hayvancılığı Destekleme Hizmetleri İyileşti.	0-40 Km	41-80 Km	-,326	,139	,210
		81-120 Km	-,155	,146	,969
		121-160 Km	-,297	,146	,378
		161-200 Km	-,522*	,144	,006
	41-80 Km	0-40 Km	,326	,139	,210
		81-120 Km	,171*	,055	,019
		121-160 Km	,029	,055	1,000
		161-200 Km	-,196*	,048	,001
	81-120 Km	0-40 Km	,155	,146	,969

		41-80 Km	-,171*	,055	,019	
		121-160 Km	-,142	,071	,362	
		161-200 Km	-,367*	,066	,000	
	121-160 Km	0-40 Km	,297	,146	,378	
		41-80 Km	-,029	,055	1,000	
		81-120 Km	,142	,071	,362	
		161-200 Km	-,224*	,066	,007	
	161-200 Km	0-40 Km	,522*	,144	,006	
		41-80 Km	,196*	,048	,001	
		81-120 Km	,367*	,066	,000	
		121-160 Km	,224*	,066	,007	
	Mahalle Olduktan Sonra Yolların Yapım, Onarımı ve Karla Mücadele Hizmetleri İyileşti.	0-40 Km	41-80 Km	-,326	,139	,210
81-120 Km			-,158	,146	,964	
121-160 Km			-,297	,146	,378	
161-200 Km			-,176	,151	,943	
41-80 Km		0-40 Km	,326	,139	,210	
		81-120 Km	,168*	,055	,024	
		121-160 Km	,029	,055	1,000	
		161-200 Km	,151	,066	,211	
81-120 Km		0-40 Km	,158	,146	,964	
		41-80 Km	-,168*	,055	,024	
		121-160 Km	-,139	,071	,396	
		161-200 Km	-,017	,080	1,000	
121-160 Km		0-40 Km	,297	,146	,378	
		41-80 Km	-,029	,055	1,000	
		81-120 Km	,139	,071	,396	
		161-200 Km	,122	,080	,740	
161-200 Km		0-40 Km	,176	,151	,943	
		41-80 Km	-,151	,066	,211	
		81-120 Km	,017	,080	1,000	
		121-160 Km	-,122	,080	,740	
Mahalle Olduktan Sonra Çöp Toplama ve Temizlik Hizmetleri İyileşti.		0-40 Km	41-80 Km	,263*	,059	,000
			81-120 Km	,139	,063	,259
			121-160 Km	,259*	,065	,002
			161-200 Km	,455*	,068	,000
	41-80 Km	0-40 Km	-,263*	,059	,000	
		81-120 Km	-,124*	,030	,000	
		121-160 Km	-,004	,035	1,000	
		161-200 Km	,191*	,040	,000	
	81-120 Km	0-40 Km	-,139	,063	,259	
		41-80 Km	,124*	,030	,000	
		121-160 Km	,120*	,041	,038	
		161-200 Km	,315*	,046	,000	
	121-160 Km	0-40 Km	-,259*	,065	,002	
		41-80 Km	,004	,035	1,000	
		81-120 Km	-,120*	,041	,038	
		161-200 Km	,196*	,049	,001	
	161-200 Km	0-40 Km	-,455*	,068	,000	
		41-80 Km	-,191*	,040	,000	
		81-120 Km	-,315*	,046	,000	
		121-160 Km	-,196*	,049	,001	
	Mahalle Olduktan Sonra Afet ve Acil Durum Hizmetleri İyileşti.	0-40 Km	41-80 Km	,263*	,059	,000
			81-120 Km	,139	,063	,259
			121-160 Km	,262*	,065	,001
			161-200 Km	,177	,066	,085
41-80 Km		0-40 Km	-,263*	,059	,000	
		81-120 Km	-,124*	,030	,000	

		121-160 Km	-,001	,035	1,000	
		161-200 Km	-,087	,036	,160	
	81-120 Km	0-40 Km	-,139	,063	,259	
		41-80 Km	,124*	,030	,000	
		121-160 Km	,123*	,041	,030	
		161-200 Km	,037	,042	,991	
	121-160 Km	0-40 Km	-,262*	,065	,001	
		41-80 Km	,001	,035	1,000	
		81-120 Km	-,123*	,041	,030	
		161-200 Km	-,085	,046	,483	
	161-200 Km	0-40 Km	-,177	,066	,085	
		41-80 Km	,087	,036	,160	
		81-120 Km	-,037	,042	,991	
		121-160 Km	,085	,046	,483	
	Mahalle Olduktan Sonra Yaşlılar, Engelliler, Kadınlar, Gençler ve Çocuklara Yönelik Sağlık, Sosyal ve Kültürel Hizmetler İyileşti.	0-40 Km	41-80 Km	,263*	,059	,000
			81-120 Km	,139	,063	,259
121-160 Km			,259*	,065	,002	
161-200 Km			,513*	,078	,000	
41-80 Km		0-40 Km	-,263*	,059	,000	
		81-120 Km	-,124*	,030	,000	
		121-160 Km	-,004	,035	1,000	
		161-200 Km	,250*	,055	,000	
81-120 Km		0-40 Km	-,139	,063	,259	
		41-80 Km	,124*	,030	,000	
		121-160 Km	,120*	,041	,038	
		161-200 Km	,374*	,059	,000	
121-160 Km		0-40 Km	-,259*	,065	,002	
		41-80 Km	,004	,035	1,000	
		81-120 Km	-,120*	,041	,038	
		161-200 Km	,254*	,062	,000	
161-200 Km		0-40 Km	-,513*	,078	,000	
		41-80 Km	-,250*	,055	,000	
		81-120 Km	-,374*	,059	,000	
		121-160 Km	-,254*	,062	,000	
Mahalle Olduktan Sonra Cadde, Sokak ve Bina Numaralandırma Hizmetleri İyileşti.	0-40 Km	41-80 Km	-,306	,137	,265	
		81-120 Km	-,128	,144	,991	
		121-160 Km	-,280	,144	,441	
		161-200 Km	-,526*	,141	,005	
	41-80 Km	0-40 Km	,306	,137	,265	
		81-120 Km	,178*	,055	,013	
		121-160 Km	,026	,054	1,000	
		161-200 Km	-,220*	,047	,000	
	81-120 Km	0-40 Km	,128	,144	,991	
		41-80 Km	-,178*	,055	,013	
		121-160 Km	-,152	,070	,270	
		161-200 Km	-,398*	,065	,000	
	121-160 Km	0-40 Km	,280	,144	,441	
		41-80 Km	-,026	,054	1,000	
		81-120 Km	,152	,070	,270	
		161-200 Km	-,246*	,064	,001	
	161-200 Km	0-40 Km	,526*	,141	,005	
		41-80 Km	,220*	,047	,000	
		81-120 Km	,398*	,065	,000	
		121-160 Km	,246*	,064	,001	
Mahalle Olduktan Sonra Geleneksel ve Kültürel Tip Mimari Proje Hizmetleri İyileşti.	0-40 Km	41-80 Km	-,082*	,015	,000	
		81-120 Km	,083	,030	,063	
		121-160 Km	,056	,026	,254	

		161-200 Km	-,093	,041	,230
	41-80 Km	0-40 Km	,082*	,015	,000
		81-120 Km	,164*	,034	,000
		121-160 Km	,138*	,030	,000
		161-200 Km	-,011	,044	1,000
	81-120 Km	0-40 Km	-,083	,030	,063
		41-80 Km	-,164*	,034	,000
		121-160 Km	-,026	,040	,999
		161-200 Km	-,175*	,051	,007
	121-160 Km	0-40 Km	-,056	,026	,254
		41-80 Km	-,138*	,030	,000
		81-120 Km	,026	,040	,999
		161-200 Km	-,149*	,049	,023
	161-200 Km	0-40 Km	,093	,041	,230
		41-80 Km	,011	,044	1,000
		81-120 Km	,175*	,051	,007
		121-160 Km	,149*	,049	,023
Mahalle Olduktan Sonra Zabıta Hizmetleri İyileşti.	0-40 Km	41-80 Km	-,326	,139	,210
		81-120 Km	-,158	,146	,964
		121-160 Km	-,297	,146	,378
		161-200 Km	-,424*	,146	,049
	41-80 Km	0-40 Km	,326	,139	,210
		81-120 Km	,168*	,055	,024
		121-160 Km	,029	,055	1,000
		161-200 Km	-,098	,053	,491
	81-120 Km	0-40 Km	,158	,146	,964
		41-80 Km	-,168*	,055	,024
		121-160 Km	-,139	,071	,396
		161-200 Km	-,266*	,069	,001
	121-160 Km	0-40 Km	,297	,146	,378
		41-80 Km	-,029	,055	1,000
		81-120 Km	,139	,071	,396
		161-200 Km	-,127	,069	,500
161-200 Km	0-40 Km	,424*	,146	,049	
	41-80 Km	,098	,053	,491	
	81-120 Km	,266*	,069	,001	
	121-160 Km	,127	,069	,500	
Mahalle Olduktan Sonra Katı Atık Depolama ve Bertaraf Hizmetleri İyileşti.	0-40 Km	41-80 Km	-,347	,139	,144
		81-120 Km	-,179	,146	,921
		121-160 Km	-,355	,146	,166
		161-200 Km	-,859*	,148	,000
	41-80 Km	0-40 Km	,347	,139	,144
		81-120 Km	,169*	,055	,023
		121-160 Km	-,008	,057	1,000
		161-200 Km	-,512*	,061	,000
	81-120 Km	0-40 Km	,179	,146	,921
		41-80 Km	-,169*	,055	,023
		121-160 Km	-,177	,072	,137
		161-200 Km	-,681*	,076	,000
	121-160 Km	0-40 Km	,355	,146	,166
		41-80 Km	,008	,057	1,000
		81-120 Km	,177	,072	,137
		161-200 Km	-,504*	,077	,000
161-200 Km	0-40 Km	,859*	,148	,000	
	41-80 Km	,512*	,061	,000	
	81-120 Km	,681*	,076	,000	
	121-160 Km	,504*	,077	,000	

Mahalle Olduktan Sonra Çevrenin, Tarım Alanlarının ve Su Havzalarının Korunması Hizmetleri İyileşti.	0-40 Km	41-80 Km	-,114	,118	,984
		81-120 Km	-,227	,120	,480
		121-160 Km	-,007	,122	1,000
		161-200 Km	-,038	,124	1,000
	41-80 Km	0-40 Km	,114	,118	,984
		81-120 Km	-,113*	,032	,004
		121-160 Km	,107	,039	,058
		161-200 Km	,076	,046	,648
	81-120 Km	0-40 Km	,227	,120	,480
		41-80 Km	,113*	,032	,004
		121-160 Km	,221*	,045	,000
		161-200 Km	,189*	,051	,002
	121-160 Km	0-40 Km	,007	,122	1,000
		41-80 Km	-,107	,039	,058
		81-120 Km	-,221*	,045	,000
		161-200 Km	-,032	,056	1,000
	161-200 Km	0-40 Km	,038	,124	1,000
		41-80 Km	-,076	,046	,648
		81-120 Km	-,189*	,051	,002
		121-160 Km	,032	,056	1,000
Mahalle Olduktan Sonra İbadethanelerin Bakım ve Onarımı Hizmetleri İyileşti.	0-40 Km	41-80 Km	,263*	,059	,000
		81-120 Km	,139	,063	,259
		121-160 Km	,259*	,065	,002
		161-200 Km	,133	,065	,371
	41-80 Km	0-40 Km	-,263*	,059	,000
		81-120 Km	-,124*	,030	,000
		121-160 Km	-,004	,035	1,000
		161-200 Km	-,130*	,035	,003
	81-120 Km	0-40 Km	-,139	,063	,259
		41-80 Km	,124*	,030	,000
		121-160 Km	,120*	,041	,038
		161-200 Km	-,006	,041	1,000
	121-160 Km	0-40 Km	-,259*	,065	,002
		41-80 Km	,004	,035	1,000
		81-120 Km	-,120*	,041	,038
		161-200 Km	-,126	,045	,053
	161-200 Km	0-40 Km	-,133	,065	,371
		41-80 Km	,130*	,035	,003
		81-120 Km	,006	,041	1,000
		121-160 Km	,126	,045	,053
Mahalle Olduktan Sonra İmar Uygulamaları ve Yapı Ruhsat Hizmetleri İyileşti.	0-40 Km	41-80 Km	,122	,124	,982
		81-120 Km	,104	,129	,996
		121-160 Km	-,050	,129	1,000
		161-200 Km	-,002	,129	1,000
	41-80 Km	0-40 Km	-,122	,124	,982
		81-120 Km	-,018	,042	1,000
		121-160 Km	-,172*	,041	,000
		161-200 Km	-,125*	,043	,041
	81-120 Km	0-40 Km	-,104	,129	,996
		41-80 Km	,018	,042	1,000
		121-160 Km	-,154*	,053	,040
		161-200 Km	-,106	,055	,414
	121-160 Km	0-40 Km	,050	,129	1,000
		41-80 Km	,172*	,041	,000
		81-120 Km	,154*	,053	,040
		161-200 Km	,047	,054	,992
	161-200 Km	0-40 Km	,002	,129	1,000

		41-80 Km	,125*	,043	,041
		81-120 Km	,106	,055	,414
		121-160 Km	-,047	,054	,992
Mahalle Olduktan Sonra Amatör Spor Kulüplerine Yönelik Hizmetler İyileşti.	0-40 Km	41-80 Km	-,144	,098	,798
		81-120 Km	-,196	,101	,439
		121-160 Km	,200	,101	,420
		161-200 Km	-,177	,102	,596
	41-80 Km	0-40 Km	,144	,098	,798
		81-120 Km	-,052	,032	,641
		121-160 Km	,343*	,033	,000
		161-200 Km	-,034	,036	,985
	81-120 Km	0-40 Km	,196	,101	,439
		41-80 Km	,052	,032	,641
		121-160 Km	,396*	,041	,000
		161-200 Km	,019	,043	1,000
	121-160 Km	0-40 Km	-,200	,101	,420
		41-80 Km	-,343*	,033	,000
		81-120 Km	-,396*	,041	,000
		161-200 Km	-,377*	,044	,000
	161-200 Km	0-40 Km	,177	,102	,596
		41-80 Km	,034	,036	,985
		81-120 Km	-,019	,043	1,000
		121-160 Km	,377*	,044	,000

“Mahalle Olduktan Sonra İçme ve Kullanma Suyu Hizmetleri İyileşti.” ifadesine verilen cevaplar arasında yaşanılan yerin şehir merkezine uzaklığı değişkenine göre; 0-40 km ile 161-200 km, 41-80 km ile 121-160 km, 41-80 km ile 161-200 km, 81-120 km ile 121-160 km, 81-120 km ile 161-200 km grupları arasında farklılık vardır. “Mahalle Olduktan Sonra Altyapı - Kanalizasyon Hizmetleri İyileşti.” ifadesine verilen cevaplar arasında yaşanılan yerin şehir merkezine uzaklığı değişkenine göre; 0-40 km ile 41-80 km, 0-40 km ile 121-160 km, 0-40 km ile 161-200 km, 41-80 km ile 81-120 km, 41-80 km ile 161-200 km, 81-120 km ile 121-160 km, 81-120 km ile 161-200 km, 121-160 km ile 161-200 km grupları arasında farklılık vardır. “Mahalle Olduktan Sonra Mezarlık Bakımı, Onarımı ve Defin Hizmetleri İyileşti.” ifadesine verilen cevaplar arasında yaşanılan yerin şehir merkezine uzaklığı değişkenine göre; 41-80 km ile 81-120 km, 81-120 km ile 161-200 km grupları arasında farklılık vardır. “Mahalle Olduktan Sonra Ulaşım ve Toplu Taşıma (Belediye Otobüsü) Hizmetleri İyileşti.” ifadesine verilen cevaplar arasında yaşanılan yerin şehir merkezine uzaklığı değişkenine göre; 121-160 km ile 161-200 km grupları arasında farklılık yoktur. Diğer tüm grupların her birinin diğer gruplarla arasında farklılık vardır. “Mahalle Olduktan Sonra İtfaiye Hizmetleri İyileşti.” ifadesine verilen cevaplar arasında yaşanılan yerin şehir merkezine uzaklığı değişkenine göre; 41-80 km ile 81-120 km, 81-120 km ile 161-200 km grupları arasında farklılık vardır.

“Mahalle Olduktan Sonra Tarım ve Hayvancılığı Destekleme Hizmetleri İyileşti.” ifadesine verilen cevaplar arasında yaşanan yerin şehir merkezine uzaklığı değişkenine göre; 0-40 km ile 161-200 km, 41-80 km ile 81-120 km, 41-80 km ile 161-200 km, 81-120 km ile 161-200 km, 121-160 km ile 161-200 km grupları arasında farklılık vardır. “Mahalle Olduktan Sonra Yolların Yapım, Onarımı ve Karla Mücadele Hizmetleri İyileşti.” ifadesine verilen cevaplar arasında yaşanan yerin şehir merkezine uzaklığı değişkenine göre; 41-80 km ile 81-120 km grupları arasında farklılık vardır. “Mahalle Olduktan Sonra Çöp Toplama ve Temizlik Hizmetleri İyileşti.” ifadesine verilen cevaplar arasında yaşanan yerin şehir merkezine uzaklığı değişkenine göre; 0-40 km ile 41-80 km, 0-40 km ile 121-160 km, 0-40 km ile 161-200 km, 41-80 km ile 81-120 km, 41-80 km ile 161-200 km, 81-120 km ile 121-160 km, 81-120 km ile 161-200 km, 121-160 km ile 161-200 km grupları arasında farklılık vardır. “Mahalle Olduktan Sonra Afet ve Acil Durum Hizmetleri İyileşti.” ifadesine verilen cevaplar arasında yaşanan yerin şehir merkezine uzaklığı değişkenine göre; 0-40 km ile 41-80 km, 0-40 km ile 121-160 km, 41-80 km ile 81-120 km, 81-120 km ile 121-160 km grupları arasında farklılık vardır. “Mahalle Olduktan Sonra Yaşlılar, Engelliler, Kadınlar, Gençler ve Çocuklara Yönelik Sağlık, Sosyal ve Kültürel Hizmetler İyileşti.” ifadesine verilen cevaplar arasında yaşanan yerin şehir merkezine uzaklığı değişkenine göre; 0-40 km ile 41-80 km, 0-40 km ile 121-160 km, 0-40 km ile 161-200 km, 41-80 km ile 81-120 km, 41-80 km ile 161-200 km, 81-120 km ile 121-160 km, 81-120 km ile 161-200 km, 121-160 km ile 161-200 km grupları arasında farklılık vardır. “Mahalle Olduktan Sonra Cadde, Sokak ve Bina Numaralandırma Hizmetleri İyileşti.” ifadesine verilen cevaplar arasında yaşanan yerin şehir merkezine uzaklığı değişkenine göre; 0-40 km ile 161-200 km, 41-80 km ile 81-120 km, 41-80 km ile 161-200 km, 81-120 km ile 161-200 km, 121-160 km ile 161-200 km grupları arasında farklılık vardır. “Mahalle Olduktan Sonra Geleneksel ve Kültürel Tip Mimari Proje Hizmetleri İyileşti.” ifadesine verilen cevaplar arasında yaşanan yerin şehir merkezine uzaklığı değişkenine göre; 0-40 km ile 41-80 km, 41-80 km ile 81-120 km, 41-80 km ile 121-160 km, 81-120 km ile 161-200 km, 121-160 km ile 161-200 km grupları arasında farklılık vardır. “Mahalle Olduktan Sonra Zabıta Hizmetleri İyileşti.” ifadesine verilen cevaplar arasında yaşanan yerin şehir merkezine uzaklığı değişkenine göre; 0-40 km ile 161-200 km, 41-80 km ile 81-120

km, 81-120 km ile 161-200 km grupları arasında farklılık vardır. “Mahalle Olduktan Sonra Katı Atık Depolama ve Bertaraf Hizmetleri İyileşti.” ifadesine verilen cevaplar arasında yaşanan yerin şehir merkezine uzaklığı değişkenine göre; 0-40 km ile 161-200 km, 41-80 km ile 81-120 km, 41-80 km ile 161-200 km, 81-120 km ile 161-200 km, 121-160 km ile 161-200 km grupları arasında farklılık vardır. “Mahalle Olduktan Sonra Çevrenin, Tarım Alanlarının ve Su Havzalarının Korunması Hizmetleri İyileşti.” ifadesine verilen cevaplar arasında yaşanan yerin şehir merkezine uzaklığı değişkenine göre; 41-80 km ile 81-120 km, 81-120 km ile 121-160 km, 81-120 km ile 161-200 km grupları arasında farklılık vardır. “Mahalle Olduktan Sonra İbadethanelerin Bakım ve Onarımı Hizmetleri İyileşti.” ifadesine verilen cevaplar arasında yaşanan yerin şehir merkezine uzaklığı değişkenine göre; 0-40 km ile 41-80 km, 0-40 km ile 121-160 km, 41-80 km ile 81-120 km, 41-80 km ile 161-200 km grupları arasında farklılık vardır. “Mahalle Olduktan Sonra İmar Uygulamaları ve Yapı Ruhsat Hizmetleri İyileşti.” ifadesine verilen cevaplar arasında yaşanan yerin şehir merkezine uzaklığı değişkenine göre; 41-80 km ile 121-160 km, 41-80 km ile 161-200 km, 81-120 km ile 121-160 km grupları arasında farklılık vardır. “Mahalle Olduktan Sonra Amatör Spor Kulüplerine Yönelik Hizmetler İyileşti.” ifadesine verilen cevaplar arasında yaşanan yerin şehir merkezine uzaklığı değişkenine göre; 41-80 km ile 121-160 km, 81-120 km ile 121-160 km, 121-160 km ile 161-200 km grupları arasında farklılık vardır. Hemen hemen bütün hizmetlerde öncelik uzak olan yerlere verilmiştir. Bütün uzaklıklarda farklı hizmet gruplarında etkenlik düzeyleri yüksek olsa da genel olarak bakıldığında 121-160 km ve 161-200 km olan yerlerde sunulan hizmetlerin etkenlik düzeyinin yüksek olduğu görülmektedir.

3.3.7. Yaşadıkları Yerde Buldukları Zamana Göre Vatandaşların Yerel Kamu Hizmetlerinin Etkenlik Düzeyini Algılama Boyutları Arasındaki Farklılıkların Parametrik Tek Yönlü Varyans Analizi Testi

Araştırmaya katılan vatandaşların yaşadıkları yerde buldukları zamana göre, sunulan yerel kamu hizmetlerinin etkenlik düzeylerini algılama boyutları arasındaki farklılıkları gösteren parametrik Tek Yönlü Varyans Analizi Testi sonuçları Tablo 3.16’da sunulmuştur.

H7: Yaşadıkları yerde buldukları zamana göre vatandaşların yerel kamu hizmetlerinin etkenlik düzeyini algılama boyutları arasında anlamlı bir farklılık vardır.

Tablo 3.16: Yaşadıkları Yerde Buldukları Zamana Göre Vatandaşların Yerel Kamu Hizmetlerinin Etkenlik Düzeylerini Algılama Boyutları Arasındaki Farklılıkların Parametrik Tek Yönlü Varyans Analizi Testi Sonuçları

		n	Ortalama	F	p
Mahalle Olduktan Sonra İçme ve Kullanma Suyu Hizmetleri İyileşti.	6-10 Yıl	111	3,51	,978	,376
	11-15 Yıl	100	3,48		
	15 Yılden Çok	1912	3,57		
Mahalle Olduktan Sonra Altyapı Kanalizasyon Hizmetleri İyileşti.	6-10 Yıl	111	2,52	1,514	,220
	11-15 Yıl	100	2,41		
	15 Yılden Çok	1912	2,56		
Mahalle Olduktan Sonra Mezarlık Bakımı, Onarımı ve Defin Hizmetleri İyileşti.	6-10 Yıl	111	3,54	1,438	,238
	11-15 Yıl	100	3,39		
	15 Yılden Çok	1912	3,53		
Mahalle Olduktan Sonra Ulaşım ve Toplu Taşıma (Belediye Otobüsü) Hizmetleri İyileşti.	6-10 Yıl	111	3,59	10,869	,000
	11-15 Yıl	100	3,24		
	15 Yılden Çok	1912	3,13		
Mahalle Olduktan Sonra İtfaiye Hizmetleri İyileşti.	6-10 Yıl	111	3,54	1,320	,267
	11-15 Yıl	100	3,39		
	15 Yılden Çok	1912	3,52		
Mahalle Olduktan Sonra Tarım ve Hayvancılığı Destekleme Hizmetleri İyileşti.	6-10 Yıl	111	3,54	1,620	,198
	11-15 Yıl	100	3,39		
	15 Yılden Çok	1912	3,54		
Mahalle Olduktan Sonra Yolların Yapım, Onarımı ve Karla Mücadele Hizmetleri İyileşti.	6-10 Yıl	111	3,54	1,367	,255
	11-15 Yıl	100	3,37		
	15 Yılden Çok	1912	3,50		
Mahalle Olduktan Sonra Çöp Toplama ve Temizlik Hizmetleri İyileşti.	6-10 Yıl	111	3,65	,308	,735
	11-15 Yıl	100	3,70		
	15 Yılden Çok	1912	3,66		
Mahalle Olduktan Sonra Afet ve Acil Durum Hizmetleri İyileşti.	6-10 Yıl	111	3,65	,405	,667
	11-15 Yıl	100	3,71		
	15 Yılden Çok	1912	3,69		
Mahalle Olduktan Sonra Yaşlılar, Engelliler, Kadınlar, Gençler ve Çocuklara Yönelik Sağlık, Sosyal ve Kültürel Hizmetler İyileşti.	6-10 Yıl	111	3,65	,509	,601
	11-15 Yıl	100	3,71		
	15 Yılden Çok	1912	3,65		
Mahalle Olduktan Sonra Cadde, Sokak ve Bina Numaralandırma Hizmetleri İyileşti.	6-10 Yıl	111	3,54	1,462	,232
	11-15 Yıl	100	3,40		
	15 Yılden Çok	1912	3,54		
Mahalle Olduktan Sonra Geleneksel ve Kültürel Tip Mimari Proje Hizmetleri İyileşti.	6-10 Yıl	111	1,94	2,111	,121
	11-15 Yıl	100	2,04		
	15 Yılden Çok	1912	2,04		
Mahalle Olduktan Sonra Zabıta Hizmetleri İyileşti.	6-10 Yıl	111	3,54	1,419	,242
	11-15 Yıl	100	3,39		
	15 Yılden Çok	1912	3,53		
Mahalle Olduktan Sonra Katı Atık Depolama ve Bertaraf Hizmetleri İyileşti.	6-10 Yıl	111	3,54	1,969	,140
	11-15 Yıl	100	3,41		
	15 Yılden Çok	1912	3,58		

Mahalle Olduktan Sonra Çevrenin, Tarım Alanlarının ve Su Havzalarının Korunması Hizmetleri İyileşti.	6-10 Yıl	111	3,63	,634	,531
	11-15 Yıl	100	3,72		
	15 Yıdan Çok	1912	3,68		
Mahalle Olduktan Sonra İbadethanelerin Bakım ve Onarımı Hizmetleri İyileşti.	6-10 Yıl	111	3,65	,535	,586
	11-15 Yıl	100	3,72		
	15 Yıdan Çok	1912	3,69		
Mahalle Olduktan Sonra İmar Uygulamaları ve Yapı Ruhsat Hizmetleri İyileşti.	6-10 Yıl	111	3,23	5,102	,006
	11-15 Yıl	100	3,13		
	15 Yıdan Çok	1912	3,32		
Mahalle Olduktan Sonra Amatör Spor Kulüplerine Yönelik Hizmetler İyileşti.	6-10 Yıl	111	3,09	3,738	,024
	11-15 Yıl	100	2,92		
	15 Yıdan Çok	1912	3,06		

(1:Hiç Katılmıyorum 2:Katılmıyorum 3:Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum 4:Katılıyorum 5:Kesinlikle Katılıyorum)

“Mahalle Olduktan Sonra Ulaşım ve Toplu Taşıma (Belediye Otobüsü) Hizmetleri İyileşti.” ($p=0,000<\alpha=0,05$), “Mahalle Olduktan Sonra İmar Uygulamaları ve Yapı Ruhsat Hizmetleri İyileşti.” ($p=0,006<\alpha=0,05$) ve “Mahalle Olduktan Sonra Amatör Spor Kulüplerine Yönelik Hizmetler İyileşti.” ($p=0,024<\alpha=0,05$) ifadeleri için vatandaşların yaşadıkları yerde buldukları zamana göre, sunulan yerel kamu hizmetlerinin etkenlik düzeyini algılama boyutları arasında anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. H7 (Yaşadıkları yerde buldukları zamana göre vatandaşların yerel kamu hizmetlerinin etkenlik düzeyini algılama boyutları arasında anlamlı bir farklılık vardır.) hipotezi bu ifadeler için kabul edilirken diğer ifadeler için kabul edilmemiştir. Farklılığın belirlendiği ifadeler için ortalamalar arası fark kontrolü testleri (Post-hoc test) uygulanmıştır. Ortalamalar arası fark kontrolü testleri sonuçları aşağıdaki gibidir. Varyans analizinde farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek amacıyla ortalamalar arası fark kontrolü testleri yapılması gerekmektedir. Ortalamalar arası fark kontrolü testlerinden en yaygın kullanılanlardan biri olan LSD testi varyanslar eşit olması ve bir diğeri olan Tamhane testi ise varyansların eşit olmadığı durumda kullanılır. Varyansların eşitliği (homojenliği) incelemesi Levene testiyle yapılır. Varyansların eşitlik incelemesi (Levene) testi Tablo 3.17’de gösterilmiştir.

Tablo 3.17: Yaşadıkları Yerde Buldukları Zamana Göre Vatandaşların Yerel Kamu Hizmetlerinin Etkenlik Düzeylerini Algılama Boyutları Arasındaki Farklılıklara Ait Varyansların Eşitlik İncelemesi (Levene) Testi Sonuçları

	Levene Statistic	df1	df2	Sig.
Mahalle Olduktan Sonra Ulaşım ve Toplu Taşıma (Belediye Otobüsü) Hizmetleri İyileşti.	53,878	2	2120	,000

Mahalle Olduktan Sonra İmar Uygulamaları ve Yapı Ruhsat Hizmetleri İyileşti.	14,911	2	2120	,000
Mahalle Olduktan Sonra Amatör Spor Kulüplerine Yönelik Hizmetler İyileşti.	1,515	2	2120	,220

Levene testi sonucuna göre; ‘‘Mahalle Olduktan Sonra Ulaşım ve Toplu Taşıma (Belediye Otobüsü) Hizmetleri İyileşti.’’ ifadesi için ($p=0,000 < \alpha = 0,05$) ve ‘‘Mahalle Olduktan Sonra İmar Uygulamaları ve Yapı Ruhsat Hizmetleri İyileşti.’’ ifadesi için ($p=0,000 < \alpha = 0,05$) olduğu görülmüştür. Bu ifadeler için varyanslar homojendir yani eşit değildir yorumu yapılabilir. Bu durumda ortalamalar arası fark kontrolü testlerinden en yaygın kullanılanlardan biri olan Tamhane testi uygulanmış olup analiz sonuçları Tablo 3.18’de gösterilmiştir.

Tablo 3.18: Yaşadıkları Yerde Buldukları Zamana Göre Vatandaşların Yerel Kamu Hizmetlerinin Etkenlik Düzeylerini Algılama Boyutları Arasındaki Farklılıklar İçin Çoklu Karşılaştırmalar Tamhane Testi Sonuçları

Dependent Variable	(I) Ne Kadar Zamandır Burada Yaşıyorsunuz	(J) Ne Kadar Zamandır Burada Yaşıyorsunuz	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.
Mahalle Olduktan Sonra Ulaşım ve Toplu Taşıma (Belediye Otobüsü) Hizmetleri İyileşti.	6-10 Yıl	11-15 Yıl	,346*	,131	,027
		15 Yıdan Çok	,460*	,090	,000
	11-15 Yıl	6-10 Yıl	-,346*	,131	,027
		15 Yıdan Çok	,114	,100	,593
	15 Yıdan Çok	6-10 Yıl	-,460*	,090	,000
		11-15 Yıl	-,114	,100	,593
Mahalle Olduktan Sonra İmar Uygulamaları ve Yapı Ruhsat Hizmetleri İyileşti.	6-10 Yıl	11-15 Yıl	,104	,082	,500
		15 Yıdan Çok	-,088	,062	,396
	11-15 Yıl	6-10 Yıl	-,104	,082	,500
		15 Yıdan Çok	-,193*	,058	,004
	15 Yıdan Çok	6-10 Yıl	,088	,062	,396
		11-15 Yıl	,193*	,058	,004

‘‘Mahalle Olduktan Sonra Ulaşım ve Toplu Taşıma (Belediye Otobüsü) Hizmetleri İyileşti.’’ ifadesine verilen cevaplar arasında yaşanan yerde bulunulan zaman değişkenine göre; 6-10 yıl grubu ile 11-15 yıl ve 15 yıldan çok grupları arasında farklılık vardır. ‘‘Mahalle Olduktan Sonra İmar Uygulamaları ve Yapı Ruhsat Hizmetleri İyileşti.’’ ifadesine verilen cevaplar arasında yaşanan yerde bulunulan zaman değişkenine göre; 11-15 yıl grubu ile 15 yıldan çok grupları arasında farklılık vardır.

Levene testi sonucuna göre; ‘‘Mahalle Olduktan Sonra Amatör Spor Kulüplerine Yönelik Hizmetler İyileşti.’’ ifadesi için ($p=0,016 < \alpha = 0,05$) olduğu görülmüştür. Bu ifadeler için varyanslar homojen değildir yani eşittir yorumu yapılabilir. Bu durumda ortalamalar arası fark kontrolü testlerinden en yaygın kullanılanlardan biri olan LSD testi uygulanmış olup analiz sonuçları Tablo 3.19’da gösterilmiştir.

Tablo 3.19: Yaşadıkları Yerde Buldukları Zamana Göre Vatandaşların Yerel Kamu Hizmetlerinin Etkenlik Düzeylerini Algılama Boyutları Arasındaki Farklılıklar İçin Çoklu Karşılaştırmalar LSD Testi Sonuçları

Dependent Variable	(I) Ne Kadar Zamandır Burada Yaşıyorsunuz	(J) Ne Kadar Zamandır Burada Yaşıyorsunuz	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.
Mahalle Olduktan Sonra Amatör Spor Kulüplerine Yönelik Hizmetler İyileşti.	6-10 Yıl	11-15 Yıl	,170*	,073	,020
		15 Yıdan Çok	,026	,052	,610
	11-15 Yıl	6-10 Yıl	-,170*	,073	,020
		15 Yıdan Çok	-,144*	,054	,008
	15 Yıdan Çok	6-10 Yıl	-,026	,052	,610
		11-15 Yıl	,144*	,054	,008

‘‘Mahalle Olduktan Sonra Amatör Spor Kulüplerine Yönelik Hizmetler İyileşti.’’ ifadesine verilen cevaplar arasında yaşanan yerde bulunan zaman değişkenine göre; 11-15 yıl grubu ile 6-10 yıl ve 15 yıldan çok grupları arasında farklılık vardır. Genel ortalamalara bakıldığında yaşadıkları yerde 15 yıldan çok zamandır bulunan katılımcılar, diğer gruptaki katılımcılara kıyasla yerel kamu hizmetlerinin etkenlik düzeyinin yüksek olduğunu düşünmektedir.

3.3.8. Mesleklerine Göre Vatandaşların Yerel Kamu Hizmetlerinin Etkenlik Düzeyini Algılama Boyutları Arasındaki Farklılıkların Parametrik Tek Yönlü Varyans Analizi Testi

Araştırmaya katılan vatandaşların mesleklerine göre, sunulan yerel kamu hizmetlerinin etkenlik düzeylerini algılama boyutları arasındaki farklılıkları gösteren parametrik Tek Yönlü Varyans Analizi Testi sonuçları Tablo 3.20’de sunulmuştur.

H8: Mesleklerine göre vatandaşların yerel kamu hizmetlerinin etkenlik düzeyini algılama boyutları arasında anlamlı bir farklılık vardır.

Tablo 3.20: Mesleklerine Göre Vatandaşların Yerel Kamu Hizmetlerinin Etkenlik Düzeylerini Algılama Boyutları Arasındaki Farklılıkların Parametrik Tek Yönlü Varyans Analizi Testi Sonuçları

	n	Ortalama	F	p
--	---	----------	---	---

Mahalle Olduktan Sonra İçme ve Kullanma Suyu Hizmetleri İyileşti.	Çalışmıyor	536	3,55	2,437	,045
	Çiftçi	652	3,52		
	İşçi	338	3,67		
	Esnaf ve Sanatkâr	171	3,53		
	Emekli	426	3,57		
Mahalle Olduktan Sonra Altyapı - Kanalizasyon Hizmetleri İyileşti.	Çalışmıyor	536	2,54	6,833	,000
	Çiftçi	652	2,44		
	İşçi	338	2,71		
	Esnaf ve Sanatkâr	171	2,73		
	Emekli	426	2,56		
Mahalle Olduktan Sonra Mezarlık Bakımı, Onarımı ve Defin Hizmetleri İyileşti.	Çalışmıyor	536	3,51	1,979	,095
	Çiftçi	652	3,48		
	İşçi	338	3,58		
	Esnaf ve Sanatkâr	171	3,65		
	Emekli	426	3,53		
Mahalle Olduktan Sonra Ulaşım ve Toplu Taşıma (Belediye Otobüsü) Hizmetleri İyileşti.	Çalışmıyor	536	3,19	4,314	,002
	Çiftçi	652	3,26		
	İşçi	338	3,01		
	Esnaf ve Sanatkâr	171	3,14		
	Emekli	426	3,07		
Mahalle Olduktan Sonra İtfaiye Hizmetleri İyileşti.	Çalışmıyor	536	3,51	1,980	,095
	Çiftçi	652	3,46		
	İşçi	338	3,56		
	Esnaf ve Sanatkâr	171	3,64		
	Emekli	426	3,53		
Mahalle Olduktan Sonra Tarım ve Hayvancılığı Destekleme Hizmetleri İyileşti.	Çalışmıyor	536	3,52	1,752	,136
	Çiftçi	652	3,48		
	İşçi	338	3,60		
	Esnaf ve Sanatkâr	171	3,63		
	Emekli	426	3,54		
Mahalle Olduktan Sonra Yolların Yapım, Onarımı ve Karla Mücadele Hizmetleri İyileşti.	Çalışmıyor	536	3,49	,900	,463
	Çiftçi	652	3,46		
	İşçi	338	3,54		
	Esnaf ve Sanatkâr	171	3,58		
	Emekli	426	3,50		
Mahalle Olduktan Sonra Çöp Toplama ve Temizlik Hizmetleri İyileşti.	Çalışmıyor	536	3,60	2,876	,022
	Çiftçi	652	3,70		
	İşçi	338	3,67		
	Esnaf ve Sanatkâr	171	3,68		
	Emekli	426	3,67		
Mahalle Olduktan Sonra Afet ve Acil Durum Hizmetleri İyileşti.	Çalışmıyor	536	3,63	2,548	,038
	Çiftçi	652	3,71		
	İşçi	338	3,72		
	Esnaf ve Sanatkâr	171	3,71		
	Emekli	426	3,69		
Mahalle Olduktan Sonra Yaşlılar, Engelliler, Kadınlar, Gençler ve Çocuklara Yönelik Sağlık, Sosyal ve Kültürel Hizmetler İyileşti.	Çalışmıyor	536	3,60	2,028	,088
	Çiftçi	652	3,68		
	İşçi	338	3,66		
	Esnaf ve Sanatkâr	171	3,70		
	Emekli	426	3,67		
Mahalle Olduktan Sonra Cadde, Sokak ve Bina Numaralandırma Hizmetleri İyileşti.	Çalışmıyor	536	3,52	1,971	,096
	Çiftçi	652	3,49		
	İşçi	338	3,60		
	Esnaf ve Sanatkâr	171	3,65		
	Emekli	426	3,53		

Mahalle Olduktan Sonra Geleneksel ve Kültürel Tıp Mimari Proje Hizmetleri İyileşti.	Çalışmıyor	536	2,02	,232	,920
	Çiftçi	652	2,04		
	İşçi	338	2,04		
	Esnaf ve Sanatkâr	171	2,05		
	Emekli	426	2,04		
Mahalle Olduktan Sonra Zabıta Hizmetleri İyileşti.	Çalışmıyor	536	3,51	1,741	,138
	Çiftçi	652	3,48		
	İşçi	338	3,58		
	Esnaf ve Sanatkâr	171	3,63		
	Emekli	426	3,53		
Mahalle Olduktan Sonra Katı Atık Depolama ve Bertaraf Hizmetleri İyileşti.	Çalışmıyor	536	3,56	2,506	,040
	Çiftçi	652	3,50		
	İşçi	338	3,65		
	Esnaf ve Sanatkâr	171	3,68		
	Emekli	426	3,58		
Mahalle Olduktan Sonra Çevrenin, Tarım Alanlarının ve Su Havzalarının Korunması Hizmetleri İyileşti.	Çalışmıyor	536	3,62	1,986	,094
	Çiftçi	652	3,69		
	İşçi	338	3,70		
	Esnaf ve Sanatkâr	171	3,71		
	Emekli	426	3,69		
Mahalle Olduktan Sonra İbadethanelerin Bakım ve Onarımı Hizmetleri İyileşti.	Çalışmıyor	536	3,63	2,886	,021
	Çiftçi	652	3,71		
	İşçi	338	3,72		
	Esnaf ve Sanatkâr	171	3,72		
	Emekli	426	3,70		
Mahalle Olduktan Sonra İmar Uygulamaları ve Yapı Ruhsat Hizmetleri İyileşti.	Çalışmıyor	536	3,24	2,865	,022
	Çiftçi	652	3,33		
	İşçi	338	3,36		
	Esnaf ve Sanatkâr	171	3,39		
	Emekli	426	3,29		
Mahalle Olduktan Sonra Amatör Spor Kulüplerine Yönelik Hizmetler İyileşti.	Çalışmıyor	536	3,02	,928	,447
	Çiftçi	652	3,08		
	İşçi	338	3,07		
	Esnaf ve Sanatkâr	171	3,06		
	Emekli	426	3,06		

(1:Hiç Katılmıyorum 2:Katılmıyorum 3:Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum 4:Katılıyorum 5:Kesinlikle Katılıyorum)

“Mahalle Olduktan Sonra İçme ve Kullanma Suyu Hizmetleri İyileşti.” (p=0,045< α = 0,05), “Mahalle Olduktan Sonra Altyapı - Kanalizasyon Hizmetleri İyileşti.” (p=0,000< α = 0,05), “Mahalle Olduktan Sonra Ulaşım ve Toplu Taşıma (Belediye Otobüsü) Hizmetleri İyileşti.” (p=0,002< α = 0,05), “Mahalle Olduktan Sonra Çöp Toplama ve Temizlik Hizmetleri İyileşti.” (p=0,022< α = 0,05), “Mahalle Olduktan Sonra Afet ve Acil Durum Hizmetleri İyileşti.” (p=0,038< α = 0,05), “Mahalle Olduktan Sonra Katı Atık Depolama ve Bertaraf Hizmetleri İyileşti.” (p=0,040< α = 0,05), “Mahalle Olduktan Sonra İbadethanelerin Bakım ve Onarımı Hizmetleri İyileşti.” (p=0,021< α = 0,05) ve “Mahalle Olduktan Sonra İmar Uygulamaları ve Yapı Ruhsat Hizmetleri İyileşti.” (p=0,022< α = 0,05) ifadeleri için

vatandaşların mesleklerine göre, sunulan yerel kamu hizmetlerinin etkenlik düzeyini algılama boyutları arasında anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. H8 (Mesleklerine göre vatandaşların yerel kamu hizmetlerinin etkenlik düzeyini algılama boyutları arasında anlamlı bir farklılık vardır.) hipotezi bu ifadeler için kabul edilirken diğer ifadeler için kabul edilmemiştir. Farklılığın belirlendiği ifadeler için ortalamalar arası fark kontrolü testleri (Post-hoc test) uygulanmıştır. Ortalamalar arası fark kontrolü testleri sonuçları aşağıdaki gibidir. Varyans analizinde farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek amacıyla ortalamalar arası fark kontrolü testleri yapılması gerekmektedir. Ortalamalar arası fark kontrolü testlerinden en yaygın kullanılanlardan biri olan LSD testi varyanslar eşit olması ve bir diğeri olan Tamhane testi ise varyansların eşit olmadığı durumda kullanılır. Varyansların eşitliği (homojenliği) incelemesi Levene testiyle yapılır. Varyansların eşitlik incelemesi (Levene) testi Tablo 3.21’de gösterilmiştir.

Tablo 3.21: Mesleklerine Göre Vatandaşların Yerel Kamu Hizmetlerinin Etkenlik Düzeylerini Algılama Boyutları Arasındaki Farklılıklara Ait Varyansların Eşitlik İncelemesi (Levene) Testi Sonuçları

	Levene Statistic	df1	df2	Sig.
Mahalle Olduktan Sonra İçme ve Kullanma Suyu Hizmetleri İyileşti.	8,405	4	2118	,000
Mahalle Olduktan Sonra Altyapı - Kanalizasyon Hizmetleri İyileşti.	22,884	4	2118	,000
Mahalle Olduktan Sonra Ulaşım ve Toplu Taşıma (Belediye Otobüsü) Hizmetleri İyileşti	11,096	4	2118	,000
Mahalle Olduktan Sonra Çöp Toplama ve Temizlik Hizmetleri İyileşti.	7,603	4	2118	,000
Mahalle Olduktan Sonra Afet ve Acil Durum Hizmetleri İyileşti.	7,364	4	2118	,000
Mahalle Olduktan Sonra Katı Atık Depolama ve Bertaraf Hizmetleri İyileşti.	3,328	4	2118	,010
Mahalle Olduktan Sonra İbadethanelerin Bakım ve Onarımı Hizmetleri İyileşti.	7,974	4	2118	,000
Mahalle Olduktan Sonra İmar Uygulamaları ve Yapı Ruhsat Hizmetleri İyileşti.	9,465	4	2118	,000

Levene testi sonucuna göre; ‘‘Mahalle Olduktan Sonra İçme ve Kullanma Suyu Hizmetleri İyileşti.’’ ifadesi için ($p=0,000 < \alpha = 0,05$), ‘‘Mahalle Olduktan Sonra Altyapı - Kanalizasyon Hizmetleri İyileşti.’’ ifadesi için ($p=0,000 < \alpha = 0,05$), ‘‘Mahalle Olduktan Sonra Ulaşım ve Toplu Taşıma (Belediye Otobüsü) Hizmetleri İyileşti.’’ ifadesi için ($p=0,000 < \alpha = 0,05$), ‘‘Mahalle Olduktan Sonra Çöp Toplama ve Temizlik Hizmetleri İyileşti.’’ ifadesi için ($p=0,000 < \alpha = 0,05$), ‘‘Mahalle Olduktan Sonra Afet ve Acil Durum Hizmetleri İyileşti.’’ ifadesi için ($p=0,000 < \alpha = 0,05$),

“Mahalle Olduktan Sonra Katı Atık Depolama ve Bertaraf Hizmetleri İyileşti.” ifadesi için ($p=0,010 < \alpha = 0,05$), “Mahalle Olduktan Sonra İbadethanelerin Bakım ve Onarımı Hizmetleri İyileşti.” ifadesi için ($p=0,000 < \alpha = 0,05$) ve “Mahalle Olduktan Sonra İmar Uygulamaları ve Yapı Ruhsat Hizmetleri İyileşti.” ifadesi için ($p=0,000 < \alpha = 0,05$) olduğu görülmüştür. Bu ifadeler için varyanslar homojendir yani eşit değildir yorumu yapılabilir. Bu durumda ortalamalar arası fark kontrolü testlerinden en yaygın kullanılanlardan biri olan Tamhane testi uygulanmış olup analiz sonuçları Tablo 3.22’de gösterilmiştir.

Tablo 3.22: Mesleklerine Göre Vatandaşların Yerel Kamu Hizmetlerinin Etkenlik Düzeylerini Algılama Boyutları Arasındaki Farklılıklar İçin Çoklu Karşılaştırmalar Tamhane Testi Sonuçları

Dependent Variable	(I) Mesleğiniz	(J) Mesleğiniz	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.
Mahalle Olduktan Sonra İçme ve Kullanma Suyu Hizmetleri İyileşti.	Çalışmıyor	Çiftçi	,029	,044	,999
		İşçi	-,118	,048	,125
		Esnaf ve Sanatkâr	,024	,066	1,000
		Emekli	-,022	,048	1,000
	Çiftçi	Çalışmıyor	-,029	,044	,999
		İşçi	-,147*	,047	,016
		Esnaf ve Sanatkâr	-,005	,065	1,000
		Emekli	-,051	,047	,958
	İşçi	Çalışmıyor	,118	,048	,125
		Çiftçi	,147*	,047	,016
		Esnaf ve Sanatkâr	,142	,068	,311
		Emekli	,096	,050	,448
	Esnaf ve Sanatkâr	Çalışmıyor	-,024	,066	1,000
		Çiftçi	,005	,065	1,000
		İşçi	-,142	,068	,311
		Emekli	-,046	,068	,999
Emekli	Çalışmıyor	,022	,048	1,000	
	Çiftçi	,051	,047	,958	
	İşçi	-,096	,050	,448	
	Esnaf ve Sanatkâr	,046	,068	,999	
Mahalle Olduktan Sonra Altyapı - Kanalizasyon Hizmetleri İyileşti.	Çalışmıyor	Çiftçi	,101	,050	,364
		İşçi	-,166	,064	,098
		Esnaf ve Sanatkâr	-,184	,083	,237
		Emekli	-,020	,058	1,000
	Çiftçi	Çalışmıyor	-,101	,050	,364
		İşçi	-,267*	,061	,000
		Esnaf ve Sanatkâr	-,285*	,080	,005
		Emekli	-,121	,054	,227
	İşçi	Çalışmıyor	,166	,064	,098
		Çiftçi	,267*	,061	,000

		Esnaf ve Sanatkâr	-,018	,090	1,000	
		Emekli	,146	,068	,270	
	Esnaf ve Sanatkâr	Çalışmıyor	,184	,083	,237	
		Çiftçi	,285*	,080	,005	
		İşçi	,018	,090	1,000	
		Emekli	,164	,085	,429	
	Emekli	Çalışmıyor	,020	,058	1,000	
		Çiftçi	,121	,054	,227	
		İşçi	-,146	,068	,270	
		Esnaf ve Sanatkâr	-,164	,085	,429	
	Mahalle Olduktan Sonra Ulaşım ve Toplu Taşıma (Belediye Otobüsü) Hizmetleri İyileşti.	Çalışmıyor	Çiftçi	-,074	,059	,905
			İşçi	,180	,073	,138
Esnaf ve Sanatkâr			,048	,093	1,000	
Emekli			,116	,067	,596	
Çiftçi		Çalışmıyor	,074	,059	,905	
		İşçi	,253*	,070	,003	
		Esnaf ve Sanatkâr	,122	,090	,860	
		Emekli	,189*	,063	,028	
İşçi		Çalışmıyor	-,180	,073	,138	
		Çiftçi	-,253*	,070	,003	
		Esnaf ve Sanatkâr	-,131	,100	,881	
		Emekli	-,064	,077	,995	
Esnaf ve Sanatkâr		Çalışmıyor	-,048	,093	1,000	
		Çiftçi	-,122	,090	,860	
		İşçi	,131	,100	,881	
		Emekli	,068	,096	,999	
Emekli		Çalışmıyor	-,116	,067	,596	
		Çiftçi	-,189*	,063	,028	
		İşçi	,064	,077	,995	
		Esnaf ve Sanatkâr	-,068	,096	,999	
Mahalle Olduktan Sonra Çöp Toplama ve Temizlik Hizmetleri İyileşti.		Çalışmıyor	Çiftçi	-,101*	,031	,013
			İşçi	-,072	,037	,425
			Esnaf ve Sanatkâr	-,087	,049	,552
			Emekli	-,072	,035	,342
	Çiftçi	Çalışmıyor	,101*	,031	,013	
		İşçi	,029	,034	,993	
		Esnaf ve Sanatkâr	,014	,047	1,000	
		Emekli	,029	,032	,990	
	İşçi	Çalışmıyor	,072	,037	,425	
		Çiftçi	-,029	,034	,993	
		Esnaf ve Sanatkâr	-,016	,051	1,000	
		Emekli	,000	,038	1,000	
	Esnaf ve Sanatkâr	Çalışmıyor	,087	,049	,552	
		Çiftçi	-,014	,047	1,000	
		İşçi	,016	,051	1,000	
		Emekli	,015	,050	1,000	
	Emekli	Çalışmıyor	,072	,035	,342	
		Çiftçi	-,029	,032	,990	

		İşçi	,000	,038	1,000
		Esnaf ve Sanatkâr	-,015	,050	1,000
Mahalle Olduktan Sonra Afet ve Acil Durum Hizmetleri İyileşti.	Çalışmıyor	Çiftçi	-,085	,031	,061
		İşçi	-,089	,036	,132
		Esnaf ve Sanatkâr	-,087	,048	,516
		Emekli	-,066	,035	,456
		Çalışmıyor	,085	,031	,061
	Çiftçi	İşçi	-,004	,033	1,000
		Esnaf ve Sanatkâr	-,002	,045	1,000
		Emekli	,019	,032	1,000
		Çalışmıyor	,089	,036	,132
	İşçi	Çiftçi	,004	,033	1,000
		Esnaf ve Sanatkâr	,003	,049	1,000
		Emekli	,023	,037	,999
		Çalışmıyor	,087	,048	,516
	Esnaf ve Sanatkâr	Çiftçi	,002	,045	1,000
		İşçi	-,003	,049	1,000
		Emekli	,021	,048	1,000
		Çalışmıyor	,066	,035	,456
	Emekli	Çiftçi	-,019	,032	1,000
		İşçi	-,023	,037	,999
		Esnaf ve Sanatkâr	-,021	,048	1,000
Çalışmıyor		,058	,049	,933	
Mahalle Olduktan Sonra Katı Atık Depolama ve Bertaraf Hizmetleri İyileşti.	Çalışmıyor	İşçi	-,088	,059	,770
		Esnaf ve Sanatkâr	-,119	,070	,616
		Emekli	-,022	,055	1,000
		Çalışmıyor	-,058	,049	,933
	Çiftçi	İşçi	-,146	,058	,111
		Esnaf ve Sanatkâr	-,177	,069	,103
		Emekli	-,081	,054	,768
		Çalışmıyor	,088	,059	,770
	İşçi	Çiftçi	,146	,058	,111
		Esnaf ve Sanatkâr	-,030	,076	1,000
		Emekli	,066	,063	,971
		Çalışmıyor	,119	,070	,616
	Esnaf ve Sanatkâr	Çiftçi	,177	,069	,103
		İşçi	,030	,076	1,000
		Emekli	,096	,074	,881
		Çalışmıyor	,022	,055	1,000
	Emekli	Çiftçi	,081	,054	,768
		İşçi	-,066	,063	,971
		Esnaf ve Sanatkâr	-,096	,074	,881
		Çiftçi	-,088*	,031	,045
Mahalle Olduktan Sonra İbadethanelerin Bakım ve Onarımı Hizmetleri İyileşti.	Çalışmıyor	İşçi	-,095	,036	,083
		Esnaf ve Sanatkâr	-,092	,048	,438
		Emekli	-,077	,035	,227
		Çiftçi	,088*	,031	,045
	Çiftçi	Çalışmıyor	,088*	,031	,045

		İşçi	-,007	,033	1,000
		Esnaf ve Sanatkâr	-,005	,046	1,000
		Emekli	,010	,031	1,000
	İşçi	Çalışmıyor	,095	,036	,083
		Çiftçi	,007	,033	1,000
		Esnaf ve Sanatkâr	,003	,050	1,000
	Emekli	Emekli	,018	,036	1,000
		Çalışmıyor	,092	,048	,438
		Çiftçi	,005	,046	1,000
	Esnaf ve Sanatkâr	İşçi	-,003	,050	1,000
		Emekli	,015	,048	1,000
		Çalışmıyor	,077	,035	,227
	Emekli	Çiftçi	-,010	,031	1,000
		İşçi	-,018	,036	1,000
		Esnaf ve Sanatkâr	-,015	,048	1,000
	Mahalle Olduktan Sonra İmar Uygulamaları ve Yapı Ruhsat Hizmetleri İyileşti.	Çalışmıyor	Çiftçi	-,082	,036
İşçi			-,117	,045	,090
Esnaf ve Sanatkâr			-,147	,059	,127
Emekli			-,044	,041	,965
Çiftçi		Çalışmıyor	,082	,036	,189
		İşçi	-,034	,044	,997
		Esnaf ve Sanatkâr	-,065	,059	,956
		Emekli	,038	,041	,986
İşçi		Çalışmıyor	,117	,045	,090
		Çiftçi	,034	,044	,997
		Esnaf ve Sanatkâr	-,031	,065	1,000
		Emekli	,072	,049	,777
Esnaf ve Sanatkâr		Çalışmıyor	,147	,059	,127
		Çiftçi	,065	,059	,956
		İşçi	,031	,065	1,000
		Emekli	,103	,062	,650
Emekli		Çalışmıyor	,044	,041	,965
		Çiftçi	-,038	,041	,986
		İşçi	-,072	,049	,777
		Esnaf ve Sanatkâr	-,103	,062	,650

“Mahalle Olduktan Sonra İçme ve Kullanma Suyu Hizmetleri İyileşti.” ifadesine verilen cevaplar arasında meslekler değişkenine göre; çiftçi ile işçi grupları arasında farklılık vardır. “Mahalle Olduktan Sonra Altyapı - Kanalizasyon Hizmetleri İyileşti.” ifadesine verilen cevaplar arasında meslekler değişkenine göre; çiftçi ile işçi ve çiftçi ile esnaf ve sanatkâr grupları arasında farklılık vardır. “Mahalle Olduktan Sonra Ulaşım ve Toplu Taşıma (Belediye Otobüsü) Hizmetleri İyileşti.” ifadesine verilen cevaplar arasında meslekler değişkenine göre; çiftçi ile işçi ve çiftçi ile emekli grupları arasında farklılık vardır. “Mahalle Olduktan Sonra Çöp Toplama

ve Temizlik Hizmetleri İyileşti.” ifadesine verilen cevaplar arasında meslekler değişkenine göre; çalışmıyor ile çiftçi grupları arasında farklılık vardır. “Mahalle Olduktan Sonra Afet ve Acil Durum Hizmetleri İyileşti.” ifadesine verilen cevaplar arasında meslekler değişkenine göre; gruplar arasında farklılık yoktur. “Mahalle Olduktan Sonra Katı Atık Depolama ve Bertaraf Hizmetleri İyileşti.” ifadesine verilen cevaplar arasında meslekler değişkenine göre; gruplar arasında farklılık yoktur. “Mahalle Olduktan Sonra İbadethanelerin Bakım ve Onarımı Hizmetleri İyileşti.” ifadesine verilen cevaplar arasında meslekler değişkenine göre; çiftçi ile çalışmıyor grupları arasında farklılık vardır ve “Mahalle Olduktan Sonra İmar Uygulamaları ve Yapı Ruhsat Hizmetleri İyileşti.” ifadesine verilen cevaplar arasında meslekler değişkenine göre; gruplar arasında farklılık yoktur. Çiftçi grubunda olan katılımcılar, diğer meslek grubundaki katılımcılara kıyasla yerel kamu hizmetlerinin etkenlik düzeyinin yüksek olduğunu düşünmektedir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Yerel yönetimler, gerek federal devlet yapısında olsun gerekse üniter devlet yapısında olsun tüm dünyada yönetim sistemlerinin ayrılmaz bir parçası olarak önemli bir yere sahiptir. Küreselleşmeyle birlikte Kıta Avrupası'nda 1970 ve Türkiye'de 1980 sonrası ortaya çıkan neoliberal ekonomik politikalar ve yeni kamu yönetimi yaklaşımlarıyla, yönetime nitelik kazandırmak adına etkenlik, verimlilik, şeffaflık, hesap verebilirlik, demokratik katılım, yönetişim, hizmet memnuniyeti gibi kavramlarla yönetimde dönüşüm sağlanmıştır. İşletme yönetiminde başlayan müşteri odaklı üretim anlayışı model alınarak kamu yönetiminde vatandaş odaklı hizmet anlayışı geliştirilmiştir. Merkezi yönetimler ile birlikte yerel yönetimlerde de uygulanmaya konulan yeni yaklaşımlara göre hizmette yerellik ilkesi gereği vatandaşa bulunduğu coğrafi yerde etken ve verimli hizmet sunmak, demokratik katılımı ve yönetimden memnuniyeti sağlamak kamu hizmet politikalarının temel amaçlarını oluşturmuştur. Tüm dünya devletlerinde olduğu gibi Türkiye'de de bu amaçlar doğrultusunda yönetim reformları yapılmıştır.

Özelde bu çalışmanın konusunu da oluşturan ve yerel yönetimlerin son reform çalışması, büyükşehir yönetimini konu alan 6360 sayılı Kanun olmuştur. 6360 sayılı Kanun'a göre büyükşehir olan illerde hizmet sorumluluk sınırı il mülki sınırına genişletilmiş ve büyükşehir olan illerde belde belediyelerinin ve köylerin tüzel kişilikleri kaldırılarak mahalle olarak en yakın merkez ilçeye bağlanmıştır. Yine 6360 sayılı Kanun'la büyükşehir olan illerde il özel idarelerinin tüzel kişilikleri kaldırılmış ve yerlerine yönetimler arası koordinasyonu sağlama, etkenlik ve verimlilik ölçütlerini değerlendirme ve yatırımların izlenmesi ve hizmetlerin değerlendirilmesi konularında valilik bünyesinde YİKOB kurulmuştur. 6360 sayılı Kanun büyükşehir yönetimini ilde merkezi yerel yönetim konumuna getirmesi, planlama ile koordinenin tek elden yürütülmesi ve AYYÖŞ'e aykırılık konularında

eleştiriler almıştır. Bunun yanında alan yazınına bakıldığında destekleyen, Kanun'un kamu hizmetlerinde etkenliği ve verimliliği sağlayacağı, ölçek ekonomilerinden faydalanılarak maliyetleri azaltacağı ve daha az kaynak kullanarak daha kaliteli hizmet sunulacağı konularında değerlendirmeler de mevcuttur. Biricikoğlu ve Demirel Duyar, 2015 yılında 6360 sayılı Kanun'un incelemesini "*6360 Sayılı Yasa'nın Genişleyen Büyükşehir Belediyesi Hizmet Sınırının Etkinlik ve Verimliliğe Etkisi Bağlamında Değerlendirilmesi: Sakarya Büyükşehir Belediyesi Örneği*" adlı çalışmayla, büyükşehir belediyesinde görevli daire başkanlarıyla yapmıştır. Büyükşehir yönetiminin hizmet sınırının genişlemesinin hizmetleri sunarken pratikte bazı sorunlarla karşılaşılacağı belirtilse de hizmetlerde etkinlik ve verimlilik adına olumlu olarak değerlendirmelerde bulunulmuştur. Öneri kısmında Kanun'un muhtarlarla ve yerleşim yerinde yaşayan vatandaşlar üzerinden incelenmesinin mevzuata karşı önerilerde bulunulmasına yardımcı olabileceği belirtilmiştir. Yalnızoğlu, 2017 yılında yaptığı "*6360 Sayılı Kanun'un Etkinlik, Verimlilik ve Hizmette Yerellik İlkeleri Açısından İncelenmesi: Kocaali İlçesi Örneği*" adlı çalışmada, Sakarya Büyükşehir Belediyesi hizmet sınırında bulunan en uzak ilçeye hizmet sunumunun etkinlik ve verimlilik açısından Kocaali ilçesi örneğinde değerlendirmelerde bulunulmuştur. Değerlendirme sonucuna göre Sakarya Büyükşehir Belediyesi'nin hizmet sunumunda en uzak ilçe olan Kocaali ilçesinde etkin ve verimli olduğu kanaatine varmıştır. Büyükşehir olan illerde mahalleleri kapsayacak çalışmaların yapılması önerileriyle mevzuata düzeltici öneriler konusunda yardımcı olunacağını belirtmiştir. Buradan hareketle; çalışma da 6360 sayılı Kanun'un gerekçesinde de belirtildiği üzere yerel kamu hizmetlerinde etkenliği ve verimliliği sağlama durumunun gerçekleşme düzeyini, belde belediyesinden ve köyden mahalleye dönüşen yerde yaşayan vatandaşların görüşlerinin alınmasını ve değerlendirme sonucunda bu yerlerde sunulan yerel kamu hizmetlerinin etkinlik düzeyini belirlemeyi amaçlamıştır. Çalışma, Adana il mülki sınırını kapsamaktadır. 6360 sayılı Kanun'la birlikte merkez ilçe konumuna getirilen 11 ilçeden de örneklem alınmıştır. Araştırma kapsamında uygulanan anket çalışmasının veri toplamak için uygun bir araç olduğu, anket yapılan grubun yeterli olduğu ve hedef kitleyi temsil ettiği ve anket uygulanan kişilerin soruları anlamlı bir şekilde algılayıp siyasi kaygılardan uzak samimi ve nesnel yanıtlar verdikleri varsayılmaktadır.

Yapılan analizler sonucunda demografik farklılıklar incelendiğinde; cinsiyete göre erkek katılımcıların, medeni duruma göre evli katılımcıların çoğunlukta olduğu görülmüştür. Yaş durumuna göre 41 ve üzeri yaşındaki katılımcıların, eğitim durumuna göre ilköğretim-ortaöğretim mezunu katılımcıların, yaşadığı yer bakımından köyden mahalleye dönüşen yerde yaşayan katılımcıların çoğunlukta olduğu görülmüştür. Yaşanılan yerde buldukları zamana göre 15 yıldan çok zamandır yaşayan katılımcıların ve mesleklerine göre çiftçi olan katılımcıların çoğunlukta olduğu görülmüştür.

Demografik farklılıklara göre sunulan yerel kamu hizmetlerinin etkenlik düzeylerini belirlemeye yönelik yapılan testlerin sonucuna göre farklılıklar olduğu belirlenmiştir. Cinsiyetlerine göre, erkek katılımcılar kadın katılımcılara kıyasla; medeni durumlarına göre, evli katılımcılar da bekar katılımcılar da kamu hizmetlerinin etken düzeyde olduğunu düşünmektedir. Burada erkek katılımcıların sunulan hizmetlere daha ilgili olduğu ve gözlemlenelerde bulunduğu, kadınların ise o kadar ilgili olmadığı ve anket çalışmasına dahi çekingen olarak yaklaştığı görülmüştür. Yaşlarına göre, bütün yaş gruplarının görüşlerinin birbirine yakın olduğu görülse ortalamalara göre, 26-30 yaş grubunda bulunan ve 36-40 yaş grubunda bulunan katılımcıların diğer yaş gruplarında bulunan katılımcılara kıyasla yerel kamu hizmetlerinin etken düzeyde olduğunu düşünmektedir. Bunun nedeni bu yaş grubundaki katılımcıların esnaf ve sanatkar ve çiftçi grubunda olduğu ve sunulan hizmetlerden faydalanma ölçütlerine göre olumlu değerlendirdiği düşünülmektedir. Eğitim durumlarına göre, lise mezunu grubunda bulunan katılımcılar da ilköğretim-ortaöğretim grubunda bulunan katılımcılar da yerel kamu hizmetlerinin etken düzeyde olduğunu düşünmektedir. Yaşanılan yere göre, belde belediyesinden mahalleye dönüşen yerde sunulan yerel kamu hizmetlerinin köyden mahalleye dönüşen yerde sunulan yerel kamu hizmetlerine kıyasla etkenlik düzeyi daha yüksektir. Bunun nedeni, daha önce belde belediyesi olan yerlerde bulunan hizmet imkanlarının ve altyapının köy olan yerlerde olmamasıdır. Burada belde belediyesinden mahalleye dönüşen yerler köyden mahalleye dönüşen yerlere kıyasla daha avantajlı durumdadır. Köy olan yerlerde hizmetler hiç yokken belde belediyesi olan yerlerde hizmet bulunmaktaydı.

Yaşanılan yerin şehir merkezine uzaklığına (km) göre; İçme ve Kullanma Suyu Hizmetleri 161-200 km, 121-160 km ve 41-80 km mesafelerdeki yerlerde daha etken düzeyde olmuştur. Altyapı - Kanalizasyon Hizmetleri hiçbir mesafedeki yerde etken düzeyde olamamıştır. Mezarlık Bakımı, Onarımı ve Defin Hizmetleri 161-200 km, 121-160 km ve 41-80 km mesafelerdeki yerlerde daha etken düzeyde olmuştur. Ulaşım ve Toplu Taşıma (Belediye Otobüsü) Hizmetleri 0-40 km ve 41-80 km mesafelerdeki yerlerde daha etken düzeyde olmuştur. İtfaiye Hizmetleri 161-200 km, 41-80 km ve 121-160 km mesafelerdeki yerlerde daha etken düzeyde olmuştur. Tarım ve Hayvancılığı Destekleme Hizmetleri 161-200 km, 41-80 km ve 121-160 km mesafelerdeki yerlerde daha etken düzeyde olmuştur. Yolların Yapım, Onarımı ve Karla Mücadele Hizmetleri 41-80 km ve 121-160 km mesafelerdeki yerlerde daha etken düzeyde olmuştur. Çöp Toplama ve Temizlik Hizmetleri 0-40 km, 41-80 km, 81-120 ve 121-160 km mesafelerdeki yerlerde daha etken düzeyde olmuştur. Afet ve Acil Durum Hizmetleri bütün mesafedeki yerlerde etken düzeyde olmuştur, en etken düzey 0-40 km mesafedeki yerdir. Yaşlılar, Engelliler, Kadınlar, Gençler ve Çocuklara Yönelik Sağlık, Sosyal ve Kültürel Hizmetler 0-40 km, 41-80 km, 81-120 ve 121-160 km mesafelerdeki yerlerde daha etken düzeyde olmuştur. Cadde, Sokak ve Bina Numaralandırma Hizmetleri 161-200 km, 41-80 km ve 121-160 km mesafelerdeki yerlerde daha etken düzeyde olmuştur. Geleneksel ve Kültürel Tip Mimari Proje Hizmetleri hiçbir mesafedeki yerde etken düzeyde olamamıştır. Zabıta Hizmetleri 161-200 km, 41-80 km ve 121-160 km mesafelerdeki yerlerde daha etken düzeyde olmuştur. Katı Atık Depolama ve Bertaraf Hizmetleri 161-200 km, 41-80 km ve 121-160 km mesafelerdeki yerlerde daha etken düzeyde olmuştur. Çevrenin, Tarım Alanlarının ve Su Havzalarının Korunması Hizmetleri bütün mesafedeki yerlerde etken düzeyde olmuştur, en etken düzey 81-120 km mesafedeki yerdir. İbadethanelerin Bakım ve Onarımı Hizmetleri bütün mesafedeki yerlerde etken düzeyde olmuştur, en etken düzey 0-40 km mesafedeki yerdir. İmar Uygulamaları ve Yapı Ruhsat Hizmetleri hiçbir mesafedeki yerde etken düzeyde olamamıştır. Amatör Spor Kulüplerine Yönelik Hizmetler hiçbir mesafedeki yerde etken düzeyde olamamıştır. Burada değerlendirme yaptığımızda, 121-160 km ile 161-200 km olan yerlerde birçok hizmetin etken düzeyde olduğunu görmekteyiz.

Yaşanılan yerde bulunulan zamana göre, 15 yıldan fazla zamandır bulunan katılımcılar diğer bulunan zaman gruplarına kıyasla yerel kamu hizmetlerinin etken düzeyde olduğunu düşünmektedir. Bunun nedeni, eski belde belediyesi ve köy yönetimi ile yeni büyükşehir yönetimi arasındaki karşılaştırmayı uzun zamandır burada yaşamalarından dolayı daha iyi analiz yapıyor olmalarındandır. Mesleklerine göre, çiftçi grubunda bulunan katılımcılar diğer meslek gruplarında bulunan katılımcılara kıyasla yerel kamu hizmetlerinin etken düzeyde olduğunu düşünmektedir. Bunun nedeni, bu yerlerde yaşayan vatandaşların yoğun olarak tarım ve hayvancılıkla uğraşıyor olmalarından dolayı; bu yerlerde uygulanan yerel kamu politikalarından özelde, tarım ve hayvancılığı destekleme ile çevre, tarım alanlarının ve su havzalarının korunması hizmeti çiftçi grubunu ilgilendirirken, diğer hizmetler genelde o yerde yaşayan bütün vatandaşları ilgilendirmektedir.

Sunulan yerel kamu hizmetleri etkenlik düzeyi açısından değerlendirildiğinde; ‘‘içme ve kullanma suyu hizmeti’’, ‘‘mezarlık bakım, onarım ve defin hizmeti’’, ‘‘itfaiye hizmeti’’, ‘‘tarım ve hayvancılığı destekleme hizmeti’’, ‘‘yolların yapım, onarımı ve karla mücadele hizmeti’’, ‘‘çöp toplama ve temizlik hizmeti’’, ‘‘afet ve acil durum hizmeti’’, ‘‘yaşlılara, engellilere, kadınlara, gençlere ve çocuklara yönelik sağlık, sosyal ve kültürel hizmetler’’, ‘‘cadde, sokak ve bina numaralandırma hizmeti’’, ‘‘zabıta hizmeti’’, ‘‘katı atık depolama ve bertaraf hizmeti’’, ‘‘çevrenin, tarım alanlarının ve su havzalarının korunması hizmeti’’ ve ‘‘ibadethanelerin bakım ve onarımı hizmeti’’nin etken düzeyde olduğu tespit edilmiştir. ‘‘Altyapı ve kanalizasyon hizmeti’’, ‘‘ulaşım ve toplu taşıma hizmeti’’, ‘‘geleneksel ve kültürel tip mimari proje hizmeti’’, ‘‘imar uygulamaları ve yapı ruhsat hizmeti’’ ve ‘‘amatör spor kulüplerine yönelik hizmetler’’in etken düzeyde olmadığı tespit edilmiştir. Buradan hareketle anket formunda yöneltilen 18 ifadenin (sorunun) 13’ünde yerel kamu hizmetlerinin etken düzeyde olduğu, 4’ünde hizmet sunumu yapıldığı ama etken düzeyde olmadığı, sadece 1’inde ‘‘geleneksel ve kültürel tip mimari proje hizmeti’’ etken olmadığı görülmüştür.

Adana Büyükşehir Belediyesi’nin bu kadar çoğunlukta bir etkenliğe sahip olmasının nedeni, yerinden hizmet ilkesi gereğince hizmet sorumluluğuna giren ilçelerde idari olarak teşkilatlanması ve hizmet binaları inşaa etmesidir. Alınan hizmet talebinin

ardından en hızlı şekilde hizmet sunumu gerçekleştirilmektedir. Adana Büyükşehir Belediyesi'nin hizmet sunumunda etken olmadığı hizmetler değerlendirildiğinde; "Altyapı ve kanalizasyon" hizmeti projelerinin Adana Büyükşehir Belediyesi'nin hizmet sorumluluğundaki bölgelerin hemen hepsinde başladığı fakat mahalleye dönüşen yerlerde talebi karşılayacak düzeyde olmadığı ve bazı mahallelerde bu konuda hizmet sunumunun hiç yapılmadığı görülmüştür. "Ulaşım ve toplu taşıma" hizmeti arz talep ilişkisi doğrultusunda maliyetler de göz önünde bulundurularak mahalleye dönüşen yerlerde belediye otobüs sayıları artırılarak hizmet talebi karşılanmaya çalışılmaktadır. Feke, Saimbeyli, Tufanbeyli ilçelerine ulaşım ve toplu taşıma (belediye otobüsü) hizmeti hiç verilmemektedir. Şehir merkezine uzak olan mahallelerde sunulan ulaşım ve toplu taşıma hizmetinde yapılan belediye otobüsü sefer sayılarının beklentileri karşılamayacak düzeyde olduğu görülmüştür. "Geleneksel ve kültürel tip mimari proje" hizmeti ilçe belediyeleriyle koordineli yapılacak olan bir hizmet olup ilçe belediye sınırlarında böyle bir hizmetin sunulmadığı görülmüştür. "İmar uygulamaları ve yapı ruhsat" hizmeti konusunda vatandaşın beklentilerini karşılayacak imar uygulamaları politikalarının yapılmadığı görülmüştür. "Amatör spor kulüplerine yönelik hizmetler" açısından bakıldığında araştırma yapılan mahallelerin çoğunluğunda amatör spor kulüplerinin olmadığı görülmüştür. Amatör spor kulübü olan yerlerde sunulan hizmetin ise yetersiz olduğu görülmüştür.

Adana Büyükşehir Belediyesi Muhtarlık İşleri Daire Başkanlığı'yla yapılan görüşmede; sunulan hizmetlerde bu kadar kısa bir sürede etkili olmalarının nedeni sorulmuştur. Büyükşehir yönetiminin; teknik ekip, araç ve gereçleriyle güçlü bir yönetime sahip olduğundan, vatandaşlarla ve muhtarlarla koordine halinde hizmet talebine en hızlı ve etken şekilde cevap verdiklerini söylemişlerdir. Yine başka bir neden olarak, ilçelerde de şube müdürlükleri kurarak hizmetlerin sunumunda koordinenin sağlandığından ve il özel idaresine göre kendilerinin daha hızlı ve etken bir hizmet sunduklarından kaynaklandığını ifade etmişlerdir.

Gelişen teknoloji ve iletişim araçları sayesinde artık yerel yönetim birimlerine ulaşmak çok daha kolay bir hal almıştır. 153 Alo Belediye hattının yanında, cep telefonlarından ve belediyelerin internet sitesinden de birçok konuda bilgi

edinilebilmekte ve hizmet talep edilebilmektedir. Bu durum teknolojik gelişimin sonucunda kamu yönetiminin dijital çağ yansımasının yerel yönetimler üzerindeki etkisi olarak da değerlendirilebilir. Ayrıca, Adana Büyükşehir Belediyesi Faaliyet Raporu (2016)'na bakıldığında, ilçelerde tarım ve hayvancılığın teşvik edildiği görülmekte ve bu bağlamda; Pozantı ilçesinde çilek fidesi dağıtımı yapıldığı, Karaisalı, Aladağ, Pozantı, İmamoğlu, Kozan, Feke, Saimbeyli, Tufanbeyli ve Yumurtalık ilçelerinde ceviz, elma, domates fidesi dağıtımı yapıldığı, İmamoğlu ilçesinde kovan dağıtımı yapıldığı, Karaisalı ilçesinde zeytin fidanı dağıtımı yapıldığı ve et sığırı yetiştiriciliği teşvik edildiği, Tufanbeyli, Saimbeyli, Feke ve Aladağ ilçelerinde salma tavuk teşviki yapıldığı görülmektedir. Araştırma yapılan mahallelerde bu teşviklerin yapıldığı tespit edilmiş ve yine bu mahallelerin TÜİK 2016 ve 2017 nüfus verileri karşılaştırıldığında hiç göç vermediği ve nüfusun azalmadığı, aksine arttığı tespit edilmiştir. Bu mahalleler; Boztahta (255-262), Akkaya (280-286), Yerebakan (171-187), Camili (951-966), Kırıklı (608-616), Damlapınar (242-256), Tabaklar (563-568), Yeni Konacık (227-234), Yeniköy (372-388)'dür. Yine nüfus açısından bakıldığında; Aladağ ilçesinde bulunan maden işletmelerinden ve hidroelektrik santrallerinden dolayı, Tufanbeyli ilçesinde bulunan termik santralden dolayı, Yumurtalık ilçesinde bulunan petrol boru hattından dolayı, bu bölgelerde nüfus yoğunluğu bulunmakta ve göç vermemektedir. İstihdamı sağlanan vatandaşlar çalışarak hem ülke ekonomisine hem de kendi ekonomilerine katkı sağlamaktadırlar. Yatırımların daha çok kırsal kesime yapılmasının, kentten kırsala tersine göçü sağlayabileceği gibi kırsaldan kente göçü de engelleyebileceği düşünülmektedir.

Yerelde merkezileşme, büyükşehir yönetiminin uzak yerlere hizmet götürürken sorunlarla karşılaşacağı, etkinliğin sağlanamayacağı gibi konularda eleştirel bakışlar olsa da özelde Adana ilinde yapılan bu çalışma sonucuna göre büyükşehir yönetimi, merkeze uzak ve hiç hizmet almamış yerlerden önce başlamak kaydıyla ve hizmet sunumu konusunda şube müdürlükleri olarak teşkilatlanıp ilçelerde bina, teknik ekip ve ekipmanlarıyla hizmetlerde koordinasyonu sağlama, hızlı ve beklentilere cevap verecek hizmet üretme konusunda önemli adımlar atmıştır. Bunların sonucunda da Adana Büyükşehir Belediyesi'nin, 6360 sayılı Kanun'la verilen sorumluluk bölgesinde sunduğu hizmetlerin çoğunluğunda etken olduğu görülmektedir.

Yapılan reformların kamu yönetimine etkisini ortaya koymak için teorinin yanında pratikte de gözlemlene yapılması daha somut sonuçlar elde etmemizi sağlayacaktır. Ampirik çalışma neticesinde ulaşılan sonuçlar ve bulgular; reformlar, mevzuat düzenlemeleri ve idari düzenlemelerin beklenen sonuçlarının karşılaştırılmasında ve önerilerle eksikliğin giderilmesinde boşlukları önemli ölçüde doldurmaktadır. 6360 sayılı Kanun'la büyükşehir olan illerin nüfusu, ekonomik yapısı ve coğrafi durumları göz önünde bulundurulduğunda, Adana ilinde yapılan bu araştırmanın benzeri vatandaş görüşleri üzerinden özellikle Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesindeki büyükşehir olan illerimizde de yapılmalıdır. Kanun'un belirttiği etkenliğin ve verimliliğin gerçekleşme düzeyinin karşılaştırılması yapılarak elde edilen sonuçlarla ve somut önerilerle alan yazınına ve politika önerisi geliştirerek mevzuatın geliştirilmesine de katkıları sağlayacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Açıkgöz E (2007). Yeni Düzenlemeler Eşliğinde Yerel Yönetimlerde Mali Özerklik ve Mali Tevzin. Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi SBE Yüksek Lisans Tezi.
- Ada B (2008). Türk Kamu Personelinin Performans Değerlendirmesi. Atılım Üniveristesi SBE Kamu Yönetimi ve Siyaset Bilimi Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi . Ankara.
- Ak Parti (2012), Sorular ve Cevaplarla Yeni Büyükşehir Yasası, Ak Parti Genel MerkeziYerelYönetimlerBaşkanlığı,(http://www.akparti.org.tr/upload/documents/akparti_buyuksehir_yasasi.pdf), (13.04.2018).
- Akyel R ve Köse H (2010). Kamu Yönetiminde Etkinlik Arayışı: Etkin Kamu Yönetimi İçin Etkin Denetimin Gerekliliği. Türk İdare Dergisi , 10.
- ABD,Anayasası,(2018).ConstituteProject.https://www.constituteproject.org/constitution/United_States_of_America_1992 adresinden alındı (04.01.2018).
- ABŞB (2016) Faaliyet Raporu, <http://www.adana.bel.tr/faaliyet-raporlari/> adresinden alındı (10.05.2018)
- Anıl H (1982). Kamu Maliyesi ve Kaynak Kullanımında Etkinlik. Ankara: İktisadi ve Ticari Bilimler Akademisi.
- Ar F (1993). Bürokratik İşlemlerin Basitleştirilmesi. Ankara: KYUD Yayınları.
- Arı T (1997). Amerika'da Siyasal Yapı Lobiler ve Dış Politika. İstanbul: Alfa Yayınları.
- Arslan A (2002). Kamu Harcamalarında Verimlilik Etkinlik ve Denetim. Maliye Dergisi (140), 1-14.
- Arslan M ve Biniş M (2014). Amerika Birleşik Devletleri'nde Mahalli İdarelerin Mali Yapısı ve Merkezi İdare İlişkileri. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi , 9 (1), 149-173.
- ASOSAI. (2002). Performans Denetim Rehberi. Ankara: Sayıştay Başkanlığı.
- Baransel A (1993). Çağdaş Yönetim Düşüncesinin Evrimi "Klasik ve Neo-Klasik Yönetim ve Örgüt Teorileri". İ.Ü. İşletme Fakültesi Yayını , 1 (257).
- Barbato R (1998). Verimlilik; Başarılı Davranışsal Yaklaşımlar. Amme İdaresi Dergisi , 3-19.
- Belediye Gelirleri Kanunu-2464, RG. 29.05.1981/17354.

- Belediye Kanunu-1580, RG. 14.04.1930/1471.
- Belediye Kanunu-5393, RG. 13.07.2005/25874.
- Belli A ve Aydın A (2017) 6360 Sayılı Kanun ve Yerelde Merkezileşme, International Journal of Social Science Doi number:<http://dx.doi.org/10.9761/JASSS6945> Number: 55 , p. 401-413, Spring II 2017
- Belli A ve Aydın A (2016). “6360 Sayılı Yasa İle Kapatılan Belde Belediyelerinin Hizmette Etkinlik, Verimlilik ve Tem-sil Sorunsalı Üzerine Bir Alan Araştırması: Önsen Belediyesi Örneği”, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 9/43, 1698-1713.
- Bingöl Y, Yazıcı E ve Büyükakın T (2013),İl Sınırlarında Büyükşehir Belediye Modeli Kocaeli Deneyimi, Kocaeli Büyükşehir Belediyesi, Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Dairesi Başkanlığı Yayınları, Yayın No: 38, 1.Baskı.
- Biricikoğlu, H ve Duyar Demirel D (2015), “6360 Sayılı Yasa'nın Genişleyen Büyükşehir Belediyesi Hizmet Sınırının Etkinlik Ve Verimliliğe Etkisi Bağlamında Değerlendirmesi: Sakarya Büyükşehir Belediyesi Örneği”, Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 20/4, 369-393.
- Bundesverfassungsgericht (2018). <http://www.bundesverfassungsgericht.de> adresinden alındı (18.01.2018).
- Büyükşehir Belediyesi Kanunu-3030, RG. 09.07.1984/18453.
- Büyükşehir Belediyesi Kanunu-5216, RG. 23.07.2004/25531
- Çelik M L ve Altıparmak C (2013), Hukuki Açıda 100 Soruda Yeni Büyükşehir Belediye Modeli, Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Çınar T, Çiner C U ve Zengin O (2009), Büyükşehir Yönetimi Bütünleştirme Süreci, TODAİE, Ankara.
- Çiçek Y (2014). Geçmişten Günümüze Türkiye'de Yerel Yönetimler. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi , 53-64.
- Çukurçayır M A (2013). Yerel Yönetimler Kuram, Kurum ve Yeni Yaklaşımlar. Konya: Çizgi Kitabevi.
- Dereli E (1998). ABD ve Fransa Siyasal Sistemleri. İstanbul: Der Yayınları.
- Eren E (2002). Yönetim ve Organizasyon. İstanbul: Beta Yayınları.

- Erkul H, Kara H ve Şimşek S (2016). ABD ve Almanya Yerel Yönetimlerinin Karşılaştırılması. Yönetim Bilimleri Dergisi , 36.
- Ersoy M (2013) 6360 Sayılı Yasa Ve Mekânsal Planlama Sorunları”, GAP Belediyeler Birliği Dergisi, Mayıs-Haziran-Temmuz 2013, s: 20-32.
- Ertan B (2002). Yerel Yönetim Kavramı. Çağdaş Yerel Yönetimler , 22-30.
- Eryılmaz B (2000). Kamu Yönetimi. İstanbul: Erkam Matbaacılık.
- Eryılmaz B (2004). Kamu Yönetiminde Değişim. II. Kamu Yönetimi Forumu Bildiriler Kitabı, (s. 50 - 64).
- Eryılmaz B (2016). Kamu Yönetimi (Düşünceler, Yapılar, Fonksiyonlar, Politikalar). Kocaeli: Umuttepe Yayınları.
- FederalAlmanyaAnayasası,(2018),<http://www.adalet.gov.tr/duyurular/2011/eylul/ana-yasalar/ulkeana/pdf/08-ALMANYA%20209-276.pdf> (05.01.2018)
- FransaAnayasası,(2018),<http://www.adalet.gov.tr/duyurular/2011/eylul/anayasalar/ulkeana/pdf/07-FRANSA%20169-208.pdf> (05.01.2018)
- Fransa Reform Kanunu-02.03.1982 tarihli Belediyelerin, İllerin ve Bölgelerin Hak ve Özgürlüklerine İlişkin Kanun.
- Genç F N (2014) 6360 Sayılı Kanun ve Aydın’a Etkileri, Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt: 1, Özel Sayı s:1-29.
- George D ve Mallery M (2010). SPSS for Windows Step by Step: A Simple Guide and Reference, 17.0 update (10a ed.) Boston: Pearson.
- Giritli İ (2001). Türkiye'nin İdari Yapısı (Kamu Yönetimi Teşkilatı). İstanbul: Der Yayınları.
- Görmez K (1993). “Türkiye’de Anakent Yönetiminin Sorunları”, Çağdaş Yerel Yönetimler, 2/1, 19-29.
- Görmez K (1997). Yerel Demokrasi ve Türkiye, Ankara, Vadi Yayınları.
- Görmez K (2005). Küreselleşme ve Yerelleşme, Ankara: Odak Yayın ve Dağıtım.
- Gül H (2013). Dünyada Yerel Yönetimler "Amerikan Federal Sisteminde Yerel Yönetimler". Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Gül H (2008). Yerinden Yönetim Kavramının Gelişimi, Tanımı, Türleri ve Özellikleri. Ankara: Nobel Yayınları.
- Güler Ayman B (2011). Türkiye'nin Yönetimi -Yapı-. Ankara: İmge Kitabevi 3. Baskı.

- Güler Ayman B (2012). Bütünşehir Belediyesi, TBMM Komisyon Konuşmaları, Ankara.
- Gürbüz M, Yıldırım U ve Belli A (2014). Büyükşehir Belediye Kanunu'nun Kahramanmaraş İli Ölçeğinde Analizi. ADÜ SBE Dergisi (1), 102-135.
- Hacıtahiroğlu K (2012). Verimlilikte Liderin Rolü. Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi , 9 (1).
- Hamamcı C (1981). Merkezi Yönetim - Yerel Yönetim Ekseninde Belediyelerin Yapısı ve Demokratikleşme Eğilimi. Ankara: A.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Hıccs U (1966). National and Local Finance. The Economic Journal , 56 (224), 45-49.
- İl Özel İdaresi Kanunu-5302, RG. 04.03.2005/25745.
- İl Özel İdaresi Kanunu-3360, RG. 26.05.1987/19471.
- İşbir E G (1991). Şehirleşme ve Meseleleri 2.B. Ankara: Gazi Büro Kitabevi.
- İzci F ve Turan M (2013), “Türkiye’de Büyükşehir Belediyesi Sistemi Ve 6360 Sayılı Yasa İle Büyükşehir Belediyesi Sisteminde Meydana Gelen Değişimler: Van Örneği”, Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 18/1, 117-152.
- Janda K, Berry M ve Goldman J (1989). The Challenge of Democracy, Government in America. Boston: Houghton Mifflin Company.
- Kalaycıoğlu E ve Sarıbay Y (2000). Tanzimat: Modernleşme Arayışı ve Siyasal Değişme. İstanbul: Der Yayınları.
- Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu-5018, RG. 24.12.2003/25326.
- Kanitz H, Niemann B ve Zender M (1980). Grundlagen der Kommunal Politik. Kommunal - Verlag , 42-46.
- Keleş R (1993). Kent ve Siyaset Üzerine Yazılar. İstanbul: IULA-EMME Yayınları.
- Keleş R (1994). Yerinden Yönetim ve Siyaset. İstanbul: Cem Yayınevi.
- Keleş R (2000). Yerinden Yönetim ve Siyaset. İstanbul: Cem Yayınevi.
- KGM(2018).<http://www.kgm.gov.tr/Sayfalar/KGM/SiteTr/Uzakliklar/ililcelerArasiMesafe.aspx>, (30.06.2018)
- Koçak S Y ve Ekşi A (2010). Katılımcılık ve Demokrasi Perspektifinden Türkiye’de Yerel Yönetimler. Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi (21), 295-307.

- Koçdemir K (1999). Almanya'da Mahalli İdareler. Ankara: İçişleri Bakanlığı Yayınları.
- Köy Kanunu-442, RG. 07.04.1924/68.
- Kubalı D (1999). Performans Denetimi. Amme İdaresi Dergisi , 31-63.
- Lane J (2000). New Public Management. London: Rutledge.
- MHP,(2013),https://www.mhp.org.tr/usr_img/_mhp2007/kitaplar/buyuksehir_kitapci_k_2013.pdf adresinden alındı. (01.05.2018)
- Mülki İdare Birimleri,(2018).İçişleri Bakanlığı:<https://www.eicisleri.gov.tr/Anasayfa/MulkiIdariBolumleri.aspx> adresinden alındı (10.05.2018).
- Nakip M (2013). Pazarlama Araştırmalarına Giriş. İstanbul: Seçkin Yayıncılık.
- Nitas K (2003). Yirmi Birinci Yüzyılda Yönetim. Ankara: EGM Basımevi.
- Teşkilatı Esasiye Kanunu (1921)-85, Cerideyi Resmîye 1-7.02.1337/c.1, s196.
- TUIK (2016) <https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=95&locale=tr> adresinden alındı (30.08.2017).
- TUIK (2017) <https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=95&locale=tr> adresinden alındı (15.05.2018).
- Türkiye Cumhuriyeti Anayasası (1924)-4695, RG. 15.01.1945/5905.
- Türkiye Cumhuriyeti Anayasası (1961)-334, RG. 20.07.1961/10859.
- Türkiye Cumhuriyeti Anayasası (1982)-2709, RG. 09.11.1982/17863.
- Tortop N, İsbir E G, Aykaç B, Yayman H ve Özer M A (2016). Yönetim Bilimi. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Trochim W M ve Donnelly J P (2006). The research methods knowledge base (3rd ed.). Cincinnati, OH: Atomic Dog.
- On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun-6360, RG. 06.12.2012/28489
- Orhan M (2006). Yönetimde Verimlilik - Etkenlik ve Türk Kamu Yönetiminin Geliştirilmesi. Ankara Üniversitesi SBE Kamu Yönetimi ve Siyaset Bilimi (Yönetim Bilimleri) Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi . Ankara.
- Ortaylı İ (1978). İmparatorluk Döneminde Mahalli İdarelerin ve Belediyeciliğin Evrimi. Ankara: TİD Yayını.
- Ortaylı İ (1985). Tanzimattan Cumhuriyete Yerel Yönetim. İstanbul: Hil Yayını.

- Ortaylı İ (1974). Tanzimattan Sonra Mahalli İdareler (1840-1878). Ankara: TODAİE Yayınları.
- Ökmen M ve Arslan R (2014), "Türkiye'de 6360 Sayılı Yasa İle Yeni Kurulan Büyükşehir Belediyeleri: Manisa Büyükşehir Belediyesi Örneği", Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 1(Özel Sayı): 88-101.
- Ökmen M ve Parlak B (2013). Kuram ve Uygulamada Yerel Yönetimler. Ankara: Orion Kitabevi 3. Baskı.
- Öner Ş (2006). Yeni Mevzuat Çerçevesinde Türkiye'de Belediye Yönetimi. Ankara: Nobel Yayınevi.
- Özdemir S (1995). Eğitimde Verimlilik ve Toplam Kalite Yönetimi. Eğitim Yönetimi Dergisi , 1 (3).
- Özel M (2003). Yerel Yönetimleri Geliştirme Açısından Devlet, Yerel Yönetim ve Küreselleşme Kavramları Üzerine. Türk İdare Dergisi , 191-215.
- Özer H (1997). Kamu Kesiminde Performans Denetimi ve Türkiye Açısından Değerlendirilmesi. Ankara: T.C. Sayıştay 135. Kuruluş Yıldönümü Yayınları.
- Parlak B ve Caner C (2013). Karşılaştırmalı Siyasal ve Yönetimsel Yapılar. Ankara: Orion Kitabevi.
- Soylu H (2003). Etkinlik ve İyi Yönetişim "iyi Yönetişimin Temel Unsurları". AB ve Dışilişkiler Daire Başkanlığı , 78-93.
- Supreme Court. (2018). <https://www.supremecourt.gov/> adresinden alındı (04.01.2018)
- Şahin M (1999). Ülke Ülke Yerel Yönetimler "Amerika Birleşik Devletleri'nde Yerel Yönetimler". Çağdaş Yerel Yönetimler , 8 (2), 121-136.
- Tekeli İ (1978). Cumhuriyet Döneminde Türkiye'de Belediyecliğin Evrimi. Ankara.
- Tekeli İ (1993). "Kent Planlanması ve Katılım Üzerine Düşünceler" Planlama Katılımı. İstanbul: M.Ü. Yayını.
- Toprak Z (2006). Yerel Yönetimler. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Tortop N (1996). Yerel Yönetimler Maliyesi: Görev ve Kaynak Bölüşümü. Ankara: TODAİE.
- Tortop N, Aykaç B, Yayman H ve Özer M A (2006). Mahalli İdareler. Ankara: Nobel Yayınları.

- Tortop N, Aykaç B, Yayman H ve Özer M A (2008). Mahalli İdareler. Ankara: Nobel Yayınları.
- Tortop N (1999). Mahalli İdareler. Ankara: Yargı Yayınları.
- Türker M (1999). ABD'de Mahalli İdareler, Dünyada Mahalli İdareler. İçişleri Bakanlığı Yayınları , s. 596.
- Ulusoy A ve Akdemir T (2013). Mahalli İdareler. Ankara: Seçkin Yayıncılık 8.Baskı.
- Uzun Ş (2003). "Federal Almanya Yönetim Sistemi" 21. Yüzyılda Yönetim. Ankara: Türk İdari Araştırmalar Vakfı.
- Wagener F (1981). Aeusserer Aufbau von Staat und Verwaltung " Öffentliche Verwaltung inder Bundesrepublik Deutschland. Baden: Nomos Verlagsgesellschaft.
- Ward R A (1985). Operational Research in Local Government. Management Science , 11 (9), 896.
- West K (2003). From Bilateral To Trilateral Govarnance In Local Government Contract In France. Public Administration , 83 (2), 475.
- Wimmer R ve Dominick J (2000). Mass Media Research: An Introduction. Belmont: Wadsworth Publishing Compamny.
- Yalçın C (2012). Avrupa Birliği'nde Demokrasi Açığı ve Federalizm. Ankara: Ankara Üniversitesi, S.B.E, AB ve Uluslararası Ekonomik İlişkiler.
- Yalçındağ S (2005). Federal Almanya'da Yerel Yönetimler. Amme İdaresi Dergisi , 42-46.
- Yalnızoğlu Y (2017). 6360 Sayılı Kanun'un Etkinlik, Verimlilik ve Hizmette Yerellik İlkeleri Açısından İncelenmesi: Kocaali İlçesi Örneği. Sakarya: Sakarya Üniversitesi SBE Yüksek Lisans Tezi.
- Yavuz F (1953). Şehircilik Ders Kitabı. Ankara: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayını.
- Yayla Y (1977). Türkiye'de Belediyelerin Temel Sorunu. İstanbul: İ.Ü.H.F. Yayını.
- Yükçü S ve Atağan G (2009). Etkinlik, Etkililik ve Verimlilik Kavramlarının Yarattığı Karışıklık. Atatürk Üniversitesi İİBF Dergisi , 23 (4).
- Zengin O (2014). "Büyükşehir Belediye Sisteminin Dönüşümü: Son On Yılın Değerlendirmesi", Ankara Barosu Dergisi, 2, 91-116.

EKLER

Ek 1. Veri Toplama Aracı (Anket Formu)

KÖY VE BELDE BELEDİYESİNDEN MAHALLEYE DÖNÜŞEN YERLERDE SUNULAN YEREL KAMU HİZMETLERİNİN ETKİNLİK DÜZEYİNİ BELİRLEME ANKET FORMU

Değerli Katılımcı;

Bu anket araştırması köy/belde statüsünde iken, 6360 sayılı kanunla mahalleye dönüştürülen yerleşim birimlerinde, yerel kamu hizmetlerinin etkinlik düzeyinde yaşanan değişimi belirlemeyi amaçlamaktadır. Anket araştırmasının il mülki sınırlarında uygulanması, Adana Valiliğinin 26.03.2018 tarih ve 84562277-529-E.11073 sayılı izni ile gerçekleştirilmektedir. Anketle elde edilen veriler, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Politikası ve İşletmeciliği Anabilim Dalı'nda hazırlanmakta olan “*Yerel Kamu Hizmeti Sunum Politikası Aracı Olarak Mülki Sınra Dayalı Büyükşehir Belediye Modelinin Etkinlik ve Verimliliği Üzerine Bir İnceleme: Adana Büyükşehir Belediyesi Örneği*” başlıklı tez çalışmasında sadece bilimsel amaçlı kullanılacaktır. Anket çalışmasına katılımınız çalışma açısından çok değerlidir. Vereceğiniz değerli katkılar için şimdiden teşekkür ederiz.

Harun POLAT
Tez Öğrencisi

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa ARSLAN
Tez Danışmanı

1)KİŞİSEL BİLGİLERİNİZ	
Cinsiyetiniz:	Kadın( ) Erkek ( )
Medeni Durumunuz:	Evli ( ) Bekâr( )
Yaşınız:	18 -20 ( ) 21-25 ( ) 26-30 ( ) 31-35 ( ) 36-40 ( ) 41 üzeri ( )
Eğitim Durumunuz:	İlköğretim-Ortaöğretim ( ) Lise ( ) Ön lisans ( ) Lisans ( ) Lisansüstü ( )
Yaşadığınız Yer:	
Ne kadar zamandır burada yaşıyorsunuz?	1 Yıldan Az( ) 1-5 Yıl( ) 6-10 Yıl( ) 11-15 Yıl( ) 15 Yıldan Çok( )
Mesleğiniz:	Çalışmıyor ( ) Çiftçi ( ) İşçi ( ) Esnaf ve Sanatkâr ( ) Memur ( ) Emekli ( ) Diğer ( )

2)MAHALLE OLDUKTAN SONRA SUNULAN YEREL KAMU HİZMETLERİNİN ETKİNLİK DÜZEYİNİ BELİRLEME SORULARI		Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Ne Katılmıyorum	Ne Katılmıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1	Mahalle olduktan sonra İçme ve Kullanma Suyu hizmetleri iyileşti.						
2	Mahalle olduktan sonra Altyapı - Kanalizasyon hizmetleri iyileşti.						
3	Mahalle olduktan sonra Mezarlık Bakımı, Onarımı ve Defin hizmetleri iyileşti.						
4	Mahalle olduktan sonra sunulan Ulaşım ve Toplu Taşıma (Belediye Otobüsü) hizmetleri iyileşti.						
5	Mahalle olduktan sonra İtfaiye hizmetleri iyileşti.						
6	Mahalle olduktan sonra Tarım ve Hayvancılığı Destekleme hizmetleri iyileşti.						
7	Mahalle olduktan sonra yolların Yapım, Onarımı ve Karla Mücadele hizmetleri iyileşti.						
8	Mahalle olduktan sonra Çöp Toplama ve Temizlik hizmetleri iyileşti.						
9	Mahalle olduktan sonra Afet ve Acil Durum hizmetleri iyileşti						
10	Mahalle olduktan sonra Yaşlılar, Engelliler, Kadınlar, Gençler ve Çocuklara Yönelik Sağlık, Sosyal ve Kültürel hizmetler iyileşti						
11	Mahalle olduktan sonra Cadde, Sokak ve Bina Numaralandırma hizmetleri iyileşti.						
12	Mahalle olduktan sonra sunulan Geleneksel ve Kültürel Tip Mimari Proje hizmetleri iyileşti.						
13	Mahalle olduktan sonra Zabıta hizmetleri iyileşti.						
14	Mahalle olduktan sonra Katı Atık Depolama ve Bertaraf hizmetleri iyileşti.						
15	Mahalle olduktan sonra Çevrenin, Tarım Alanlarının ve Su Havzalarının korunması hizmetleri iyileşti.						
16	Mahalle olduktan sonra İbadethanelerin Bakım ve Onarımı hizmetleri iyileşti.						
17	Mahalle olduktan sonra İmar Uygulamaları ve Yapı Ruhsat hizmetleri iyileşti.						
18	Mahalle olduktan sonra Amatör Spor Kulüplerine yönelik hizmetler iyileşti.						

Belirtmek istediğiniz başka hususlar varsa kısaca yazınız:.....

.....

Anket çalışmasına verdiğiniz samimi cevaplar için teşekkür ederiz.

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı – Soyadı : Harun POLAT
Uyruğu : Türkiye Cumhuriyeti
Doğum Yeri ve Tarihi : Adana – 17.06.1982
Tel. : 0507 483 01 02
E-posta : hpolat82@hotmail.com
Yazışma Adresi : Dervişler Mah. 2495 Sok. No:27
01260 Yüreğir / Adana

EĞİTİM

Derece	Kurum	Mezuniyet Tarihi
Lisans – Kamu Yönetimi	Anadolu Üniversitesi	25.05.2015

İŞ DENEYİMLERİ

Yıl	Kurum	Görev
2009 - 2011	Akçatekir Belediyesi - Adana	Sözleşmeli Personel
2013 - 2015	Özel Basın – Yayın Kuruluşu	Santral - Haberleşme

YABANCI DİL

İngilizce

YAYINLAR

Kamu Politikası Bağlamında Aşı Uygulamasının Zorunluluğu, Bulaşıcı Hastalıklar Sorunu ve Bağışıklama Politikası, Yazar: Polat Harun, Uluslar arası Özet Bildiri, 1. Uluslararası İpekyolu Akademik Çalışmalar Sempozyumu, Nevşehir, 2017, Özet Bildiri Kitabı, ISBN 978 – 605 – 67701 – 0 - 4, s. 118 – 119

Kamu Politikası Bağlamında Aşı Uygulamasının Zorunluluğu, Bulaşıcı Hastalıklar Sorunu ve Bağışıklama Politikası, Yazar: Polat Harun, Uluslar arası Tam Metin Bildiri, 1. Uluslararası İpekyolu Akademik Çalışmalar Sempozyumu

Bildiri Tam Metin Kitabı, Nevşehir, 2017, ISBN 978 – 605 – 67701 – 1 - 1, s. 293 – 299

Örgütsel Bağlılıkta Duygusal Bağlılık, Devam Bağlılığı ve Normatif Bağlılık: Adana İlinde Bir Uygulama, Yazar: Alkaya Aylin, Polat Harun, Uluslar arası Özet Bildiri, 1. Uluslar arası Bilimsel ve Mesleki Çalışmalar Sempozyumu, Nevşehir, 2017, Özet Bildiri Kitabı, ISBN 978 – 605 – 82164 – 0 - 2, s. 270 – 271

Kamu Politikası Bağlamında Türkiye’de Bilgi Toplumu ve Açık Yönetim, Yazar: Polat Harun, Uluslar arası Genişletilmiş Özet Bildiri, Kayfor 15 - Dijital Çağda Kamu Yönetimi ve Politikaları Sempozyumu, Isparta, 2017, Özet Bildiri Kitabı, ISBN 978 – 605 – 9454 – 12 - 4, s. 274 – 277